ALESSANDRO BARICCO

EMMAUS

ROMAN

Çeviri: ŞEMSA GEZGİN

CAN

2. BASKI

Can Yayınları 1993

Emmous, Alessandro Baricco
© 2009, Alessandro Baricco
© 2011, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Temmuz 2011
2. basım: Eylül 2011
Bu kitabın 2. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Şemsa Gezgin

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design
Kapak resmi: © iStockphoto.com / Giorgio Magini

Kapak baskı: Azra Matbaası
İç baskı ve cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-1348-4

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com

ALESSANDRO BARICCO

EMMAUS

ROMAN

İtalyanca aslından çeviren

Şemsa Gezgin

Alessandro Baricco'nun Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

İpek, 1997
Kent, 2001
Öfke Şatoları, 2001
Homeros, İlyada, 2006
Yarım Kalmış Bir Hayal, 2007
Bindokuzyüz, 2007
Okyanus Deniz, 2009

ALESSANDRO BARICCO, 1958'de İtalya'nın Torino kentinde doğdu. Yazarlık uğraşına, *La Republico* gazetesinde müzik eleştirmeni olarak başladı. Daha sonra *La Stompa* gazetesinde kültür sanat servisinde çalıştı. Denemeler ve kısa öyküler yazdı. RAI televizyonuna sanat programları hazırladı. Torino'da anlatım tekniklerinin öğretildiği bir okul kurdu. İlk romanı *Öfke Şatoları* Fransa'da Médicis Ödülü'ne değer görüldü. İkinci romanı *Okyanus Deniz*'le İtalya'da Viareggio Ödülü'nü aldı. *İpek* onu yaygın bir okur kitlesiyle buluşturdu, kitap otuza yakın dile çevrildi. Daha sonra *Kent; Homeros, İlyada; Yarım Kalmış Bir Hayal* ve *Bin dokuzyüz* adlı yapıtları yayımlandı. *Emmaus*'tan sonra 2010'da *La storia di Don Giovanni* adlı kitabı basıldı.

ŞEMSA GEZGİN, İstanbul'da doğdu. İtalyan Lisesi ve İÜ Edebiyat Fakültesi İtalyan Dili ve Edebiyatı mezunu. 1984-1991 yılları arasında aynı bölümde araştırma görevlisi olarak, sonra Roma Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde öğretim görevlisi olarak çalıştı. 1994'ten bu yana İtalyanca ve Türkçeden çeviri yapıyor. 2008'de Italo Calvino'nun *Sen "Alo" Demeden Önce* adlı yapıtının çevirisiyle *Dünya Kitap* dergisinin Yılın Çeviri Kitabı Ödülü'nü aldı. Yapıtlarını dilimize kazandırdığı başlıca İtalyan yazarlar arasında Umberto Eco, Alessandro Baricco, Maurizio Maggiani, Maria Corti, Marguret Mazzantini sayılabilir. Ayrıca çağdaş yazarlarımızdan Orhan Pamuk'un, Oğuz Atay'ın, Nedim Gürsel'in ve Feride Çiçekoğlu'nun bazı yapıtlarını İtalyancaya çevirdi.

Eğitimci Dario Voltolini
ve Davide Longo'ya

Öndeyiş

Kırmızı spor araba geri dönerek gence doğru yaklaştı. Direksiyondaki adam çok sakin bir biçimde kullanıyordu arabayı, hiç acelesi ve aklını kurcalayan bir düşüncesi yokmuş gibiydi. Başında şık bir bere vardı, arabanın üstü açıktı. Durdu ve güzel bir gülümsemeyle gence, Andre'yi gördün mü? diye sordu.

Andre genç bir kızdı.

Delikanlı yanlış anladı, adamın kızı genelde, yani hayatında hiç görüp görmediğini sorduğunu sandı – Ne olağanüstü olduğunu gördün mü? der gibiydi. "Andre'yi gördün mü?" Erkekler arasında konuşulan bir şeymiş gibi.

Bunun üzerine genç, Evet, dedi.

Nerede gördün? diye sordu.

Yüzünde bir gülümseme olduğu için, delikanlı soruları yanlış anlamaya devam etti. Bu nedenle, Her yerde, diye yanıt verdi. Sonra daha anlaşılır olması gerektiğini düşünerek, Uzaktan, diye ekledi.

Bunun üzerine adam başıyla, evet, anlamında bir işaret yaptı, Tamam, anladım, der gibiydi. Hâlâ gülümsüyordu. Hoşça kal, dedi. Vitesi takmadan hareket etti, sanki hayatında hiç acele etmek zorunda kalmamış gibi.

Dört kavşak ileride, güneşte boşuna yanıp sönen bir

trafik ışığında, kırmızı spor araba çılgın bir minibüsle çarpıştı.

Adamın Andre'nin babası olduğunu söylemek gerek.

O genç delikanlı da bendim.

Uzun yıllar önceydi.

"Tıpkı sonsuz aşk gibi
Acısı da sonsuz oldu."

GIOVANNI BATTISTA FERRANDINI,
Il pianto di Maria (c. 1732)

Hepimiz on altı-on yedimizdeyiz. Ama bunu tam olarak bilmiyoruz, hayal edebileceğimiz tek yaş o: Geçmişi çok az tanıyoruz. Çok normaliz, normal olmaktan başka bir plan yok yaşamımızda, kanımızda olan bir eğilim bu. Ailelerimiz kuşaklar boyu yaşamı törpülemekle uğraşmış, sonunda her tanıklığı, uzaktan göze çarpabilecek her pürüzü yok etmiş. Zamanla bu dalda uzmanlaşmış ve görünmezlik ustaları olmuşlar: güvenli el, bilge göz – zanaatkârlar. Odalardan çıkarken ışığın söndürüldüğü, salondaki koltukların selofanla kaplı olduğu bir dünya. Bazı asansörlerin mekanizmaları, yukarı çıkabilmek için bozuk para atılmasını gerektiriyor. İniş bedava, çünkü genelde merdiven inmenin güç olmadığı düşünülüyor. Yumurta akının bir bardak içinde buzdolabında korunduğu, lokantaya çok ender ve ancak pazar günleri gidildiği yıllar. Hiçbir şey vaat etmeyen sert ve sessiz çiçekleri yolun tozundan korumak için balkonlara yeşil perdeler asılmış. Işık, çoğu evde bir rahatsızlık sayılıyor. Saçma gibi görünse de, sise minnet duyularak yaşanıyor, eğer bu yaşamaksa.

Ne olursa olsun mutluyuz ya da mutlu olduğumuzu sanıyoruz.

Alışılagelmiş normallik kapsamında kaçınılmaz ola-

rak Katolik – dindar ve Katolik. Aslında anormallik burada, doğallığımızın teoremini altüst eden bir çılgınlık bu ama her şey bize çok olağan, kurallara uygun geliyor. Dindarız ve başka bir olanağımız varmış gibi görünmüyor. Üstelik şiddetle, açlıkla inanıyoruz, sakin bir inanç değil beslediğimiz, fiziksel bir gereksinim, bir ivedilik gibi denetlenemeyen bir tutku bizimkisi. Bir çılgınlığın tohumu, geliyorum, diyen bir fırtınanın çevrede yoğunlaşması bu. Ama anne ve babalar patlayacak kasırgayı göremiyor, yalnızca ailenin rotasındaki sakin uysallığın yalan iletisini okuyorlar: Böylece engine açılmamıza izin veriyorlar. Boş zamanlarında, pisliklerinin içinde unutulmuş hastaların çarşaflarını değiştiren gençleriz – bu kimseye bir çılgınlık gibi gelmiyor. Ya da yoksulluktan zevk alma, sefil giysilerle gurur duyma, diye düşünmüyorlar. Dualar okuyoruz, dua ediyoruz. Suçluluk duygusu her zaman içimizde. Topluma uyum sağlayamıyoruz ama kimse bunu görmek istemiyor. İncillerin Tanrısı'na inanıyoruz.

Böylece bizim için dünyanın fiziksel sınırları doğal, zihinsel sınırları ise bir dinsel törenin kuralları gibi durağan. Bizim sınırsızlığımız o.

Daha uzakta, alışkanlıklarımızın ötesinde, hakkında neredeyse hiçbir şey bilmediğimiz uçsuz bucaksız bir alanda, çevrede başkaları var. Göze çarpan ilk özellikleri inançsız olmaları, görünüşte hiçbir şeye inanmamaları. Ama parayla olan yoğun ilişkileri, eşyalarının ve davranışlarının pırıl pırıl yansımaları, dünyalarındaki ışık da göze çarpmıyor değil. Büyük olasılıkla, sadece zengin olan insanlar bunlar, onlara bakışımız yükselmeye çalışan bir kentsoylunun aşağıdan yukarı bakışına benziyor, alacakaranlıktan gelen bir bakış. Bilmiyorum. Ama açıkça gördüğümüz gibi, onların sürdürdükleri yaşam da, babalar ve evlatlarda yaşamın kimyası, doğru formüller değil; gör-

kemli bezemeler üretiyor, bilim düzenleyici işlevini unutuyor, sarhoş bilim. Sonuç olarak anlayamadığımız varlıklar, okuma anahtarının yitirildiği yazılar çıkıyor ortaya Ahlakçı değiller, sakınımlı değiller, utanma yok onlarda ve uzun zamandır böyleler. Büyük bir olasılıkla dolup taşan buğday ambarlarına güveniyorlar, çünkü mevsimlerin ürününü –bu, para olsun ya da sadece bilgi olsun ya da deneyim olsun– hesapsız kitapsız har vurup harman savuruyorlar. Ekinleri iyi kötü ayırmadan biçiyorlar. Belleği yakıyor ve küllerinde geleceği okuyorlar.

Gösterişli bir biçimde, cezalandırılmadan yaşıyorlar.

Uzaktan, gözlerimizin içinden, bazen de düşüncelerimizden geçip gitmelerine izin veriyoruz. Yaşam, günlük akışında, rastlantısal bir biçimde bizi onlarla burun buruna getiriyor ara sıra ve doğal olarak ortaya çıkan farklar bir an için silinebiliyor. Genelde anne ve babalarımız karışıyor onların arasına, ender de olsa bazılarımız geçici bir arkadaşlık kurabiliyor onlardan birisiyle – bir kızla örneğin. Böylece onlara yakından bakabiliyoruz. İşimiz bittikten sonra, kovulmasak da geldiğimiz yere geri döndüğümüz zaman, belleğimizde onların diliyle yazılmış açık sayfalar kalıyor. Tenis oynarken babalarının raketle topa vurduğu anda çıkan tok bir ses kalıyor kulaklarımızda. Evler, özellikle de deniz kenarındaki yazlık evler ve dağdaki dağ evleri de belleğimizde, onlarsa buraları unutmuş gibiler, sorun çıkarmadan çocuklarına anahtarlarını veriyorlar, sehpaların üzerinde hâlâ alkol tortuları içeren bardaklar, köşelerde bir müzede olduğu gibi eski heykeller var ama dolaplardan rugan ayakkabılar çıkıyor. Çarşaflar, siyah. Fotoğraflar, yanık tenli. Onlarla birlikte ders çalıştığımızda –onların evinde– telefon sürekli çalar, annelerini de işte o sırada görürüz, çoğu kez bir şey için özür dilerler ama hep gülerek ve bizim aşina olmadığımız bir ses tonuyla. Sonra yanımıza gelip saçla-

rımızı okşar ve genç kızlarla ilgili bir şeyler söylerken göğüslerini kolumuza dayarlar. Bir de hizmetçiler ve uyulmayan, ansızın ortaya çıkan, alışkanlıkların kurtarıcı gücüne inanmaz görünen saatler vardır. Hiçbir şeye inanmaz gibidirler.

Bir dünyadır bu ve Andre de oradan gelmektedir. Uzağımızda, bizimle ilgisi olmayan öykülerde ara sıra ortaya çıkar ancak. Bizim yaşımızda olsa da, genellikle kendisinden büyük insanlarla gezer Andre, bu onu daha da yabancılaştırır, daha da zor bir olasılık yaratır. Biz onu görürüz ama onun bizi görüp görmediğini söylemek güçtür. Büyük olasılıkla adlarımızı bile bilmez Asıl adı Andrea'dır, bizim ailelerimiz için bir erkek adıdır bu ama onun ailesi için öyle değildir, o ailede ad koyulurken bile içgüdüsel olarak ayrıcalığa belli bir eğilim vardır. Sadece bununla kalsa iyi, ona Andre derler, A'nın üstünde vurguyla, bu da yalnızca onun için var olan bir isimdir. Herkes için, her zaman Andre'dir o. Çok güzeldir elbette. O insanların hepsi çok güzeldir ama onun güzelliğinin farklı olduğunu söylemek gerek, o istemeden güzeldir. Erkeksi bir yanı vardır. Bir sertlik vardır onda. Bu da işimizi kolaylaştırır – biz Katolik'iz: Güzellik tinsel bir erdemdir, bedenle ilgisi yoktur, onun için de bir kalçanın yuvarlaklığının hiçbir anlamı yoktur, ince bır ayak bileğinin kusursuzluğu da bir şey ifade etmez. Kadın bedeni sistematik bir erteleme konusudur. Sonuçta, kaçınılmaz heteroseksüelliğimiz hakkında bildiğimiz her şeyi en yakın dostumuzun koyu renk gözlerinden ya da kıskandığımız bir arkadaşımızın dudaklarından öğrenmişizdir. Ten ise, ara sıra anlamadan yarım yamalak devinimlerimizle futbol formalarımızın altındadır. Sonuç olarak biraz erkeksi kızları beğenmemiz anlaşılabilir. Andre bu açıdan kusursuzdur. Uzun saçlarını bir kızılderili öfkesiyle savurur, asla düzelttiği ya da taradığı görülmemiştir,

onları öylesine salıverir. Olağanüstülüğü yüzündedir – gözlerinin renginde, çıkık elmacıkkemiklerinde, ağzındadır. Başka bir yerine bakmaya gerek yoktur, gövdesi yalnızca bir duruş için, ağırlığını taşımak için, gitmek için vardır, bir sonuçtur. Hiçbirimiz kazağının altında bedeninin nasıl olduğunu sormamışızdır kendimize, öğrenmek için de acele etmeyiz, böyle hoşumuza gider. Herkese yeter onun o kımıldanış biçimi, her saniye – davranış ve seslerden oluşan bir soyaçekim, bir zarafettir onunki, güzelliğinin uzantısıdır bu da. Bizim yaşımızda kimse gerçekten bedenini denetlemez, adımlar bir tay şaşkınlığıyla atılır, çıkardığımız sesler bizim değildir: Ama o ilk çağlardan kalma gibi görünür gözümüze, her davranış biçimini öyle iyi bilir ki, en ince ayrıntıya kadar, içgüdüsel olarak. Doğal olarak başka genç kızlar da dener aynı davranış ve ses tonlarını ama güçlükle başarılı olurlar; çünkü ondaki doğal yetenek –zarafet– başkalarında yapay durur. Giysilerindeki, davranışlarındaki o zarafet – her an.

Böylece, uzaktan, büyülenmişizdir, başkaları da büyülenir onu görünce büyülenmeyen yoktur. Bizden daha büyük gençler de farkındadır onun güzelliğinin, hatta kırk yaşındaki yaşlı erkekler bile. Kız arkadaşları bilir, tüm anneler bilir – kendi annesi de, bağrında bir yara gibi. Herkes onun böyle olduğunu ve ellerinden bir şey gelmediğini bilir.

Anladığımız kadarıyla, Andre'nin erkek arkadaşı olduğunu söyleyecek kimse yoktur. Onu kimseyle el ele görmedik. Ne bir öpücük verirken ne de bir gencin tenine hafifçe dokunurken. Bu tür şeyler ona göre değildir. Birisinin hoşuna gitmek ilgilendirmez onu hiç – başka işlerle, karmaşık bir şeyle uğraşır sanki. Dikkatini çekme-

si gereken, bizden çok farklı gençler vardır kesin, erkek kardeşinin arkadaşlarına benzeyen, iyi giyimli, sanki dudaklarını fazla aralamak istemedikleri için tuhaf bir vurguyla konuşan gençler. Aslında, bize tiksindirici gelen yetişkin erkekler de vardır onun çevresinde dolaşan. Arabası olan kimseler. Doğrusunu isterseniz, Andre'yi bazen iğrenç arabalara ya da motosikletlere binip giderken görürüz. Özellikle de akşamları – sanki karanlık, onu bizim anlamak istemediğimiz huni gibi bir gölgenin içine çeker. Ama bunların, olayların doğal akışıyla, genç kız ve erkeklerle hiçbir ilgisi yoktur. Belli geçişlerin içlerinden çıkarılan bir olaylar zinciridir hepsi. Bizim, sevgi, diye adlandırdığımız şeyi içermezler.

Onun için de Andre kimsenin değildir – ama yine de biliriz ki, o herkesindir. Hiç kuşkusuz anlatılanlar arasında biraz söylencesel şeyler de vardır, sanki birisi görmüş ya da bilmiş gibi ayrıntıyla dolu öyküler dolaşır ağızdan ağıza. Biz de onu, o öykülerde tanıyıveririz hemen, geri kalanını gözümüzün önüne getirmek zordur, ama o, olayların ortasındaki, evet, tam odur. Davranış onun davranışıdır. Sinema tuvaletlerinde duvara yaslanıp bekler, onlar da sırayla yanına giderler, onu almaya, o ise dönüp bakmaz bile. Sonra çekip gider, salonda bıraktığı paltosunu bile almadan. Orospulara gittiklerinde onu da götürürler yanlarında, bir köşede durup bakar ve çok güler – eğer müşteri bekleyenler travestiyse hem bakar hem de dokunur onlara. Asla içki içmez, sigara içmez, bilinçli sevişir, seviştiğini bilerek ve dediklerine göre, sessizce. Bizim hiç görmediğimiz polaroidler dolaşır elden ele, o fotoğraflarda tek dişi odur. Onun için fotoğrafının çekilmesi önemli değildir, bazen oğullardan sonra babaların gelmesi de önemli değildir, hiçbir şey umurunda değildir. Her sabah yeniden, kimseye ait değildir.

Bizim için anlamak zordur. Akşamüstleri hastaneye,

yoksullar hastanesine gideriz. Ürolojiye, erkek hastaların koğuşuna. Yatak örtülerinin altında, hastaların pijamalarının pantolonu yoktur, onun yerine üretraya takılmış lastik bir tüp vardır. Bu tüp ondan birazcık daha büyük, saydam bir lastik torbaya giden ve yatağın kenarına takılı başka bir tüpe bağlıdır. Hastalar böylece, farkına varmadan ya da ayağa kalkmak zorunda kalmadan işerler. Her şey saydam torbaya gider – idrar sulu ya da daha koyu, kan kırmızısı bile olabilir. Bizim işimiz o kutsal torbaları boşaltmaktır. İki tüpü çıkarıp torbayı ayırmak, o dolu sidik kesesini alıp banyoya gitmek ve hepsini tuvalete boşaltmak. Sonra odaya dönüp her şeyi yeniden yerine koyarız. En zor iş tüpü çıkarmaktır – idrar yoluna takılmış tüpü parmaklarınla sıkarsın, sıkı çekeceksin ki torbaya ulaşan öbür tüpten ayrılsın. Yavaşça yapmaya çalışırsın. Sohbet ederek yaparsın bunu – üzerlerine eğilip canlarını acıtmamaya çalışarak neşeli bir şeyler söylersin hastalara. O sırada, bizim sorularımız onları hiç ilgilendirmez, çünkü penislerine girecek acıyı düşünürler, yine de yanıtlarlar dişlerini sıkarak çünkü onların iyiliği için konuştuğumuzu bilirler. Torbalar alt köşedeki kırmızı küçük bir tıpa açılarak boşaltılır. Çoğu kez dibinde kum kalır, tıpkı şişe diplerindeki tortu gibi. Onun için iyice durulaman gerekir. İncillerin Tanrısı'na inandığımız için yaparız bu işi.

Andre'ye gelince bir kez gözümüzle gördük, bunu söylemek gerek, bir kafede –gecenin bir saatinde, deri koltuklar ve sönük ışıklar, onun çevresinden birçok kişi– biz yanlışlıkla gitmiştik oraya, gecenin o saatinde bir sandviç yeme uğruna. Andre oturmuştu, oturan başkaları da vardı, hepsi onlardandı. Andre kalktı, yanımızdan geçti ve gidip ışıkları yanıp sönen, ikinci sıraya park etmiş spor bir otomobilin kaportasına yaslandı. Sonra onlardan biri geldi, kapıyı açtı, birlikte arabaya bindiler. Biz

ayakta sandvicimizi yiyorduk. Orada durdular, yanlarından başka arabaların geçmesi onları ilgilendirmiyor olmalıydı. Andre eğildi ve başını direksiyonla delikanlının bedeni arasına soktu: Bu arada genç çocuk gülerek önüne bakıyordu. Arabanın kapısı her şeyi örtüyordu ama arada bir Andre'nin yukarı kalkan başı görünüyordu – dışarı bir göz atıyordu, kendine özgü bir ritim izleyerek. Yine başını kaldırdığı bir anda, genç çocuk eliyle bastırıp aşağı itti onu, ama Andre öfkeli bir hareketle başını çekti ve bağırarak bir şeyler söyledi. Biz sandvicimizi yemeye devam ediyorduk ama büyülenmiş gibiydik. Bir süre o gülünç pozisyonda kaldılar, konuşmadan – Andre başını dışarı çıkarmış bir kaplumbağaya benziyordu. Ama sonra yeniden aşağı, kapının arkasına indirdi. Genç adam başını arkaya attı. Biz sandvicimizi bitirdik, sonunda genç, arabadan indi, gülümsüyor ve ceketini düzeltiyordu. Kafeye geri döndüler. Andre önümüzden geçti ve sanki bir şey anımsamaya çalışırmış gibi içimizden birine baktı. Sonra yeniden gidip deri koltuğa oturdu.

Oral seks yaptı, dedi Bobby, oral seksin ne olduğunu biliyordu – içimizde bunu tek bilen oydu. Bir kız arkadaşı olmuştu, onunla yapmıştı. Onların oral seks yaptıklarını yineledi, hiç kuşku yoktu. Sessizce yürümeyi sürdürdük, her birimizin o otomobilin kapısı arkasında olanları hayal etmek için, gözünün önündeki parçaları bir araya getirmeye çalıştığı açıktı. Aklımızda bir hayal vardı ve bunu gözümüzde canlandırmayı amaçlıyorduk. Elde olan azıcık malzemeyle çalışıyorduk – benim gözümün önüne kız arkadaşımla yaşadığım kısacık bir an geldi, bir keresinde penisimin ucunu ağzına almış ama çok hafifçe, hiç kımıldamadan öylece durmuştu, gözlerini tuhaf bir biçimde açmıştı, fazlaca açmıştı. Bu sahneden yola çıkarak Andre'yi hayal etmek hiç de o kadar kolay değildi elbette. Ama eminim Bobby için pek zor değildi,

hatta Luca için de, Luca bu tür konularda susmayı yeğler ama benden daha fazla görmüş olmalı, görmüş ve yapmış olmalı. Santo'ya[1] gelince o farklıdır. Ondan söz etmek istemiyorum, şimdi sırası değil. Onun gelecekle ilgili planlarında papaz olmak bile vardır. Bunu asla söylemez ama sen anlarsın. Hastanedeki işi o buldu bize – boş zamanlarımızı değerlendirmek için gidiyoruz oraya. Daha önce de, bazı akşamlar yaşlı insanları ziyarete gidiyorduk –yemek götürüyorduk, parasız pulsuz, yaşlı, unutulmuş insanlardı bunlar– evleri küçücüktü. Sonra Santo, şu yoksullar hastanesi öyküsünü keşfetti ve güzel olduğunu söyledi. Gerçekten, işimizi bitirdikten sonra burun deliklerimizde hâlâ sidik kokusuyla temiz havaya çıkmak ve başımız dik yürümek hoşumuza gidiyor. Yaşlı hastaların örtülerin altındaki erkeklik organları yorgun, çevresindeki kıllar beyaz, saçları gibi, beyaz. Çok yoksullar, gazete alıp getirecek bir akrabaları bile yok, çürümüş ağızlarını açıyor, mide bulandırıcı bir biçimde yakınıyorlar. İnsan çok iğreniyor, pislik, koku ve başka ayrıntılar yüzünden ama yine de o duyguyu yenmeyi başarıyoruz ve karşılığında anlatamayacağımız bir şeyler alıyoruz – bir kesinlik, bir kesinliğin taş gibi sağlamlığını elde ediyoruz. Böylece daha güvenli ve görünüşte daha gerçek olarak çıkıyoruz karanlığa. Her akşam Andre'yi ve onun umarsız serüvenlerini yutan karanlığın aynısıdır bu, yaşamın eskiden kalma ve uçlardaki başka boyutlarında var olsa bile. Ne kadar inanılmaz olsa da herkes için tek bir karanlık vardır.

Birimizin adı, görüldüğü gibi Bobby. Tıpatıp John

1. (İt.) "Aziz" anlamına gelen takma ad. (Ç.N.)

Kennedy'ye benzeyen bir ağabeyi vardır. İşte onun için, Bobby, deriz ona.

Bir akşam, annesi mutfağı toplarken laf arasında Andre'den söz etmeye başladılar. Konusu açıldığında annelerimiz Andre'den söz ederler, oysa babalarımız anlaşılmaz bir biçimde yüzlerini buruşturur, Andre güzel ve utanç vericidir ne de olsa, onun hakkında konuşmaktan çekinirler, cinsiyetsiz gibi görünmeye çalışırlar. Oysa Bobby'nin annesi oğluna ondan söz edebildi: Zavallı, dedi. Andre'yi düşündüğünde Bobby'nin aklına gelen zavallı sözcüğü değildi. Bunun üzerine annesi açıklamak zorunda kaldı. Peçeteleri sarıp tahta çemberlere geçiriyordu, aslında renkli plastiktendi peçetelikler. O kızın diğer kızlara benzemediğini söyledi. Biliyorum, dedi Bobby. Hayır, bilmiyorsun, dedi annesi. Ve sonra Andre'nin bir süre önce kendini öldürdüğünü söyledi. Bir süre konuşmadan durdular. Bobby'nin annesi anlatmaya devam etsin mi bilemiyordu. Kendini öldürmeye kalkışmış, dedi sonunda. Sonra Bobby'nin bu konuda kimseye bir şey söylememesini tembih etti – işte biz de böylece öğrenmiş olduk.

Yağmurlu bir günü seçmişti. Bir yığın şey giymişti. Hepsinin altına da ağabeyinin bir donunu giymişti. Sonra üstüne tişörtler, kazaklar giymiş, pantolonunun üzerine de bir etek geçirmişti. Eldiven de giymişti. Başına bir şapka takmış, iki de palto giymişti, ince olanın üzerine kalın olanını geçirmişti. Ayağında lastik çizmeler vardı – yeşil lastikten. Bu şekilde çıkmış, nehrin üzerindeki köprüye gitmişti. Gece olduğu için ortalıkta kimsecikler yoktu. Durmaya niyetli olmayan bir-iki araba dışında. Andre yağmur altında yürümeye başlamıştı, her şeyin sırılsıklam olmasını bekliyor ve gemi enkazı gibi ağırlaşmak istiyordu. Uzun süre yürümüştü, köprüde ileri geri, o sırılsıklam olmuş giysilerin ağırlaştığını hissedinceye

kadar. Sonra demir parmaklıkların üzerinden suya atlamıştı, gecenin o saatinde kapkaraydı su – kara nehrin suyu.

Birisi kurtarmıştı onu.

Ama ölmeye başlayan bir insan asla bundan vazgeçmez ve bizler şimdi Andre'nin neden sağduyunun ötesinde ve inançlarımıza inat bizi çektiğini biliyoruz. Onu gülerken ya da küçük bir motosiklete binerken ve bir köpeği okşarken görüyoruz – bazı akşamüstleri bir kız arkadaşıyla ele ele dolaşıyor, çantalarının içine yararlı şeyler koyuyor. Her şeye karşın, ona inanmıyoruz çünkü bir şey aramak için başını ansızın çevirdiğinde korkuyla bakan gözleri var aklımızda, sanki oksijen arıyor. Şu alışkanlığı, başını hafifçe arkaya atarak çenesini öne çıkarma alışkanlığını da biliyoruz. Görülmez bir su yüzeyinde gibi. Ve dile getirmeyi bilemediğimiz yoldan çıkışları var, şu ağza alınamayacak ve utançtan yoksun olanlar da dahil. Şimşek gibi bunlar ve biz onları anlıyoruz.

Ama ölüyor Andre – ölüyor.

Sonra Bobby annesine Andre'nin bunu neden yaptığını sordu ama o noktada annesi konuşmakta biraz güçlük çekmeye başladı, öykünün geri kalan kısmını anlatmak istemediği anlaşılıyordu ansızın ve gereksiz bir sertlikle bir çekmeceyi kapattı, hiçbir şeyi boşa harcamayan annelerdir onlar, bir çekmecenin kolunu bile boşu boşuna itmezler, gerçekten de, artık bu konu kapanmıştır, demek için kapatmıştı çekmeceyi sertlikle.

Bir akşam köprüye gittik, çünkü kara suyu görmek istiyorduk – o kara suyu. Ben, Bobby, Santo ve Luca, içlerinde en yakın dostum Luca'dır. Bisikletle gittik oraya. Andre'nin gözlerinin ne gördüğünü görmek istiyorduk sanki. Ve atlanacak boşluğun ne kadar yüksek olduğunu.

Aklımızdan demir parmaklıkların üzerine çıkmayı, hatta boşluğa doğru biraz sarkmayı da geçirmiştik. Birbirimize iyice tutunmuştuk ama -çünkü hepimiz akşam yemeği için tam zamanında evine dönen gençlerdik- ailelerimiz alışkanlıklara ve uyulması gereken saatlere inanır. Evet, oraya gittik: Ama su o kadar karaydı ki, kalın ve ağır olduğu düşüncesi yaratıyordu insanda - bir çamur gibi, bir petrol gibi. Korkunçtu ve söyleyecek başka bir şey yoktu. Buz gibi demire yaslanmış, aşağı, akıntının kalın damarlarına ve dipsiz karanlığa bakıyorduk.

Eğer insanı aşağı atlamaya itecek bir güç varsa biz onu tanımıyorduk. Gerçek anlamını bize öğretmedikleri sözcüklerle doluyuz, bunlardan biri, acı sözcüğüdür Bir diğeri de ölüm sözcüğüdür. Ne anlama geldiklerini bilmiyoruz ama kullanıyoruz, işte bu da bir sırdır. Aynı şey daha az gösterişli sözcükler için de geçerlidir. Bobby bir keresinde bana gençken -on dört yaşındaymış- mahalle kilisesinin düzenlediği mastürbasyon konusuyla ilgili bir toplantıya katıldığını ama asıl ilginç olan, o zamanlar mastürbasyon sözcüğünün ne anlama geldiğini asla bilmediğini anlattı - gerçekte onun ne olduğunu bilmiyormuş. Yine de gitmişti toplantıya ve ne düşündüğünü de söyleyip heyecanla tartışmalara katılmıştı, bunu iyi anımsıyordu. Tartışmaya katılan öbür insanların bu konu hakkında bilgi sahibi olup olmadıklarından da emin değildi şimdi. Orada otuzbir çeken tek kişi papazdı herhalde, dedi. Sonra tam bana bunları anlatırken bir kuşkuya kapıldı ve, Neden soz ettiğini biliyorsun, değil mi? diye sordu.

Evet, biliyorum. Mastürbasyonun, ne olduğunu biliyorum.

Ben bilmiyordum ama, dedi. Bazı akşamlar yastığa sürtünüyordum, çünkü uyuyamıyordum, aklımda o vardı. Yastığı bacaklarımın arasına alıp sürtünüyordum. O

kadar. Ama bu konuda bir tartışmaya katıldım, düşünebiliyor musun?

Bizler böyleyiz işte, anlamını bilmediğimiz bir yığın sözcük kullanırız, bunlardan biri de acı sözcüğüdür. Bir diğeri de ölüm sözcüğüdür. Onun için Andre'nin gözlerine sahip olmayı ve köprüden kara suya onun baktığı gibi bakmayı beceremedik. O, insan serüveninin normalliğin peşinde koşmadığı, açıklara savrulduğu, ne kadar sivri olursa olsun her uzak sözcüğü yakaladığı ve tüm sözcükler arasından ölmeyi yansıtanı seçtiği, sakınımsız yaşanan bir dünyadan geliyor. O ailelerde yaşlılığı beklemeden ölüyorlar çoğu kez, sabırsızlanıyorlar sanki, ölüm sözcüğüne alışkanlıkları o derecedir ki, yakın bir geçmişte ölen ya da öldüren bir amcaları, bir kız kardeşleri, bir kuzenleri kesin vardır. Bizler ara sıra ölürüz ama onlar katildir ve cinayete kurban giderler. Bizi onlardan ayıran derin sınıf farkını anlatmaya çalışırsam, onları asla değişmeyecek biçimde ayrı ve görünüşte üstün kılan şeyi, yani yürekler acısı yazgılarını belirtmenin doğru olacağını düşünüyorum. Bir çeşit yazgı becerisi, özellikle de acı yazgıların. Oysa bizim –hemen belirtmek gerekir ki, hayatımızda acı olaylara, hatta bir yazgıya sahip olma olanağımız yoktur– anne ve babalarımız, Bizim için böyle bir olanak yok, derler kesin. Onun için de teyzelerimiz, bir beyin kanaması sonucu tekerlekli sandalyeye mahkûm olmuşlardır – terbiyeli bir biçimde salyalarını akıtır ve televizyona bakarlar. Öbür ailelerde ise, terzi elinden çıkma giysilerle, ekonomik sarsıntılar yüzünden kendilerini astıkları kirişlerde içler acısı bir halde sallanırlar. Yine onların ailelerinde bir kuzen, bir gün Floransa'da bir apartman dairesinde, güçlü bir darbeyle kafası yukarıdan aşağıya doğru ikiye bölünmüş bir halde bulunabilir – suç aleti de ılımlılığı temsil eden bir Yunan heykeli olabilir. Oysa bizim büyükbabalarımız sonsuza kadar ya-

şar: Her pazar günü, ölmeden önceki son pazar da dahil olmak üzere, aynı pastaneye, aynı saatte gidip aynı tatlıları alırlar. Bizim yazgımız ölçülüdür, bu da sanki aile tutumluluğunun gizemli bir kuralıdır. Acıklı olaylardan uzak olunca dramın değersiz takıları ve hayal gücünün saf altını kalır miras olarak bize. Bu bizi sonsuza dek küçük, özel ve ele geçirilemez kılacak.

Ama Andre öbür taraftan geliyor, kara suya baktığında daha küçükken kaynaklarını öğrendiği bir nehrin aktığını gördü. Anlamaya başladığımız gibi, bir ölüler ağı onun ağını dokudu ve o ağda tek bir ölümün çözgüsü var, sahip oldukları ayrıcalıkların dokuma tezgahında yaratılan. Böylece, bizim kara çamura doğru sadece eğilmek için dayandığımız demir parmaklığı aşmıştı. Kendini bırakmıştı aşağıya, soğuğun tokadını yemiş, sonra yavaş yavaş dibe gitmiş olmalıydı.

Kalkıp köprüye gittik ve dehşete kapıldık. Bisikletle eve dönerken aklımızda vaktin geç olduğu vardı ve hızla pedal çeviriyorduk. Tek kelime etmedik. Bobby evine doğru saptı, sonra Santo de gitti. Luca ile ben yalnız kaldık. Yan yana pedal çevirdik, hâlâ ağzımızı bıçak açmıyordu.

Söylediğim gibi, Luca benim en iyi arkadaşımdır. Bir hareketimiz birbirimizi anlamamıza yeterlidir, bazen bir gülümseme bile yeter. Kızlar ortaya çıkmadan önce, yaşamımızın tüm öğleden sonralarını birlikte geçirdik – belki de bize öyle geliyor. Ne zaman gideceğini bilirim, bazen ne zaman konuşacağını, o söze başlamadan bir saniye önce söyleyebilirim. Büyük bir kalabalık içinde bile onu bir bakışta görürüm, yürüyüş biçiminden –omuzlarından– tanırım hemen. Ondan daha büyük gösteriyorum, hepimiz ondan daha büyük gösteriyoruz, çünkü onda

çocukluğuna özgü çok şey kalmıştır, ince kemiklerinde, beyaz teninde, zarif ve çok güzel yüz çizgilerinde. Elleri de güzeldir, ince boynu ve zayıf bacakları da. Ama o bunu bilmez, biz de pek farkında değilizdir, dediğim gibi fiziksel güzellikle fazla ilgilenmeyiz. Göksel Krallığın kurulması için bu gerekli değil. Bu nedenle Luca o güzelliği kullanmadan taşıyor üzerinde – onunla buluşmasını ileri bir tarihe ertelemiş. Birçoklarına göre uzak bir tip o, kızlar da hüzün diye adlandırdıkları bu mesafeye hayranlar. Ama herkes gibi, o da sadece mutlu olmak istiyor.

Birkaç yıl önce, on beş yaşlarındayken yine bir öğleden sonra, bizim evde, yatağa uzanmış şu *Formula Bir* dergilerini okuyorduk – benim odamdaydık. Tam yatağa bitişik, bahçeye bakan bir pencere vardı ve açıktı. Bahçede annem ile babam vardı. Sohbet ediyorlardı, günlerden pazardı. Biz onları dinlemiyor, dergi okuyorduk ama bir ara sözlerine kulak kabarttık; çünkü bizimkiler Luca'nın annesi hakkında konuşmaya başlamışlardı. Büyük bir olasılıkla onun bizde olduğunu fark etmemişlerdi ve annesi hakkında konuşuyorlardı. Onun çok iyi bir kadın olduğunu, bu kadar talihsiz olmasına üzüldüklerini söylüyorlardı. Tanrı'nın, onun alnına çok kötü bir yazı yazdığına benzer bir şeyler söylüyorlardı. Luca'ya baktım, gülümsüyordu, dur, gürültü yapma, der gibi bir işaret yaptı. Eğlenmişe benziyordu. Bunun üzerine dinlemeyi sürdürdük. Dışarıda, bahçede annem o kadar hasta bir adamın yanında yaşamanın korkunç olduğunu, bunun yürek parçalayıcı bir yalnızlık olsa gerektiğini söylüyordu. Sonra babama tedavinin nasıl gittiğini bilip bilmediğini sordu. Babam her şeyi denediklerini ama o tür hastalıklardan tam olarak kurtulmanın asla mümkün olmadığını söyledi. Umarım er ya da geç canına kıymaz, dedi sonra. Luca'nın babasından söz ediyordu. Ben annem ile babamın bu konuşmasından utanmaya başlıyordum, yeniden

Luca'ya baktım, sanki hiçbir şey anlamıyormuş, neden söz ettiklerini bilmiyormuş gibi bir hareket yaptı. Bir elini dizime dayadı, kımıldamamamı, ses çıkarmamamı istiyordu. Dinlemek istiyordu. Dışarıda, bahçede, babam depresyon denen bir şeyden söz ediyordu, bu bir hastalık olmalıydı, çünkü doktor ve ilaçlarla ilgili bir konuydu. Bir ara, Karısı ve oğlu için korkunç bir şey olmalı, dedi. Zavallılar, dedi annem. Bir süre sustu, sonra, Zavallılar, diye yineledi, Luca ve annesini kastediyordu, çünkü o hasta adamın yanında yaşamak zorundaydılar. Yapılacak tek şeyin dua etmek olduğunu ve dua edeceğini söyledi. Sonra babam ayağa kalktı, annem de kalktı, birlikte içeri girdiler. İçgüdüsel olarak gözlerimizi *Formula Bir* dergisine indirdik, odanın kapısı açılacak, diye ödümüz kopuyordu. Ama açılmadı. Koridorda annem ile babamın ayak sesleri duyuldu, salona doğru yürüyorlardı. Kımıldamadan olduğumuz yerde kaldık, yüreğim küt küt atıyordu.

Çıkıp gitmek zor olacaktı, gerçekten de pek iyi ayrılmadık evden. Bahçeye vardığımızda annem ne zaman döneceğimi sormak için yanıma geldi ve Luca'yı gördü. Bunun üzerine sanki hatırını sormak ister gibi, Luca, dedi ama beklenmedik bir kaygıya kapılmıştı – bir şey ekleyemedi, başka bir gün olsa böyle davranmazdı. Luca ona döndü ve, İyi akşamlar efendim, dedi. Terbiyeli bir biçimde, çok normal bir ses tonuyla söyledi bunu. Yalancıktan davranma konusunda çok becerikliyizdir. Çıkıp gittik, annem eşikte, elinde dergi, işaretparmağı okuduğu sayfada, öylece kalakaldı.

Yan yana yürürken bir süre hiç konuşmadık. Düşüncelere dalmıştık ikimiz de. Bir ara karşıdan karşıya geçmek gerekince başımı yukarı kaldırdım ve bir an, arabalara bakarken Luca'ya da baktım. Gözleri kızarmış, başını öne eğmişti.

Babasının hasta olduğu hiç aklıma gelmemişti – ve tuhaf gelecek olsa da, Luca da böyle bir şeyi asla düşünmemişti. Bu da bizim nasıl gençler olduğumuz konusunda bir fikir verebilir. Anne ve babalarımıza körü körüne inanırız, evde tanık olduğumuz gündelik yaşam, doğru ve dengeli olandır. Bunun için anne ve babalarımıza tapanız – bizi her türlü anormallikten korurlar. Asıl onların bir anormallik – bir hastalık varsayımı yoktur. Hasta anneler yoktur, sadece yorgun anneler vardır. Babalar asla başarısız olmazlar, yalnızca bazen sinirlidirler. Belleğimizde tutmak istemediğimiz bir mutsuzluk, adı olan patolojiler biçimini alır ama aile içinde bunları söylemeyiz. Doktorlara başvurmaktan hoşlanmayız, gerektiğinde de doktor arkadaşları, evimize girip çıkan, az çok samimi olduğumuz dostlardan seçeriz. Bir ruh doktorunun şiddetle gerektiği durumlarda da, bizim kadar mutsuz, bir ömür boyu tanıdığımız nazik doktorların arkadaşlığını yeğleriz.

Bu bize normal gelir.

Böylece, bir felaket karşısında beceriksizliği ve dramın küçük şeklini yazgı olarak kabullenmek bize miras olarak kalır: Çünkü bizim evlerimizde kötülük gerçeği kabul edilmez, bu da her tür acıklı gelişmeleri sonsuza kadar erteler, böylece ölçülü ve kalıcı bir dramın uzun dalgasını, içinde büyüdüğümüz bataklığı yaratır. Bu saçma bir çevredir, bastırılmış acı ve günlük sansürlerden oluşur. Ama biz bu dünyanın ne kadar saçma olduğunu fark edemeyiz, çünkü bataklık sürüngenleri gibi sadece o dünyayı biliriz ve bataklık bizim için normal durumdur. Bu nedenle de, inanılmaz ölçüde mutsuzluğu içselleştirmeyi biliriz, çünkü onu, hayat akışının getirdiği bir şey olarak görürüz. Onulması gereken yaralar ve eski yerine konması gereken kırıklar gizlediği kuşkusu uyanmaz hiç içimizde. Aynı şekilde rezaletin ne olduğunu da anlamazlıktan geliriz, çünkü çevremizdeki bir kişinin olası

bir yoldan çıkışını, içgüdüsel olarak normallik geleneğinde yer alan beklenmedik bir durum olarak kabul ederiz. Böylece, örneğin, mahalle kiliselerine ait sinemaların karanlığında, papazın elinin bacağımızın üst tarafına değdiğini hissettiğimizde öfke duymadık, öyle olması gerektiğini, papazların ellerini oraya koyabilecekleri sonucunu çıkarttık – evde bu konudan söz etmeye de gerek olmadığını düşündük. On iki-on üç yaşlarındaydık. Papazın elini itmezdik. Ertesi pazar günü, İsa'nın kanını ve etini simgeleyen ekmek ve şarabı aynı elden alırdık. Bunu yapabilirdik, hâlâ yapabiliriz – onun için de, bir bunalımı neden bir kibarlık biçimi ya da mutsuzluğu yaşamın uygun bir rengi olarak görmeyelim ki? Luca'nın babası, futbol maçlarını izlemeye asla gitmez, çünkü kalabalıktan hoşlanmaz. Biz bunu biliriz ve bir farklılık olarak görürüz. Onun o sessiz halinden, parka gittiğimizde bile sergilediği dinginliğinden soylu biri olduğunu düşünürüz. Yavaş adımlarla yürür ve sanki bir lütufta bulunuyormuş gibi arada bir güler. Araba kullanmaz. Anımsadığımız kadarıyla asla sesini yükseltmemiştir. Bütün bunlar bize büyük bir saygınlığın göstergeleri olarak gelir. Çevresindeki herkesin özel bir neşeye bürünmesi bizi uyarmaz –aslında doğru sözcük zoraki neşedir, ama aklımıza gelmez, böylece o özel neşeyi bir saygı biçimi olarak yorumlarız– zaten Bakanlıkta yüksek bir görevi vardır. Sonuçta, diğer babalar gibi bir baba olarak görürüz onu ama daha anlaşılmaz, sanki daha yabancı biridir bizim için.

Luca, akşamları, televizyonun karşısındaki koltukta onun yanına oturur. Babası elini onun dizine dayar. Hiçbir şey söylemez. İkisi de hiçbir şey söylemez. Arada bir babası oğlunun dizini güçlü bir biçimde sıkar.

Bir hastalıkmış, ne demek bu? diye sordu Luca o gün, yürürken.

Bilmiyorum, hiçbir fikrim yok, dedim. Gerçekten de bilmiyordum.

Bir daha bu konuyu açmak bize gereksiz geldi ve çok uzun bir süre üzerinde hiç konuşmadık. Andre'nin köprüsünden döndüğümüz akşam baş başa kalıncaya kadar. Bizim evin önünde durduk, bir ayağımız yerde, bir ayağımız pedalın üstünde. Annemler beni bekliyordu, neden bilmem, hep saat yedi buçukta otururuz sofraya. Gitmem gerekiyordu ama Luca'nın bana bir şeyler söylemek istediğini anladım. Bir ayağının üzerine basarak bisikleti hafifçe yana yatırdı. Sonra köprünün parmaklığına dayandığında aklına bir anı geldiğini söyledi – bir şey hatırlamış ve anlamıştı. Bir süre gidecek miyim, diye bekledi. Orada öylece durdum. Bizim evde, yemekte hemen hemen hiç konuşulmaz, dedi. Sizde öyle değil, Bobby ve Santo'nun evinde de öyle değil, ama bizde hiç konuşmadan yenir yemekler. Tüm sesleri, tabağa değen çatal sesini, bardaktaki su şırıltısını duyabilirsin. Özellikle de babam hiç konuşmaz. Bu hep böyledir. Babamın sık sık sofradan kalktığını anımsadım, bir ara kalkar, evet, çok sık olur bu, hiçbir şey söylemez, yemeğimiz daha bitmemiştir, kalkar, balkon kapısını açar, balkona çıkar, kapıyı hafif aralık bırakır, parmaklığa dayanır ve öylece durur. Yıllarca böyle yaptığını gördüm. O, balkona çıkınca biz de fırsattan istifade annemle konuşmaya başlarız, annem şakalar yapar, ayağa kalkıp bir tabağı, bir şişeyi yerine koyar, bana sıradan bir soru sorar. Pencerenin camında babam vardır, az ileride, sırtı bize dönük durur, biraz eğik, parmaklığa dayalı. Yıllarca düşünmedim bunu, ama bu akşam, balkona neden çıktığı geldi aklıma. Sanırım babam aşağı atlamak için oraya gidiyor. Ama sonra cesaret edemiyor, bence her seferinde kalkıp aklında o düşünceyle gidiyor oraya.

Gözlerini yerden kaldırdı, çünkü bana bakmak istiyordu.

Tıpkı Andre gibi, dedi.

Böylece aramızdaki sınırı ilk aşan Luca oldu. Bilerek yapmadı bunu – huzursuz bir çocuk değildir. Yetişkinler sakınımsızca konuşurken açık bir pencerenin önünde bulunuyordu sadece. Ve uzaktan, Andre'nin öldüğünü öğrendi. Vatanına –vatanımıza– zarar veren iki patavatsızlık. İlk kez içimizden biri, bize miras olarak kalan sınırların ötesine gitti, sınır olmadığı kuşkusuyla, gerçekte bir baba evi, aşınmamış bir evimiz olmadığı kuşkusuyla. Çekingen adımlarla, kimseye ait olmayan, Andre tarafından benimsetilen ve bizim dilimize anne ve babalarımızın elyazısıyla yazılan acı ve ölüm sözcüklerinin kesin bir anlamı olduğu bir yerde yürümeye başladı. Bize oradan bakıyor ve onu izlememizi bekliyor.

Andre anlaşılması güç bir kız olduğu için, hayatta olmayan bir büyükannenin adı anılıyor ailede sık sık. Onların insan yazgısı üzerine yorumlarına bakılırsa şu anda kurtlar kemiriyor bedenini. Oysa bizler onun Kıyamet Günü'nü ve dünyanın sonunu beklediğini biliyoruz. Büyükanne bir sanatçıymış – ansiklopedilerde de adı geçiyor. Pek olağanüstü bir kişilik olmasa da, on altı yaşındayken büyük bir İngiliz yazarla birlikte okyanusu aşmış; İngiliz konuşur, genç kız da Remington marka bir yazı makinesiyle yazarmış. Mektuplar, bazı kitaplardan bölümler, öykülermiş bunlar. Amerika'da fotoğrafın uçsuz bucaksız olanaklarını keşfetmiş, şimdi ansiklopedilerde adı fotoğraf sanatçısı olarak geçiyor. Genelde terk edilmiş, sahipsiz insanların ve demirden köprülerin fotoğraflarını çekmiş Siyah beyaz, güzel fotoğraflar. Damarlarında Macar ve İspanyol kanı varmış; ama daha sonra İsviçre'de Andre'nin dedesiyle evlenmiş ve çok zengin olmuş. Biz onu hiç tanımadık. Güzelliğiyle ün-

lüymüş, Andre'nin ona benzediğini söylerler. Karakterinin de.

Bir süre sonra fotoğrafçılığı bırakmış ve kendini, ailesini bir arada tutmaya adamış, böylece seçkin bir zorba kesilmiş. Bu durumdan tek çocuğu olan oğlu ve evlendiği kadın –İtalyan bir mankenmiş– çok etkilenmişler: Andre'nin annesi ile babası işte onlar. Genç ve kararsızmışlar, büyükanne yaşlandığı ve inanılmaz bir güce sahip olduğu için sürekli yaralarmış onları. Birlikte yaşıyorlarmış, sofrada başköşeye otururmuş – bir uşak yemeklerin adlarını Fransızca söyleyerek tabakları önüne koyarmış. Ölünceye kadar bu böyle devam etmiş. Büyükbabaysa dediklerine göre, yıllar önce çekip gitmiş; tabloyu tamamlamak için, bunu belirtmek gerek. Ölmüş, dersek daha yerinde olur.

Anne ve babasının Andre'den önce ikiz çocukları olmuş. Bir erkek, bir kız. Büyükanne bunu çok aşağılık bulmuş; ancak yoksulların ikiz çocukları olacağını düşünürmüş. Özellikle de Lucia adını verdikleri kız çocuğunu hiç çekemezmiş. Gereksiz bulurmuş çocuğu. Üç yıl sonra annesi Andre'ye gebe kalmış. Büyükannesi doğal olarak çocuğu aldırması gerektiğini söylemiş. Ama o aldırmamış. İşte sonraki olaylar tam olarak bu şekilde gelişmiş.

Andre ana karnından bir nisan günü çıkmış – babası seyahatte, ikizler de büyükanneleriyle evdeymiş. Annenin doğumhaneye girdiğini haber vermek için hastaneden eve telefon etmişler, büyükanne, Iyi, demiş. İkizlerin yemeklerini yıyip yemediklerini sorduktan sonra sofraya oturup öğle yemeğini yemiş. Kahvesini içmiş, İspanyol bakıcıya iki saat izin vermiş ve çocukları bahçeye çıkarmış, hava güneşliymiş, güzel bir ilkbahar günüymüş. Bir şezlonga uzanmış ve uyuyakalmış, çünkü bazen öğle yemeğinden sonra uyurmuş, o gün de bu alışkanlığını de-

ğiştirme gereği duymamış. Ya da öylece uyuyakalmış. İkizler çimde oynuyorlarmış. Bahçede bir havuz varmış, içinde kırmızı ve sarı balıklar. Ortasında da bir fıskiye. İkizler oyun oynamak için havuza yaklaşmışlar. Bahçede buldukları şeyleri atıyorlarmış içine. Küçük kız, Lucia, bir ara önce eliyle, sonra ayaklarıyla suya dokunmanın ve içine girip oynamanın güzel olacağını düşünmüş. Üç yaşında olduğu için bu o kadar kolay değilmiş ama sonunda başarmış. Ayaklarının ucuna basarak başını uzatmış. Kardeşi hem ona bakıyor hem de gidip çimlerden bir şeyler topluyormuş. Sonunda kız hafif bir ses çıkararak suya düşmüş, hem karada hem suda yaşayan küçük bir kurbağa gibi. Havuz fazla derin değilmiş, otuz santim ya var ya yokmuş ama çocuk sudan korkmuş, belki de başını dibe vurmuş, bu da doğal olarak canını kurtarma içgüdüsünü köreltmiş olmalı. Böylece o koyu suyu solumuş ve ağlamak için gerekli havayı aradığında bir daha bulamamış. Biraz debelenmiş, güçlükle ayaklarını zemine değdirmeye çalışarak ve elleriyle, ufacık elleriyle suya şaplaklar atarak, dökülen gümüş damlalar gibi bir ses çıkarmış. Sonra ne olup bittiğini anlamayan sarı ve kırmızı balıklar arasında devinimsiz kalmış. Kardeşi yaklaşıp bakmış. Andre tam o anda annesinin karnından çıkmış, acıyla, tıpkı inandığımız kitapta yazıldığı gibi.

Bu öyküyü dillerde dolaştığı için biliyoruz – Andre'nin dünyasında utanmak, sıkılmak yoktur. Üstünlüklerini kuşaktan kuşağa aktarır ve felaketlerle bezenmiş özel durumlarını vurgularlar. Bu da söylencede abartılara yol açar – gerçekten de bu öykünün değişik çeşitlemeleri vardır. Kimisi İspanyol bakıcının uyuyakaldığını söyler, kimisi çocuğun öldükten sonra suya bırakıldığını anlatır. Büyükannenin rolü hep kuşkuludur ama sahnede kötü yürekli bir insan olunca olayları onunla ilişkilendirmek kolaydır; yine de bazı yönlerden gerçekten kötüymüş o

kadın. Seyahatte olan baba öyküsü de birçoklarına göre kuşku uyandırıcı ve düzmece. Ama bir ayrıntı üzerine herkes aynı düşünceyi paylaşıyor, bu da Andre'nin ilk soluğunu kardeşinin son nefesini verdiği anda aldığı, bileşik damarlar gibi – aile ölçeğinde uygulanan enerjinin korunması yasası nedeniyle sanki. İki kız çocuğuydu onlar, yaşamlarını değiştokuş etmişlerdi.

Andre'nin annesi doğumhaneden çıkar çıkmaz öğrenmiş olayı. Sonra Andre'yi getirmişler, uyuyormuş. Göğsüne bastırmış kızını ve kabullenmek zorunda kaldığı beyin işlemine, gücünün –kimsenin gücünün– yetmeyeceğini kesinlikle anlamış. Böylece sonsuza dek yaralanmış.

Büyükanne yıllar sonra öldüğünde cenaze töreni oldukça gösterişli olmuş, dünyanın her yanından insanlar gelmiş. Andre'nin annesi cenazeye kırmızı bir elbiseyle katılmış; birçok insan o elbisenin kısa ve daracık olduğunu anımsıyor.

Babası hâlâ Andre'ye –kötülükten ya da dalgınlıktan– ölen kız kardeşinin adıyla seslenir çoğu zaman, Lucy der, bir zamanlar ölen kızını kucağına aldığında söylediği gibi.

Andre, kız kardeşinin ölümünden on dört yıl sonra kendini köprüden attı. Doğum gününde değil, herhangi bir günde. Kara suyu içine çekti, bunu, bir anlamda, ikinci kez yapıyordu.

Dört kişiyiz ve birlikte çalıyoruz, bir müzik grubumuz var. Santo, Bobby, Luca ve ben. Kilisede çalıyoruz. Çevremizde iyi tanınıyoruz. Verdiği dinsel öğütlerle ünlü bir papaz var, onun ayinlerinde çalıyoruz. Kilise her seferinde tıklım tıklım dolu oluyor, bizi dinlemek için başka semtlerden bile geliyorlar. Ayinlerin bir saat sürdüğü de oluyor ama herkes memnun bundan.

Gerçekten başarılı olup olmadığımızı kendi kendimize sorduk tabii ki, ama bunu bilme olanağımız yok, çünkü çok özel bir müzik yapıyoruz. Bir yerlerde, ünlü Katolik yayınevlerinde birileri bu şarkıları yazıyor, biz de söylüyoruz. Bu şarkıların hiçbiri, o yer dışında, güzel bir şarkı sayılamaz – herhangi bir şarkıcı söylemeye kalksa insanlar şaşırıp ne dediğini anlamayabilirler. Bu ne *rock*, ne *beat* ne de folk müziktir; hiçbir şey değildir. Değirmentaşlarıyla yapılan sunaklar, çuval bezinden ayin giysileri, pişmiş topraktan kadehler, kırmızı tuğladan kiliseler gibidir: Bir zamanlar Rubens'e freskler, Borromini'ye kubbeler ısmarlayan Kilise, şimdi belli belirsiz biçimde İsveç kiliselerini, neredeyse Protestan kiliselerine benzeterek kendi kendini cezalandırıyor. Meşe ağacından yontulmuş bir sıranın özenle yapılmış bir saban kadar bile gerçek güzellikle ilgisi yok. İnsanların kilisenin dışında yaratmakta oldukları güzellikle de ilgisi yok. İşte bu durum bizim müziğimiz için de geçerli – yalnızca orada güzel, oraya uygun. Dış dünyada hiç ilgi çekmez.

Böyle olsa bile bizim gerçekten başarılı olduğumuz düşünülebilir – bunu da dikkate almak gerekir. Özellikle de Bobby bu konuda ısrarcı, kendi şarkılarımızı çalıp söylememizi ve bunu kilisenin dışında bir yerde yapmamız gerektiğini ve en uygun yerin, papazların yönetimindeki tiyatro salonu olduğunu söylüyor. Aslında hiç de uygun olmadığını biliyor – bizim, sigara dumanından göz gözü görmeyen, insanların eşyaları kırıp döktüğü, kızların göğüsleri neredeyse dışarı fırlayacak şekilde dans ettiği yerlerde çalmamız gerekir. Bizi işte öyle bir yerde paramparça ederler. Ya da delirirler – bilemeyiz.

Durumumuzun biraz değişmesi için Bobby'nin aklına Andre geldi.

Andre dansçıdır –onun dünyasındaki kızların hepsi dansla ilgilenir– kızlar dansı sever. Modern dans, şu par-

mak ucuna basılarak yapılan türden değil. Ara sıra gösteriler, temsiller düzenleniyor, bizler de kız arkadaşlarımız rol aldıkları için gidiyoruz. Andre'yi de gördük dans ederken. Bir anlamda, o gösteriler de, tıpkı kilisedeki konserler gibi, gerçek dünyadan kopuk bir topluluk için, yani sadece anne, baba, büyükanne ve büyükbabalardan oluşan bir topluluk için yapılır, durum böyle olunca da çok alkışlanmaları doğaldır. Yaptıklarının gerçek güzellikle hiçbir ilgisi yoktur, o ortamda da. Ara sıra, kızlardan biri sanki bir güç üretirmiş, bedenini yerden uzaklaştırırmış gibi olduğu yerde durur. Bir şey anlamadığımız halde biz bile fark ederiz bunu. Hatta bazen kız çirkindir, vücudu da çirkindir ama sanki vücudun güzel olması önemli değildir. Duruş biçimleri önemlidir.

Bobby'nin aklına o şekilde dans ettiği için Andre geldi.

Şarkı söylemiyor ki, dans ediyor.

Kim bilir, belki şarkı da söylüyordur ama biz bilmiyoruzdur.

Belki de çok kötü söylüyordur.

Boş ver, görmedin mi sahnede nasıl duruyor?

Çevresinde dolanıp duruyoruz ama asıl gerçek onun sınır ötesinde olması, bizim yaşımızda hiç kimse ulaşamıyor oraya --eğer kendimize ait bir müzik istiyorsak, onu sınır ötesinde aramak zorunda olduğumuzu biliyoruz– bizi oraya onun götürmesini o kadar çok istiyoruz ki. Ama bunu asla itiraf etmeyeceğiz, o kesin.

Bir gün Bobby, Andre'ye telefon etti, üç kere denedikten sonra konuşabildi ancak. Adını ve soyadını söyleyerek önce kendini tanıttı ama ismi Andre'ye bir şey ifade etmedi. Bunun üzerine yararlı olacağını düşündüğü küçük bilgiler vermeye başladı, örneğin babasının dükkânının yerini, saçlarının kızıl olduğunu söyledi. Andre anladı. Bizimle şarkı söyler misin, diye soracaktık, bizim bir

müzik grubumuz var, Andre bir şeyler söyledi, bunu Bobby'nin sessiz durmasından anlıyorduk. Hayır, aslında sadece kilisede çalıyoruz, şimdilik. Sessizlik. Ayin sırasında, evet. Sessizlik. Hayır, sen ayinde söylemeyeceksin, gerçek bir müzik grubu kurmak istiyoruz ve değişik lokallerde çalmayı düşünüyoruz. Sessizlik. Ayin şarkıları değil, bizim yaptığımız şarkılar. Sessizlik.

Üçümüz Bobby'nin çevresini sarmıştık, bize sürekli, rahat bırakın, ben ilgileniyorum bu işle, der gibi işaretler yapıyordu. Bir ara gülmeye de başladı ama kendini zorlar gibiydi. Biraz daha konuştu, sonra vedalaştılar, Bobby telefonu kapattı.

Hayır, dedi – dedi. Açıklamak istemedi.

Düş kırıklığına uğramıştık ama içimizde belli bir coşku vardı, sanki bir şeyler elde etmişiz gibi. Onunla konuşmuş olduğumuzu düşünüyorduk. Andre şimdi bizim varlığımızdan haberdardı.

Onun için de Luca'nın evine vardığımızda keyfimiz yerindeydi. Oraya gitmek benim fikrimdi. Ona hiç gitmezdik, annesi ile babası konuk ağırlamayı pek sevmezlerdi, babası dağınıklıktan nefret ederdi – ama belki onlara gitmek Luca ve annesi için bir şey ifade edebilirdi. Sonunda kendimizi akşam yemeğine davet ettirdik. Genelde mutfakta, uzun ve dar bir masada yerler yemeklerini, hatta masa bile değil, bir konsoldur bu: Üçü yan yana dizilir, önlerinde de duvar vardır. Beyaz bir duvar. Ama annesi bizi görünce sofrayı salonda hazırladı o akşam, bizim evlerimizde böyle bir oda aslında yaşanmayan bir odadır: Yaşamın özel anları için ayrılmış bir yerdir, sabaha kadar ölünün başında beklemek için de kullanılır örneğin. Uzun sözün kısası, yemeğimizi orada yedik. Luca'nın babası içten bir neşeyle karşıladı bizi, o akşam sofra başına oturduğunda koşul öne sürmeyen bir baba, üstün bir baba havası vardı, hepimizin babasıydı

sanki. Çorba tabaklarımıza koyulduktan sonra, eline kaşığı aldı ama tam bu sırada Santo ellerini göğsünde kavuşturup başını öne eğerek şükran duasını okumaya başladı. Yüksek sesle. Güzel sözcüklerdi. Tanrım, iyiliğinin bize bağışladığı yemeği ve onu bizim için hazırlayan insanları kutsa. Yemeğimizi yürekten gelen bir saflık ve neşeyle yiyelim, onu sahip olmayanlara bağışlamak için bize yardım et. Teker teker başımızı öne eğdik ve bu sözleri yineledik. Amin! Santo'nun sesi güzeldir, yüz çizgileri eski zaman insanlarını andırır – ince bir sakalı vardır, içimizde sakal bırakan tek odur. Sakallı, zayıf yüzü keşişlerinkine benzer. Dua ettiği zaman sert, olgun bir güce sahip olduğunu biliriz. Bu yüzden, Luca'nın babası, baba olarak yerine geçildiğini düşünmüş olabilir. Ya da ondan istediğimiz şeyi yapamadığını ve yüzünden gizemciliğe meraklı olduğu belli olan o çocuğun, yardımına koşmuş olduğunu düşünmüş olabilir. Dolayısıyla sofrada bir daha varlığını hissetmedik. Yemek boyunca sesini duymadık. Yemeğini yiyor, yutkunuyordu. Hiç gülmedi.

Sonunda hep birlikte kalkıp sofrayı toplamaya başladık. Bu her zaman yaptığımız bir şeydir, iyi gençler olarak ama ben, mutfağa gidebilmek, Luca'nın anlattığı o balkona bakabilmek için özellikle sofrayı kaldırmak istedim. Gerçekten de parmaklık görünüyordu ve Luca'nın babasını öne doğru eğilmiş, dirseklerini oraya dayamış boşluğa bakarken hayal etmek hiç de zor değildi.

Evden ayrıldığımızda yemeğin pek de iyi geçmediğini düşünüyorduk. Ama bunun nedenini tek bilen bendim. Luca, Bobby ve Santo'ya henüz babasından söz etmemişti. Onun için de o adamın yalnızca tuhaf biri olduğunu söyledik. O evde her şey tuhaftı. Oraya bir daha gitmemeyi düşünüyorduk.

Andre'nin beni tanıdığını –varlığımdan haberi olduğunu– kesin olarak ilk kez bir akşamüstü kız arkadaşımla,

divana uzanmış, kırmızı bir battaniyenin altında yatarken öğrendim – o sırada kız arkadaşım bedenimi okşuyordu, bu bizim seks yapma biçimimizdir. Kız arkadaşlarımız genellikle bizim gibi İncillerin Tanrısı'na inanırlar, bu da –İncillerde böyle bir yöntemden söz edilmese de– evleninceye kadar bakire kalacakları anlamına gelir. Onun için de bizim seks yapma şeklimiz sohbet ederek saatlerce elleşmekten öteye gitmez. Asla boşalmayız. Neredeyse asla. Biz erkekler, kızların elleyebildiğimiz her yerine dokunuruz, ara sıra da kızların eteklerinin altına sokarız elimizi ama her zaman değil. Kızlar ise hemen erkeklik organımızı ellerler, çünkü pantolonumuzun önünü açarız, bazen de hepten çıkarır atarız pantolonu. Bunlar anneler, babalar, erkek kardeşler, kız kardeşler kapının öteki tarafındayken ve her an içeri biri girebilecekken gerçekleşir. Sonuçta tehlike dolu bir güvenilmezlik ortamında yaparız her şeyi. Günah ve ceza arasında genellikle yarı aralık bir kapıdan başka bir şey yoktur, bu da birbirimize dokunma zevkinin ve yakalanma korkusunun, tıpkı arzu ve suçluluk duygusu gibi, aynı anda, olağanüstü bir netlikle seks diye adlandırdığımız tek bir heyecana karışarak yaşanmasına neden olur: Bu duygunun tüm ayrıntılarını biliriz ve başka birçok duygu gibi suçluluk kompleksinin olağanüstü türevi olması hoşumuza gider. Bunu, olayları çocuksu bir biçimde algılama olarak düşünen birisi varsa hiçbir şey anlamamış demektir. Seks günahtır: Öyle olmadığını düşünmek, yalnızca mutsuzların kabul edebilecekleri bir basitleştirmedir.

O gün ev boştu, belli bir rahatlıkla hareket ediyorduk, yavaş yavaş sıkılmaya bile başlamıştık. Kapı çalınınca kız arkadaşım kazağını aşağı çekip, Andre'dir, bir şey almaya gelecekti, dedi ve ayağa kalkıp kapıyı açmaya gitti. Onun geleceğini biliyormuş gibiydi. Ben olduğum yerde kalıp battaniyenin altından çıkmadım. Sadece do-

numu yukarı çekebildim – kot pantolonum hâlâ yerde duruyordu, tam giyerken yakalanmak istemiyordum. Konuşa konuşa içeri girdiler: Kız arkadaşım yeniden battaniyenin altına yerleşti, Andre de orada duran tahta ve hasırdan bir çocuk sandalyesine oturdu: Hiçbir şey yapmamacasına, her köşede normal sandalyeler, hatta bizim uzandığımız büyük divan varken tahta ve hasırdan bir çocuk sandalyesine, kendine has kusursuz tutumuyla oturdu. Otururken de, Merhaba, dedi bana, gülümseyerek kendini tanıtmadan, başka bir şey eklemeden. En olağanüstü olan şey de, yerde duran kot pantolonun, üzerimizdeki battaniyenin ve içeri girdiği sırada ne yaptığımızın onu hiç ilgilendirmemiş olmasıydı. Çıplak bacaklarımın birkaç metre ötesinde dinginlikle konuşmaya başladı, bu davranışı bir yargıya benziyordu: Battaniyenin altında yaptığınız her şey olağandır, der gibiydi. İlk kez birisi beni bu kadar çabuk –o hafiflik, o gülümsemeyle– bağışlıyordu.

Yapacakları bir gösteriden söz ediyorlardı, kız arkadaşımla birlikte okulun dans kursuna katılmışlardı, bir gösteri düzenlenecekti. Anladığım kadarıyla ışıklar eksikti, ışıklar ve on iki metre uzunluğunda dikişsiz, gri bir yolluk. Oradaydım ama konuyla hiçbir ilgim yoktu, kimse benimle konuşmuyordu. Aslında kalkıp odada gezinmek isterdim, ama üzerimde sadece donum vardı. Bir ara, kız arkadaşım, Andre ile konuşurken battaniyenin altında bacağımı okşamaya başladı, yavaş yavaş, saf bir hareketle, tam bir okşama değildi bu, sanki bir önce ile bir sonra arasındaki bir şeyin alevinin sönmemesi için bilinçsizce yapılan bir şeydi. İçinde kötülük olup olmadığını anlamak zordu, tam anlamıyla beni elliyordu, ben de onun hakkında iyi şeyler düşünmeye başladım. Evet, kız arkadaşlarımız evleninceye kadar bakire kalacaklardı ama bu, korkuyorlar anlamına gelmiyordu, korkmuyor-

lardı. Beni okşuyordu ve Andre oradaydı. Ara sıra, rastlantısal olup olmadığını anlamadığım bir biçimde donun içine sıkışmış erkeklik organıma dokunuyordu. Kumaş ve dikişten söz ederek yapıyordu bunu, ses tonunu hiç değiştirmeden, hiç. Aklından geçen ne olursa olsun, davranışı kusursuzdu. Sertleşmiş organımı elliyor ve hiçbir şey olmamış gibi davranıyordu. Bu olayı Bobby'ye anlatmam gerektiğini düşündüm, anlatmak için sabırsızlanıyordum. Andre ayağa kalktığında diyeceklerimi düşünüyordum. Artık gitmesi gerektiğini ve yolluğu tiyatroda birilerine soracağını, ışıklar için de düşüneceğini söyledi. Sorunlar çözülmüş gibiydi. Telefon çaldı, hemen orada sehpanın üzerindeydi, kız arkadaşım yanıtladı, annesiydi arayan. Gözlerini tavana dikti, sonra ahizenin üzerine elini koyarak, Annem, dedi... Bunun üzerine Andre rahatça konuşmasını, gitmesi gerektiğini fısıldadı. Vedalaştılar, kız arkadaşım annesiyle konuşmayı sürdürerek başıyla bir işaret yaptı – Andre'yi geçirmemi ve kapıyı kapamamı istiyordu. Battaniyeyi üzerimden attım, divandan kalktım ve Andre'nin peşinden gittim, birlikte uzun koridora çıktık. Kapının önüne geldiğimizde Andre durdu ve bana dönüp bekledi. Ben birkaç adım daha attım: Hayatımda Andre'ye hiç bu kadar yakın olmamıştım, onunla hiç yalnız kalmamıştım, sadece ikimizin olduğu bir yerde asla bulunmamıştım. Olduğundan daha dar bir alandaydık, çünkü üstümde bir tek donum vardı ve donun içindeki erkeklik organım bir kilometre uzaktan bile fark ediliyordu. Gülümsedi, kapıyı açtı, dışarı çıkmak üzereydi. Ama sonra döndü ve yüzünde bir saniye önce olmayan bir ifade vardı – gözleri fal taşı gibi açılmıştı.

Andre'nin bana hayatımda söylediği ilk cümle, Dinle beni, paran var mı? oldu.

Evet, biraz olması gerek.

Ödünç verir misin?

Odaya dönüp kot pantolonumun cebine baktım. Kız arkadaşım hâlâ telefonda konuşuyordu, Merak etme, her şey yolunda, anlamına gelen bir işaret yaptım. Paraları aldım, fazla bir şey yoktu.

15.000 lireti uzatırken, Çok değil, dedim Andre'ye, açık kapının önünde, sahanlıktaki neon ışığı, girişin sıcak ışığına karışıyordu. Evlerimizin sahanlıklarında hiç güneş yüzü görmeyen ama yine de solmayan dikenli bitkilere çok sık rastlanır. İki nedenle oraya konurlar, birincisi sahanlığı süslemek için. İkincisi, yaşamın çok özel bir direnişine, evden her çıkışımızda bir şeyler öğrenmemiz gereken sessiz bir kahramanlığa tanıklık etmek için. Görünüşte kimse onları sulamaz.

Çok naziksin, dedi Andre. Geri veririm.

Yanağıma bir öpücük kondurdu. Bunun için de biraz yaklaşmak zorunda kaldı, çantası donuma değdi, tam o noktada.

Sonra çıkıp gitti. Sanki ateşi yükselmiş gibiydi.

Bobby'yi görür görmez her şeyi anlattım, battaniyenin altındaki okşama olayını biraz abartarak anlattım, sonunda kız arkadaşımın bana otuzbir çektirdiği öyküsü çıktı ortaya. Bunun üzerine Bobby, kızların bunu önceden planladıklarını, her şeyin ayarlanmış olduğunu, bu tür oyunları Andre'nin yaptığını, kız arkadaşımın bunu kabul etmesinin inanılmaz olduğunu, o kızı küçümsememem gerektiğini söyledi. Ben anlattığım öykünün tam böyle olmadığını biliyordum, yine de belli bir süre o tür öyküler düşünen ve düzenleyen bir kız arkadaşı olan biri gibi dolaştım ortalıkta. Bu bir süre devam etti, sonra geçti. Ama o dönemde kız arkadaşıma farklı davrandım, o da bana. Sonra, belli bir noktada korktuk – her şey normal haline döndü.

Andre işte böyle ara sıra uğrar.

Santo'ya gelince, annesi bizimle, oğlunun arkadaşlarıyla konuşmayı aklına koymuştu, bunun için de uğraşmış ve buluşmayı ayarlamıştı – Santo evde yokken konuşmak istiyordu bizimle. Bobby sıvışmayı başardı ama ben ve Luca yapamadık, orada, tek başımıza kadınla karşı karşıya kaldık.

Tombulca, bakımlı bir kadındı; onu asla makyajsız ve giysisiyle uyumsuz bir ayakkabıyla görmedik. O gün de, evinde, gösterişsiz, ev haliyle de olsa göz kamaştırıcıydı. Bizimle Santo hakkında konuşmak istiyordu. Hemen girmedi konuya ama sonra şu papazlık konusuyla ilgili olarak ne bildiğimizi sordu – oğlunun ileride, hatta belki de hemen papaz olmayı düşündüğünden söz etti. Tehlikeli bir soru olarak algılamamamız, yalnızca bildiklerinin dışında birkaç şey öğrenmek istediğini düşünmemiz için bunu neşeli bir şekilde sordu. Ben bir şey bilmediğimi söyledim. Luca bir fikri olmadığını söyledi. Bunun üzerine biraz bekledi. Sonra farklı, kendinden daha emin bir sesle, konuyu açık bir şekilde dile getirerek yeniden konuşmaya başladı, iki genç delikanlıyla konuşan bir yetişkindi artık. Bildiklerimizi söylemek zorunda kaldık.

Santo her şeyi lanet olası bir biçimde ciddiye alır.

Kadın başıyla sözleri onayladı.

Bazen onu anlamak zordur, o da asla ne düşündüğünü anlatmaya çalışmaz, anlatmaktan hoşlanmaz, dedi Luca.

Bu konuyu aranızda hiç konuşuyor musunuz?

Konuşmak mı? Hayır.

Ee... o zaman?

Bilmek istiyordu. Ona, bizim de dua ettiğimizi, Santo'nun ise dua ederken içinin yandığını, sanki yıkılırcasına diz çöktüğünü, oysa bizim diz çökerken yalnızca duruşumuzu değiştirdiğimizi, onun ise sanki dizlerinin üstünde yere yıkıldığını söylememizi istiyordu. Oğlunun neden

saatlerce yoksullarla, hastalarla ve serserilerle birlikte olduğunu öğrenmek istiyor, utanma duygusunu yitirdiğini, acıma duygusunun ölçüsünü kaçırdığını, o insanlara benzediğini söylüyordu. O kadar zaman kitaplara gömülüp ne yaptığını, bizim de her paylandığımızda başımızı önümüze eğip eğmediğimizi, karşı gelmeyi ve sert sözler kullanmayı bilip bilmediğimizi anlamak istiyordu. O papazların kim olduğunu, yolladıkları mektupları, gelen telefonları daha iyi anlaması gerekiyordu. İnsanların oğluyla alay edip etmediğini, kızların ona nasıl baktığını –saygıyla mı– dünya ile arasındaki mesafeyi öğrenmek istiyordu. Bu kadın, bizim yaşımızda tüm hayatımızı Tanrı'ya ve papazlara adayıp adamayacağımızı soruyordu.

Bilmek istediği yalnız buysa yanıt verebilirdik.

Evet.

Böyle bir şey nasıl aklınıza gelebilir?

Luca gülümsedi. Tuhaf bir soru, dedi ona, çünkü çevremizde o çılgınlığa, tıpkı bır ışığa yönelirmiş gibi yönelmekten başka bir şey yoktur. Çocukluğumuzdan beri söylenen sözlerin ve dinlenen her dersin bu kadar içimize işlemesine neden şimdi şaşılıyordu ki? Bu iyi bir haber olmalı, dedi.

Benim için değil, dedi kadın. Bize de ölçülü olmayı öğrettiklerini, hatta her şeyden önce onu öğrettiklerini, böylece daha sonrakı öğrenimler için panzehir aşıladıklarını söyledi.

Ama aşkta ölçü yoktur, dedi Luca, ondan hiç beklenmeyecek bir tavırla. Aşkta ve acıda, diye ekledi.

Kadın ona baktı. Sonra bana baktı. Kendi kendine anne ve babaların gizemimizi nasıl göremediklerini, gözlerinin gençliğimizin dış görünüşu karşısında neden körleştiğini sormuş olmalıydı. Sonra papaz olmayı hiç düşünüp düşünmediğimizi sordu.

Hayır.

Neden öyleyse?

Neden Santo düşündü, biz düşünmedik, diye mi soruyorsunuz?

Neden benim oğlum düşünüyor?

Çünkü o kurtulmak istiyor, siz de neden kurtulmak istediğini biliyorsunuz, dedim ben.

Bunu söylemek istemezdim ama söyledim, çünkü o kadın tam bu sözleri duymak için bizi oraya çağırmıştı, ben de söylemiştim.

Kadın, Kurtulmanın başka yolları da var, dedi korkusuzca.

Olabilir, ama o yol en iyisi.

Öyle mi düşünüyorsun?

Biliyorum, dedim. Papazlar kurtuluyor, kurtulmak zorundalar, sürdürdükleri yaşamın her ânı onları kurtarıyor, çünkü her an yaşamıyorlar, böylece felaket ulaşamıyor onlara.

Hangi felaket? diye sordu. Durmak istemiyordu.

Santo'nun sırtlandığı felaket, dedim.

Luca bana baktı. Durup durmayacağımı merak ediyordu.

Şu korkutucu felaket, diye ekledim, iyice anlayabilmesi için.

Kadın gözlerini bana dikmişti. Ne bildiğimi ve oğlunu ne kadar tanıdığımızı anlamaya çalışıyordu. Büyük olasılıkla kendisinin oğlunu ne kadar tanıdığını da. Santo'nun karanlık yanı, davranışlarındadır – gün ışığında kazdığı gizli geçitlerde... Yıkımı saydamdır, fazla sakıngan davranmadan bırakır kendini, yanında olan herkes onun bir felaket olduğunu anlar, hatta belki nasıl bir felaket olduğunu da.

Ortadan kaybolduğunda nereye gittiğini biliyor musunuz? diye sordu kadın kararlı bir biçimde.

Santo ara sıra ortadan kayboluyor, bu kuşkusuz doğ-

ru. Günlerce ve gecelerce, sonra geri dönüyor. Biliyorduk. Hatta daha fazlasını da biliyorduk ama bu bizim hayatımıza ait bir şeydi, kadınla bir ilgisi yoktu.

Başımızla, hayır, işareti yaptık. Bir de yüzümüzü buruşturduk, hayır, nereye gittiğini bilmiyoruz, demek için.

Kadın anladı, bunun üzerine sorusunu değiştirdi.

Ona yardımcı olamaz mısınız? diye fısıldadı. Bir sorudan çok, bir yalvarıştı bu.

Birlikteyiz, onu seviyoruz, her zaman bizimle olacak, dedi Luca. Bizi korkutmuyor. Korkmuyoruz.

Bu sözler üzerine, belki bizim yaşımızda sonsuz arkadaşlık içgüdüsünün nasıl güçlü olduğunu anımsadığından, kadının gözleri yaşlarla doldu.

Bir süre kimse bir şey söylemedi. Konu orada kapanabilirdi.

Biz korkmadığımıza göre kendisinin de korkmaması gerektiğini düşünmüş olmalıydı kadın.

Böylece sessizce ağlamayı sürdürürken şöyle dedi:

Ya şu Şeytan hikâyesi, papazlar soktular onu çocuğun aklına.

Bu kadar ileri gideceğini sanmıyorduk ama cesaret etmişti, çünkü annelerimizin uçurumunda benzersiz ve beklenmedik bir yüreklilik yatar her zaman. Bir yaşam boyu sakınıp korurlar onu, yararlanacakları ânın bir gün geleceğini bilerek. Bir haçın altında harcarlar sonra onu.

Şeytanlar onu benden ayırmak üzere, dedi.

Bu bir anlamda doğruydu. Bizim bildiğimiz kadarıyla, o Şeytan hikâyesi papazlardan çıkmıştı, ama Santo'nun doğasında bir şey vardı ve papazlar daha o adı ona vermeden de vardı. Kötülüğe karşı hiçbirimizde o duyarlılık yok –bir çeşit marazi, korkunç çekim– ama korkulduğu kadar da hastalıklı, kaçınılmaz bir çekim. Ayrıca hiçbirimiz Santo kadar iyiliğe, özveriye, ılımanlığa eğilimli değiliz, bu özellikler de zaten o korkunun bir sonu-

cudur. Belki Şeytan'ı rahatsız etmeye gerek yoktur, ama bizim dünyamızda her kutsallık, İncillerin günah işlemeye kışkırtıcı olaylar bölümünde anlattığı ve keşişlerin düzensiz yaşamlarının gösterdiği gibi, kötüyle olan tanımlanamaz bir geleneğe sıkı sıkıya bağlıdır. Böylece şeytanlardan söz edilir ama şeytanlardan söz edilirken gösterilmesi gereken ölçülülükle değil. Biz gençlerin dupduru, saydam ruhları yanında üstelik. Papazların hiç acıması yoktur bu konuda, ne de sağduyusu.

O öykülerle Santo'nun içini okudular, mahvettiler çocuğu.

Biz elimizden geleni yapıyoruz. Onunla birlikteyken rahat davranıyoruz, hep peşinden gidiyoruz, hem iyiliğin hem kötülüğün dönemeçlerinde, gidebildiğimiz yere kadar arkasındayız. Bunu yalnızca dostluktan ve ona acıdığımızdan değil, onun bildiği ve yaptığı şeylere duyduğumuz çekim ve gerçek büyü yüzünden de yapıyoruz. Çömezleri, kardeşleriyiz. Onun çocuk azizliğinin ışığında bazı şeyler öğreniyoruz, bu da bizim için bir ayrıcalıktır. Şeytanlar göründüğünde, gözlerimizi yukarı çevirip dayanabildiğimiz kadar dayanıyoruz. Sonra bırakıyoruz gitsin ardından ve geri dönmesini beklemeye başlıyoruz. Dehşeti unutuyoruz ve herhangi bir günden sonra, onunla sıradan günler yaşamayı biliyoruz. Fazla da düşünmüyoruz, zaten o kadın bizi zorlamasaydı hiç düşünmeyecektik. Aslında açmamam gerekirdi bu konuyu.

Kadın bazen evde olan korkunç şeyleri anlattı ama artık onu dinlemiyorduk. Yüreği üzüntüyle doluydu ve Şeytan'ın, oğlunu elinden alıp götürmesinin ne demek olduğunu bize anlatarak şimdi bundan kurtuluyordu. Bu iş bize göre değildi. Sadece Andre'nin adı, sözcüklerin akıntısına kapılıp kulağımıza geldiğinde onu yeniden dinlemeye başladık – gereksiz yere açık seçik bir soru ortaya atılınca canımız sıkıldı.

Benim oğlum neden aklını o kıza taktı?

Artık orada değildik.

Kadın anladı.

Masanın üzerine hâlâ ılık olan bir pasta ve birazı içilmiş bir Coca-Cola şişesi koydu. Sıradan konulardan söz etmek istedi ve kibarca konuştu. Öyle dosdoğru ve yalın bir biçimde konuşuyordu ki, Luca kendi ailesinden söz etmeyi düşündü ama gerçekleri değil, normal, mutlu bir aileye özgü şeyler anlattı. Belki de onun bazı şeyleri bildiğini düşünüyor ve aslında her şeyin iyi gittiğini söylemek istiyordu. Bilemem.

Siz iyi çocuklarsınız, dedi bir ara Santo'nun annesi.

Bu arada tabii ki her gün okula gidiyoruz. Ama küçük düşürücü ve gereksiz baskılar öyküsüdür o. Yaşam diye tanımladığımız şeyle hiçbir ilgisi yoktur.

Andre saçlarını kestirince öbür kızlar da saçlarını aynı biçimde kestirdiler. Alın ve kulak çevresinde kısacık. Geri kalan kısımlar eskisi gibi uzun, kızılderililer gibi. O geçmiş aynanın karşısına, kesmiş saçlarını.

Önce biri, sonra çevresindeki öbür kızlar ona oyküdüler. Üç-dört kız. Bir gün de benim kız arkadaşım.

Tavırları değişti o günden sonra, daha yabanıl oldular. Anımsadıkları anda sert ve değişik bir edayla konuşuyorlar. Bir süredir bu tavırların altında yatan gizli şey su yüzüne çıktı, hepsi de Andre'den nasıl davranmaları gerektiğini söylemesini bekleyerek yaşıyorlar. Ama bunun farkında değiller, hatta bazen onu küçümsedikleri de oluyor. Ama görünüşte bir oyuna benzese de, ona karşı koyamıyorlar.

Zayıflığına da özeniyorlar, Andre'nin doğal ve kesin

bir yenilik olarak günün birinde seçtiği zayıflığa. Tartışmaya değer görünmüyor, öyle olması gerekiyor, o kadar. Yetersiz beslenme sözcüğünü kullanabilecek doktorlar görünmüyor çevrede – böylece bedenler kayıp giderken kimse çalan tehlike çanlarını duymuyor, kaygılanmıyor, yalnızca şaşkınlık duyuluyor. Kimsenin göremeyeceği zamanları seçiyorlar yemek yemek için. Gizlice kusuyorlar. Kesinlikle olağan hareketler, asla aklımızdan geçmeyen, gençliğimizin öngöremeyeceği biçimde karmaşıklaşıyor.

Yine de, bu durumdan bir üzüntü değil, onları daha güçlü yapan bir başkalaşma doğuyor. Artık bedenlerini, sanki ansızın bilincine varmış ya da ona artık sahip çıkarmış gibi, farklı bir biçimde hareket ettirdikleri gözümüzden kaçmıyor. Ona hükmedebildikleri için, ondan neredeyse umursamazlık sayılacak bir hafiflikle kurtuluyorlar. Bedenlerini rastlantıya nasıl bırakabileceklerini keşfetmek üzereler. Başkalarının eline bıraktıktan sonra nasıl geri alabileceklerini de.

Bütün bunlar Andre'den kaynaklanıyor, bu kesin ama hissedilmeyecek derecede olduğunu da söylemek gerek, çünkü aralarında çok az konuşuyorlar ve asla grup halinde gezmiyorlar ya da fiziksel olarak beraber değiller – aslında arkadaş bile sayılmazlar, kimse Andre'nin arkadaşı değildir. Bu, uzaklığın beslediği sessiz bir salgındır. Bir büyücülük. Örneğin kız arkadaşım, Andre'yi dans kursundan tanıyor ama kendisi bambaşka bir dünyanın insanıdır, farklı boyutlarda yaşamaktadır. Andre'nin adını üstünlük belirten bir vurguyla anar, sanki onun hilesini biliyormuş, yazgısına üzülüyormuş gibi.

Her neyse.

Kız arkadaşımla aramızda kimsenin bilmediği bir oyun vardır – gizli gizli birbirimizle yazışırız. Beraberken söylediğimiz ve yaşadığımız şeylere paralel olarak ikinci kez, yeniden birlikteymişiz gibi birbirimize yazarız. O

mektuplarda –küçük notlarda– yazdıklarımızdan daha sonra asla söz etmeyiz. Ama gerçek şeyleri ancak orada söyleriz. Teknik açıdan pek gurur duyduğumuz bir yöntem kullanırız – ben keşfettim onu. Birbirimize yazdığımız mektupları okulun bir penceresine, kimsenin yanına uğramadığı bir pencereye, cam ile alüminyum çerçeve arasına sıkıştırırız. Başka birinin onları okuma olasılığı oldukça azdır, zaten bu da olaya birazcık gerilim katar. Büyük harfle yazdığımız için kimin yazısı olduğu anlaşılamaz.

Şu saç kesme olayından sonra bir not buldum, şöyle diyordu:

Dün akşam, dans kursundan sonra Andre'nin evine gittik, başkaları da vardı. Çok içtim, özür dilerim sevgilim. Bir ara onun yatağına uzandım. Devam etmemi istersen söyle.

İstiyorum, diye yanıtladım.

Andre ve başka bir genç, kazağımı çıkardılar. Gülüyorduk. Gözlerim kapalıydı, iyi hissediyordum kendimi, beni okşayıp öptüler: Sonra tanımadığım başka eller de karıştı araya, göğüslerimi elliyorlardı, gözlerimi hiç açmadım, her şey çok hoştu. Eteğimin altında, bacaklarımın arasında bir el hissedince ayağa kalktım, istemiyordum. Gözlerimi açtım, yatağın üstünde başkaları da vardı. Bacaklarımın arasını ellemelerini istemedim. Seni çok seviyorum aşkım. Bağışla beni aşkım.

Daha sonra bu konu hakkında hiç konuşmadık. Birincide olan, ikincide olmamalıdır, yoksa oyun bozulur. Ama o olay aklımdan çıkmıyordu, onun için de bir akşam uzun süredir içimde sakladığım bir cümle çıkıverdi ağzımdan.

Andre bir süre önce kendini öldürdü, biliyor musun?

Biliyordu.

Başarıncaya kadar kendini öldürmeye devam edecek, dedim.

Yemekten, bedenlerden ve cinsellikten de söz etmek istiyordum.

Ama o, Belki de birçok biçimlerde ölünüyor, acaba biz de bilmeden kendimizi öldürüyor muyuz? diye soruyorum bazen kendi kendime, dedi. Hiç olmazsa Andre ölümün ne olduğunu biliyor.

Biz ölmek üzere değiliz, dedim.

Bundan emin değilim. Luca ölmek üzere.

Doğru değil bu.

Santo da, o da ölmek üzere.

Ne diyorsun sen?

Bilmem. Özür dilerim.

Bunları söylüyordu ama o da bilmiyordu ne dediğini; bir sezgi, bir kıvılcımdı sanki. Parıltıları izleyerek ayrı ilerlediğimiz için, gerisi karanlık. Pırıl pırıl ışık dolu, kopkoyu bir karanlık.

İncillerde, çok sevdiğimiz bir öykü vardır, adını da çok severiz, "Emmaus." İsa'nın ölümünden birkaç gün sonra, iki kişi Emmaus köyüne giden yolda, Gordon Calvariumu'nda olanlarla, açık mezarlar ve boş gömütlerle ilgili tuhaf söylentileri tartışarak yürümektedir. Bir adam yaklaşır yanlarına ve neden söz ettiklerini sorar. Bunun üzerine ona şöyle derler: "Kudüs'te bulunup da bugünlerde orada olup bitenleri bilmeyen tek yabancı sen misin?"

"Hangi olup bitenler?" diye sorar adam ve anlattırır olanları. Onlar da anlatırlar. İsa'nın ölümünü ve her şeyi. Adam dinler.

Geç vakit gitmek ister, ama öbür ikisi şöyle derler: "Bizimle kal. Neredeyse akşam olacak, gün batmak üzere." Adam kabul eder.

Yemek sırasında, dingince, doğallıkla ekmeği böler. Bunun üzerine öbür ikisi onun İsa olduğunu anlarlar. Sonra adam ortadan kaybolur.

Yalnız kalınca o ikisi, "Yolda kendisi bizimle konuşurken ve Kutsal Yazıları bize açıklarken yüreklerimiz nasıl da sevinçle çarpıyordu, değil mi?" derler.

Tutarlılıktan hoşlanırız – öykü ne kadar basit. Her şey ne kadar gerçek ve yalın. Gerekli, temel davranışların dışında bir şey yapmıyorlar, öyle ki sonunda İsa'nın yok olması olağan, bir alışkanlık olarak görünüyor. Tutarlılıktan hoşlanırız ama bu öyküyü sevmemizin tek nedeni o değildir, onu çok sevmemizin başka bir nedeni daha vardır, o da şudur: Öykü boyunca kahramanlar gerçeği bilmez. Başlangıçta İsa da bilmez kendini ve ölümünü. Ayrıca öbürleri de onu ve dirilişini bilmezler. Sonunda kendi kendilerine sorarlar: Nasıl bilemedik?

Biz o soruyu biliriz.

Bu kadar zaman ne olduğunu nasıl bilemedik ve karşımıza çıkan her şeyin, herkesin sofrasına nasıl oturduk? Küçük yürekler – büyük yanılsamalarla besliyoruz onları ama yargının sonunda Emmaus'taki havariler gibi yürüyoruz, gözlerimiz kör olmuş, yanımızdaki arkadaşlarımızı ve aşklarımızı tanıyamıyoruz, artık kendini bilmeyen bir Tanrı'ya güvenerek. Böylece her şeyin nasıl başladığını ve nasıl sona erdiğini biliyoruz ama öze varamıyoruz. Başlangıcız ama sonucuz – her zaman geç ulaşılan bulgu.

Belki anlamamızı sağlayacak bir şey olacak. Şimdilik, yaşıyoruz, hepimiz. Bunu kız arkadaşıma anlattım. Andre'nin öldüğünü ve bizim yaşadığımızı bilmeni istiyorum, o kadar, şimdilik anlayacak başka bir şey yok.

Dirençliyiz ve yaşımıza göre akıldışı bir güce sahi-

biz. Bize güçlü olmayı, dinle birlikte öğretiyorlar; din, belleklerden çabuk silinen olgu ama sert taştır, elmastır. Her tür çekingenliğimizin eridiği, bizi gülünçlüğün eşiğine götüren bir güvenle dolaşıyoruz dünyada. Çoğu kez insanlar kendilerini bizden koruyamıyorlar, çünkü utanma, sıkılma yok bizde, saflığımız karşısında savunmasız kalıp anlamadan kabul etmekten başka bir şey yapamıyorlar.

Çılgınca şeyler yapıyoruz.

Bir gün Andre'nin annesine gittik.

Santo bir süredir aklına koymuştu bunu. Arabadaki oral seksten ve daha sonra olanlardan sonra. Sanırım bir şekilde Andre'yi kurtarmak istiyordu. Bulduğu çare de Andre'yi bir papazla konuşmaya ikna etmekti.

Saçma bir fikirdi ama sonra bu saç olayı, kız arkadaşımın notu ve şu zayıflama olayı olmuştu. Kabıma sığamıyordum, bizler zaten olanları ya uzaktan izleriz ya da ölüm kalım meselesi yapar, büyütürüz. Her şeyin çok basit olduğu, normal yaraların doğal yollardan, yani öfkelenerek ya da iğrenç şeyler yaparak sarılacağı geçmez hiç aklımızdan. Bu tür kestirme yolları bilmeyiz.

Onun için de oraya gitmek bana akla yakın geldi. Yöntemlerimiz çocukçadır – eğer bir çocuk kötülük yaparsa bu annesine bildirilmelidir.

Bunu Santo'ya söyledim. Gittik. Gülünç olacağımızı düşünemiyorduk. Seçkin varlıklar asla düşünmezler bunu.

Andre'nin annesi görkemli bir kadın ama hoşlanmadığımız ve alışkın olmadığımız bir güzelliği var. İhtişamlı evlerinde, kocaman bir kanepeye oturmuştu.

Onu daha önce de görmüştük, büyük koyu renk gözlükleriyle, şık görüntüsünün bıraktığı izde parıldayarak geçerken. V biçiminde tuttuğu koluna astığı butik malı çantalarla, tıpkı filmlerdeki Fransız kadınları gibi. Ellerini yukarı kaldırırlar ve orada kalır o el, açık olarak

sanki birisi içine kırılacak bir eşya, bir çiçek koysun, diye beklerler.

Kanepede oturmuş, bize bakıyordu, başlangıçta bize gösterdiği saygıyı unutamam, bizi tanımıyordu bile ve her şey ona gerçekdışı gelmiş olmalıydı. Ama dediğim gibi hayat onu kırmıştı ve büyük bir olasılıkla artık sağduyu geometrisine anlamsızlığın sızmasından korkmuyordu. Gözlerini fal taşı gibi açmıştı, belki de aldığı ilaçlardan dolayı, sanki yummaması gerekiyormuş gibi bir gayretle. Kızının yoldan çıktığını söylemek için oradaydık.

Ama Santo'nun güzel bir sesi vardır, vaizlere özgü bir sestir bu. Ne kadar inanılmaz olsa da söylemek istediklerini hiç gülünç olmadan kulağa hoş gelecek biçimde, saygınlıktan kaynaklanan bir güçle söyledi. İçtenliği şaşırtıcıydı.

Kadın dinliyordu. Filtresi sarı yaldızlı sigaralar yakıyor, yarısına kadar içiyordu. Ne düşündüğünü anlamak kolay değildi, çünkü yüzünde gözlerini kapatmamak için gösterdiği çabadan başka bir şey yoktu. Ara sıra bacak bacak üstüne atıyordu, bir süs gibi duruyordu bacakları.

Santo hiçbir ad anmadan, hatta Andre bile demeden sadece, Kızınız, diyerek her şeyi söylemeyi başardı. Böylece, bildiğimiz her şeyi özetledi ve, O kadının, kızı için düşündüğü hayat gerçekten bu muydu? diye sordu, sahip olduğu tüm yeteneklere ve güzelliğe karşın, sırf saflığın çetin yolunu göstermeyi bilemediği için kızı günah içinde yitip gitsin mi istiyordu? Biz böyle bir şeyi asla anlayamazdık, işte o yüzden oradaydık, ona bunu söylemek için.

İki genç çocuktuk ve ödevlerimiz bittikten sonra bir otobüse binip o güzel eve gelmiştik, tek niyetimiz bir yetişkine, anne olarak yaşam biçiminin daha yeni tanıdığımız bir genç kızı nasıl felakete sürüklediğini ve izlediği yol boyunca karşısına çıkan tüm zayıf kişileri de beraberinde sürükleyeceğini anlatmaktı.

Bizi kovması gerekirdi. Üstelik bu hoşumuza bile giderdi. Böylece haksızlığa uğramış olurduk.

Oysa bir soru sordu.

Sizce ne yapmam gerekir?

Ben şaşırıp kaldım. Ama düşüncelerinin çizgisini izleyen Santo şaşırmadı.

Söyleyin kiliseye gelsin, dedi.

Günah çıkarması gerekir, diye de ekledi.

Dediklerine o kadar korkunç bir şekilde inanmıştı ki ben bile o anda bunun doğru olup olmadığından kuşku duymadım. "Aziz"lerin çılgınlığı.

Bizden söz etti sonra, kibirsizce ama bir bıçak gibi keskin bir güvenle. Neden dindar olduğumuzu ve neye inandığımızı bilsin istiyordu. Dünyada yaşamanın başka bir biçimi olduğunu ve bizim için onun doğru yol, gerçek ve yaşam olduğuna inandığımızı söyledi ona. Gökler baş döndürmezse geriye sadece toprak kalır, o da azdır, dedi. Bize insanın en yüksek ve soylu anlamda içinde umut taşıdığını, o umudun Tanrı esini ışığında kesinliğe kavuştuğunu ve bize bunun yaşamımızın alacakaranlığında günlük ödevimiz olduğunu öğrettiklerini söyledi. Göksel Krallığın kurulması için işte böyle çalışıyoruz, dedi. Gizemli bir misyon değildi bu, vaat edilmiş topraklarda sabırla çalışmak, düşlerimize koşulsuz saygı ve herhangi bir arzumuzun sonsuza dek doyuma ulaşmasıydı.

Onun için dünyadaki tüm güzellikler boşa gitmemeli, çünkü hepsi Krallığın birer taşıdır, anlıyor musunuz?

Andre'nin güzelliğinden söz ediyordu.

Temel taşı, dedi.

Sonra sustu.

Kadın hiç tavır değiştirmeden dinledi onu, sadece ara sıra bana bir göz atıyordu ama düşüncemi söylememi beklediğinden değil, nezaketen. Aklında bir şeyler olduğunu varsayarsak saklamasını iyi biliyordu. Böyle

aşağılanmak, üstelik de bunu bir çocuğun yapmasına izin vermek onu hiç etkilemiyordu sanki – kendi hiçliğini ve kızının hiçliğini anlatmasına ses çıkarmamıştı. Ne içerlemiş ne de sıkılmıştı. Ağzını açtığında da ses tonunda sadece kibarlık vardı.

Günah çıkarması gerektiğini söyledin, dedi.

Konuşmanın o noktasına takılmış görünüyordu. Onu meraklandıran konu buydu.

Evet, dedi Santo.

Peki neden?

Kendi kendisiyle barışması için. Ve Tanrı'yla.

Onun için mi günah çıkarılır?

Günahlarımızdan arınmak ve huzur bulmak için.

O zaman başıyla, evet, dedi. Anladığını belirtmek ister gibi.

Sonra ayağa kalktı.

Bu durumu sona erdirmek için bir çare olmalıydı, en basiti bize teşekkür edip kapıyı arkamızdan kapatmak ve unutmaktı. Sonra da gülümsemek. Ama o kadının zamanı vardı ve çok önceden yumuşak başlı olmaktan vazgeçmiş görünüyordu. Öylece sessiz, ayakta durdu, vedalaşmak ister gibi – ama sonra yeniden yerine, tıpatıp bir önceki biçimde oturdu; sadece bakışı değişmişti, o âna kadar gizli tuttuğu bir sertlik vardı gözlerinde, son kez günah çıkardığı günü iyi anımsadığını söyledi, evet, dinsel bir huzur içinde derin düşüncelere daldığı o günü çok iyi anımsıyordu. Çok güzel, açık renk taştan, her oranın ve bakışımın huzur verdiği bir kiliseye gitmişti. O atmosferde, hiç alışkın olmadığı ve dinsel kurallara inanmadığı, hele günah çıkarmaya hiç inanmadığı halde, günah çıkarmak için bir papaz aramak ona doğal gelmişti. O olağanüstü güzelliğin tamamlayıcı bir parçası olarak yapılması gereken bir şey olarak düşünmüştü bunu. Bir papaz gördüm, dedi. Geniş kollu beyaz bir giysi içinde, bilekleri

ince, elleri solgundu. Günah çıkarma yeri yoktu, papaz oturmuştu, o da karşısına oturdu, fazla kısa elbisesinden utanmıştı ama papazın ağzından çıkan ilk sözcüklerle unutmuştu bunu. Ona ruhunu ezen, kendisini bunaltan şeyin ne olduğunu sormuştu papaz. Düşünmeden yanıtlamıştı, yaşama gönül borcu duyamıyordu, bu da günahların en büyüğüydü. Sakindim, dedi bize ama sesim, dinginliğimi hiçe sayıyor, benim görmediğim bir uçurumu görüyordu sanki, onun için de titriyordu. Bunun ilk ve son günah olduğunu söyledim ona. Hayatımdaki her şey harikaydı ama ben bunun değerini bilemiyordum ve mutluluğumdan utanıyordum. Yaşadığım mutluluk değilse, dedim o papaza, sevinç ya da talih olabilir, bu az kişiye nasip olur, bana oldu, ama bunu ruhumda herhangi bir huzura dönüştüremiyorum asla. Papaz bunun üzerine hiçbir şey söylememişti, sadece dua edip etmediğini sormuştu. Ondan daha gençti, başı sıfır numara traşlıydı, hafif bir yabancı aksanla konuşuyordu. Dua etmiyorum, dedim ona, kiliseye gitmiyorum, size hayatımı anlatmak istiyorum, anlattım da, bir-iki şey. Ama pişman değilim, dedim sonunda. Mutsuzluğumdan pişmanlık duymak istiyorum oysa, dedim. Anlamı yoktu ama ağlıyordum. Bunun üzerine papaz bana doğru eğildi ve korkmamam gerektiğini söyledi. Gülümsemiyordu, babacan değildi, hiçbir şey değildi. Bir sesti. Korkmamam gerektiğini söyledi, sonra artık unuttuğum başka şeyler de söyledi, sesini anımsıyorum sadece. Ve en son hareketini. İki elini yüzüme yaklaştırdı ve bir eliyle alnıma dokunup haç işareti çizdi. Hafifçe.

Tüm öykü boyunca Andre'nin annesi gözlerini yerden hiç kaldırmadı. Sözcükleri arıyordu. Ama sonra, daha sonra neler olduğunu anlatırken bize bakmak istedi.

Ertesi gün yine gittim ona. Günah çıkarmadım, uzun bir yürüyüşe çıktık. Sonra yine ve yine gittim ona. Git-

meden duramıyordum. Gelmemi o istemeye başlayınca da gittim. Her şey çok yavaştı. Ama her seferinde bir şey tüketiliyordu. İlk kez öpüştüğümüzde bunu ben istedim. Gerisini o istedi. Her an durabilirdim, onu o kadar çok sevmiyordum, son verebilirdim her şeye. Ama birlikte işin sonuna kadar gittik, çünkü alışılmamış bir şeydi, ruhun yok oluşunun gösterisiydi. Tanrı adamlarının nereye kadar sevişebileceklerini görmek istiyordum. Onun için de onu kurtarmadım. Onu benden kurtarmak için doğru bir neden bulamıyordum. Sekiz yıl önce öldürdü kendini. Bana bir not bırakmış. Anlaşılmayan bir şekilde haçın ağırlığından söz ettiğini anımsıyorum yalnızca.

Bize baktı. Söylemek istediği bir şey daha vardı ve de bu tam bizim içindi.

Andre onun kızı, dedi. Kendisi bunu biliyor.

Kısaca, haince duraladı.

Sanırım Tanrı da biliyor, diye ekledi. Çünkü cezasını esirgemedi.

Onun bakışı değil de, Santo'nun bakışı şaşırttı beni, oysa o bakışı tanıyordum, şeytanlarla ilgiliydi. Böyle anlarda kör gibidir, her şeyi görür ama gözleri başka yerlerdedir, kendi içini görür. Gitmemiz gerekiyordu. Ayağa kalktım ve apar topar gitmemizi bağışlatacak doğru sözcükleri buldum – sanki oraya başka bir şey için değil de, bu veda anı için gitmiştim. Andre'nin annesi kusursuz davrandı, bize teşekkür bile etti, sesinde en küçük bir alay belirtisi yoktu. Elimizi sıkarak vedalaştı bizimle. Tam evden çıkarken girişte, duvara dayalı duran, kesinlikle orada bulunmaması gereken bir şey gördüm, Bobby'nin basgitarıydı bu, emindim. Grubumuzda basgitar çalar Bobby, gitarı parlak siyahtır, üstünde de Gandhi çıkartması vardır. Şimdi orada, Andre'nın evinde duruyordu.

Ne zaman isterseniz buraya gelebilirsiniz, dedi Andre'nin annesi.

Basgitarının Andre'nin evinde ne işi var yahu? Bunu ona sormak için ertesi günü bile beklemedik. Tam o akşam, kilisede dua grubunun bir toplantısı vardı, hepimiz oradaydık, yalnızca Luca yoktu, evde yine bir olay olmuştu.

Bobby kıpkırmızı oldu, böyle bir şeyi hiç beklemiyordu. Andre ile birlikte çaldıklarını söyledi.

Çalmak mı? Ne peki?

Basgitar, dedi.

İşi şakaya vurmaya çalışıyordu. Bobby öyledir.

Saçmalama, ne çalıyorsun onunla?

Hiç, bir gösterisi var da, onun için.

Sen bizimle çalıyorsun, Bobby.

Ee... ne olmuş yani?

Ne olacak, başka biriyle çalmak istiyorsan bize söylemelisin.

Söyleyecektim.

Ne zaman?

O anda bozulduğu anlaşıldı.

Ne istiyorsunuz be benden? Evlendim mi ki ben sizinle?

Öne doğru bir adım attı.

Asıl siz ne yapıyordunuz orada, onu söyleyin bana bakalım, Andre'nin evine gitmek de ne oluyor?

Bunu sormakta haklıydı. Anlattım. Santo'yla beraber Andre'nin annesiyle konuşmaya gittiğimizi söyledim. Kızı için bir şeyler yapması gerektiğini, kendisine ve kız arkadaşlarına zarar verdiğini söylemek istediğimizi anlattım.

Andre'nin annesine bunları söylemeye mi gittiniz?

Santo'nun kadına, bizi, Kilise'yi ve şu bilinen olay hakkında ne düşündüğümüzü anlattığını söyledim. Santo' nun Andre'nin günah çıkarmasını, bir papazla konuşmasını öğütlediğini anlattım.

Andre mi? Günah mı çıkaracak?

Evet.

Delisiniz, üşüttünüz mü siz?

Yapılması gereken bir şeydi, dedim.

Yapılması gereken bir şey mi? Ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu senin? Sen kim, Andre'yi anlamak kim? O, annesi, ne yapması gerektiğini bilir.

Bilmeyebilir.

O bir yetişkin, sen daha çocuksun.

Olsun.

Çocuk. Sen kendini ne sanıyorsun da o kadına gidip ders veriyorsun?

Tanrı, bizim sesimizle konuşuyor, dedi Santo.

Bobby dönüp ona baktı. Ama Santo'nun kör bakışını fark etmedi. Çok öfkelenmişti.

Henüz papaz olmadın Santo, çocuksun daha, papaz olduğunda gel, vaazını ver.

Santo, Bobby'nin üzerine atladı, bu gibi durumlarda çok çeviktir. Yere yuvarlandılar, gerçekten dövüşüyorlardı. Her şey o kadar kısa zamanda olmuştu ki, öylece bakakaldım. Dövüşe yoğunlaşmışlar, elleri yüzlerinde, mantıkdışı bir sessizlikle birbirlerine vuruyorlardı. Ellerini birbirlerinin boğazına geçirdiler. Sonra Santo başını sertçe yere vurdu, Bobby onun kollarının arasına yığıldığını hissetti. İkisinin de üstü başı kan içindeydi.

Böylece ilkyardım hastanesinde bulduk kendimizi. Ne olduğunu sordular, Dövüştük, dedi Bobby. Kız meselesi. Doktor anladım der gibi başını salladı, aldırmadı. İkisini de camlı bir kapının arkasına götürdü, Santo sedyeyle, Bobby yürüyerek gitti.

Koridorda tek başına, bir Avis ilanının –şu gönüllü kan bağışı yapılan otobüslerle ilgili bildirinin– altında beklemeye başladım. Küçükken babamla giderdim oraya. Meydanlara park ederlerdi. Babam ceketini çıkarır, göm-

leğinin kolunu sıvardı. Bir kahramandı besbelli. Sonra bir bardak şarap ikram ederlerdi, babam dudaklarımı şaraba hafifçe değdirmeme izin verirdi. On sekiz yaşındayım ama hâlâ mutluluğu anılarda tadıyorum.

Bobby yüzünde iki yara bandıyla dışarı çıktı, kötü bir şey yoktu ama bir eli sarılmıştı. Yanıma oturdu. Geç olmuştu. Birbirimizi sevdiğimizi söylemeye gerek yoktu, omzumla omzuna vurdum sadece, böylece yanılmamız olanaksızdı. Gülümsedi.

Andre ile ne çalıyorsun? diye sordum.

O dans ediyor, ben çalıyorum. O istedi bunu benden. Bir gösteri için gerekiyormuş. Bir gösteri, öyle bir şey düzenlemek istiyor işte.

Nasıl peki?

Bilmiyorum. Bizim yaptığımız şeyle bir ilgisi yok. Hiçbir anlamı yok.

Nasıl yani?

Hiçbir anlamı yok yani, yaptığımızın hiçbir anlamı yok, bir öykü ya da bir düşünce yok, hiçbir şey yok. O dans ediyor, ben çalıyorum, o kadar.

Biraz düşündü. Ben de hayal etmeye çalıştım.

İyilik yapmakla ilgisi yok yani, dedi, bir gösteri işte. İyi bir şeyler yapmakla ilgisi yok.

Güzel bir şeyler yapmakla ilgisi olduğunu söyledi.

O anlatmakta güçlük çekiyordu, ben anlamakta... Çünkü bizler Katolik'iz ve estetik değerler ile manevi değerleri ayırt edemeyiz. Cinsel konuda olduğu gibi. Bize iletişim kurmak ve mutluluğu paylaşmak için sevişildiğini öğrettiler. Müziği de aynı nedenlerle yapıyoruz. Zevk duymakla ilgisi yoktur, bir yankıdır, bir yansımadır. Güzellik sadece bir rastlantıdır ve küçük ölçülerde gereklidir.

Bobby, Andre'nin evinde, o şekilde çalmaktan utandığını, kendisini çıplak hissettiğini, bunun da düşünmesine yol açtığını söyledi.

Hani kendi müziğimizden söz ediyoruz ya, dedi.

Evet.

Hani artık kendi müziğimizi yapmamız gerekir, diyoruz ya.

Evet.

Ben çalıyorum, o da dans ediyor, hiçbir amaç olmadığına göre bunu yapmak için gerçek bir neden yok ama yapmak istiyoruz ve yapmaktan da hoşlanıyoruz. Neden, biziz. Sonunda dünya daha iyi değil, kimseyi ikna etmedik, kimseye bir şey anlatmadık – sonuç olarak biz varız, başlangıçtaki gibi, gerçek. Arkada da bir iz, kalan bir şeyler, gerçek şeyler.

Şu gerçek dediği şeye takmıştı kafasını.

Belki de budur, kendi müziğimi yapmak.

Artık onu izleyemez olmuştum.

Bu şekilde anlatınca insana korkunç sıkıcı geliyor, biliyor musun? dedim.

Evet, sıkıcı, dedi. Ama bu Andre'yi ilgilendirmiyor, hatta heyecan verici her şey onu rahatsız ediyor sanki. O istedi basgitarı, hayatın en önemsiz şeyi olduğu için. Dansı da öyle. Heyecan verici olduğu anda duruyor. Tam bir adım kala duruyor.

Ona bakıyordum.

Bazen, dedi, güzel, kuvvetli bir şeyler çıkarıyorum ortaya, ama Andre dans etmeyi sürdürerek sanki yanlış bir notaya basmışım gibi bana dönüyor. Güzel olmasına hiç aldırmıyor. Aradığı bu değil.

Gülümsedim. Onunla yattın mı? diye sordum.

Bobby gülmeye başladı.

Hıyar herif, dedi.

Bırak bunları, biliyorum, yattın onunla.

Senin bir bok anladığın yok, biliyor musun?

Evet, yattın, yattın.

Ayağa kalktı. Koridorda birkaç adım ilerledi. Yalnız-

ca ikimiz vardık. O olayın kapandığını anlayıncaya kadar bir aşağı bir yukarı yürümeye başladı.

Luca ne yapıyor? diye sordu.

Telefon ettim. Belki gelecek, evde sorunları varmış.

Onun çekip gitmesi gerek o evden.

Daha on sekiz yaşında, on sekiz yaşında insan ailesinden ayrılamaz.

Kim demiş?

Hadi canım sen de...

O evde kısık ateşte pişiriyorlar Luca'yı. Hastaneye, t tıllara geliyor mu sizinle?

Tırtıl diyorduk, hastanedeki hastalara.

Evet. Artık gelmeyen sensin.

Geliyorum. Gelecek hafta gelirim.

Geçen hafta da öyle söylemiştin.

Başıyla, evet, dedi. Bilmiyorum ama artık canım istemiyor.

Kimse istemiyor, ama bizi bekliyorlar. Sidikleri içinde boğulup gitsinler mi?

Biraz düşündü.

Neden olmasın, dedi.

Siktir.

Gülmeye başladık.

Sonra Santo'nun annesi ile babası geldi. Fazla bir şey konuşmadılar; sadece Bobby'ye nasıl olduğunu sorup Santo'nun da ne zaman çıkacağını öğrenmek istediler. Sorgulamaya çalışmıyor, bu olayın getireceği sonucu bekleyip düzeltmeye çabalıyorlardı. Yine onarmaya gelmişlerdi ve bunu rahatsızlık vermeden tatlılıkla yapmaya niyetli görünüyorlardı. Babası okumak için yanında bir şeyler getirmişti.

Bir ara Bobby üzgün olduğunu, onun canını yakmak istemediğini söyledi.

Kuşkusuz, dedi Santo'nun annesi gülümseyerek. Ba-

bası gözlerini kitaptan kaldırarak nazik bir ses tonuyla anne ve babalarımızın sık sık tekrarladığı bir şey söyledi Elbette, hiç kuşkumuz yok.

Ama Santo'nun durumu pek iyi değildi. Orada, gözlem altında tutmak istediler – baş söz konusuydu, belli olmazdı. Bizi yanına aldılar, annesi ile babası daha çok, üstü başıyla ilgileniyorlardı. Yedek çamaşır getirmişlerdi. Dünyayı küçük ayrıntılara önem vererek kurtarmak, körü körüne inandığımız bir şeydir.

Bobby, Santo'nun bir işaretiyle yanına gitti. Bir şeyler konuştular. Sonra şu bildik hareketlerden birini yaptılar.

Bobby'yi yalnız bırakmadım, hastane için bazı imzalar attıktan ve reçeteleri aldıktan sonra çıktık. Santo'nun annesi ve babası gitmişlerdi. Dışarıda Luca bizi bekliyordu.

Neden içeri girmediri?

Nefret ederim ben, hastanelerden.

Paltolarımıza sarınıp sisi soluyarak tramvaya doğru yürüdük. Geç olmuştu ve karanlıkta yalnızlık vardı sadece. Durağa varıncaya kadar ağzımızı bıçak açmadı. Bu gibi durumlarda tramvay durağı, geceleri, bizim kentin sisli ve soğuk havasında, biçilmiş kaftandır. Yalnızca gerekli sözcükler söylenir, hiçbir hareket yapılmaz. Gerektiğinde bir bakış fırlatılır. Eski insanlar gibi konuşulur. Luca ne olup bittiğini öğrenmek istiyordu, biz de anlattık. Akşamüstü Andre'nin annesine gittiğimizi söyledim ona. Birkaç sözcükle anlatılınca o öykü daha da saçma geliyordu.

Delisiniz, dedi.

Kadına vaaz vermeye gitmişler, dedi Bobby.

O ne yaptı peki? diye sordu Luca.

Papaz olayını anlattım ona. Aşağı yukarı bize anlatıldığı gibi. Andre'nin papazın kızı olduğu bölüme kadar.

Luca önce güldü, sonra biraz düşündü.

Doğru değil, dedi sonunda.

Sizinle alay etmiş, dedi.

Kadının bizimle nasıl konuştuğunu yeniden düşündüm, bazı şeyleri açıklayacak bir ayrıntı arıyordum. Ama bu insanın başını cama vurması gibi bir şeydi, hiçbir şey çıkaramıyordum. Böylece karşı tarafın tarlasında şu papaz varsayımı kalıyordu – beklenmedik bir şeydi. Daha önce durum daha iyiydi, biz bu yanda, onlar öbür yanda, herkes kendi ekinini topluyordu. Bildik bir taslak türüydü bu. Oysa şimdi değişik bir geometriye dönüşmüştü, onların çılgın geometrisiydi bu.

Gelip gösterimizi izleyecek misiniz? diye sordu Bobby, Andre'yle hazırladıkları şeyi kastediyordu.

Luca nasıl bir şey olduğunu anlattırdı ona, sonra da öyle bir şeyi seyredeceğine kendini öldürmeyi yeğlediğini söyledi.

Ya sen? diye sordu Bobby bana.

Gelirim, evet, üç bilet ayır benim için.

Üç mü?

İki arkadaşım var, mutlaka görmek isterler.

Şu bildiğimiz iki hıyar mı?

Evet, onlar.

Tamam, üç kişi.

Sağ ol.

Tramvay geliyor, dedi Luca.

Bobby ile Santo, kavga edip dövüştükleri için birlikte dağa gittiler. Biz böyle yaparız. Bir şeyler kırıldığında güçlük ve yalnızlık çekmek isteriz. Öyle bir ruhsal zenginlik içinde yaşıyoruz ki, kendimizi kurtarmak için, iyileşmek için, normal yaşamda ceza ya da ıstırap sayılacak şeyi seçeriz.

Güçlük ve yalnızlığı doğanın ortasında çekmeyi yeğleriz. Belli nedenlerden dolayı severiz dağı. Yorucu emek ve tırmanma arasında sıkı bir bağ vardır ve yükseğe karşı duyulan her tür gerilim aklı sürekli çalıştırır. Tepelerde yürürken sessizlik dinsellik kazanır, çevredeki saflık –su, hava, böceklerin temizlediği toprak– tutulmuş bir sözdür. Sonuç olarak eğer Tanrı'ya inanıyorsan dağ, bu inancını sürdürebileceğin en kolay yerdir. Bu arada soğuğun bedenleri gizlediğini, çekilen zorluğun da çirkinleştirdiğini eklemek gerek: Böylece bedenlerimizi gizlemek için her gün harcadığımız çaba daha da abartılı bir biçimde kendini gösterir ve saatler süren yürüyüşten sonra yalnızca attığımız adım ve düşünceler kalır bizden geriye – bu da, bize öğrettikleri gibi, kendimiz olabilmemiz için en gerekli şeydir.

Dağa çıktılar ve başka kimseyi istemediler yanlarında. Ne bir kitap ne de müzik; sadece bir çadır, biraz da yiyecek aldılar. Her şeyden vazgeçmek yararlıdır – insanı gerçeğe en iyi biçimde yoksulluk yaklaştırır. Aralarındaki bir tatsızlığı çözmek istiyorlardı. İki gün kalıp döneceklerdi.

Nereye gitmek istediklerini biliyordum. Tam tepeye varmadan önce, uzun ve dik, insanı çileden çıkaran taşlı bir yol vardır. Taşlı yolda yürümek bir günah çıkarmadır – bu işte Santo'nun parmağı vardı, bu tür şeyler tam ona göredir. Günahının kefaretini ödemek istiyordu. Ama büyük bir olasılıkla ışığı da görmek istiyordu – taşlı bir yolda ışık yeryüzünün gerçek ışığıdır. Ama dağa çıktığımızda içimizi saran o tuhaf duyguyu da tatmak istiyordu, sanki bir durağanlık selinde yüzeyde kalan en son yumuşak nesne gibi. Bir büyüden kaçıp kurtulmuşcasına.

Yola çıktıklarında imrenerek arkalarından baktım. Küçük ayrıntıları fark edecek kadar tanırız birbirimizi. Bobby yol hazırlıklarını yaparken bir tuhaftı – hatta,

sanki pek gitmek istemezmiş gibi, dağa uygun olmayan ayakkabılar seçmişti. Gitmek istediğinden emin olup olmadığını sorunca omuz silkti. Bu yolculuk onu fazla ilgilendirmiyor gibiydi.

İlk gece taşlı yolun kenarında kalmışlar. Hava kararmış tam çadırı kurarken Santo'nun bir taşın üzerinde duran sırt çantası aşağı yuvarlanmış. Açık olduğu için yanına aldığı bir-iki eşya da düşmüş. Gaz lambasının ışığında Bobby'nin önce ne olduğunu anlamadığı bir şey parlamış. Santo gidip eşyalarını yeniden çantasına koyduktan sonra çadıra geri dönmüş. Tabancayla ne işin var senin, diye sormuş Bobby, gülümseyerek. Hiç, demiş Santo.

İşte bu yüzden olmuş olanlar ama büyük olasılıkla gece söylenenler daha da etkiliymiş. Sabah taşlı yolu tırmanmaya başlamışlar ama hiç konuşmadan, iki yabancı gibi. Santo direşken, kararlı ve sessizce yürüyormuş. Bobby arkada kalmış, üstelik ayakkabıları uygun olmadığı için çok zorluk çekiyormuş. Doğudan bir rüzgâr esmiş ve sonra yağmur başlamış. Hava korkunç soğukmuş. Santo, hiç arkasına bakmadan kısa ve düzenli molalar vererek kararlı adımlarla yürüyormuş. Bir ara, Bobby seslenmiş ona. Dönmüş, bakmış. Bobby artık çok sıkıldığını, geri dönmek istediğini söylemiş. Santo başını sallamış ve, Kes sesini de yürü, der gibi bir işaret yapmış. Ama Bobby'nin yürümeye hiç niyeti yokmuş, avazı çıktığı kadar bağırmaya başlamış, sesinden ağlamak üzere olduğu anlaşılıyormuş. Bunun üzerine Santo aşağı doğru, yavaş adımlarla ve bastığı yere dikkatle bakarak birkaç metre yürümüş. Buz gibi yağmur o sırada düzensiz bir biçimde yağıyormuş. Bobby'nin birkaç taş ötesinde durup, Ne bok istiyorsun? diye bağırmış. Hiç, demiş Bobby, ben geri dönüyorum, o kadar. Santo biraz daha yaklaşmış ama birkaç adım ötesinde durmuş. Dö-

nemezsin, demiş. Hem de nasıl dönerim, demiş Bobby. Hatta senin de dönmen gerekir, çekip gidelim buradan, boktan bir gezi bu, demiş. Ama Santo için o bir gezi değildi, biz dindar gençler için gezi değildir böyle şeyler, gezi diye adlandırmak yanlıştır, bunlar dinsel törenler gibidir. Asla onarılmayacak bir şeyin kırıldığını hissetmiş bunun üzerine Santo ve yanılmıyormuş. Bobby'ye, ona acıdığını söylemiş. Sen kendine bak, bağnaz bok herif, diye onu yanıtlamış Bobby. Bağırmıyor, sadece rüzgâr yüzünden yüksek sesle konuşuyorlarmış. Galiba bir süre ne yapacaklarını bilemeden durup beklemişler. Sonra Santo tek kelime söylemeden arkasını dönmüş ve yeniden tırmanmaya başlamış. Bobby önce bırakmış gitsin, sonra, Delisin sen, bir aziz olduğunu sanıyorsun değil mi, ama değilsin işte, herkes de biliyor olmadığını, sen ve orospuların! diye bağırmış. Santo tırmanmayı sürdürmüş, sanki onu duymuyormuş gibi yürümüş, ama sonra bir noktada gerçekten durmuş. Sırt çantasını almış, yere koymuş, açmış, eğilip içinden bir şey almış, doğrulduğunda sağ elinde bir tabanca varmış. Bobby! diye bağırmış. Birbirlerinden uzaklarmış ve rüzgâr varmış, bağırmak zorunda kalmış. Al sende dursun, diye bağırmış. Ve tabancayı tutsun, diye ona doğru fırlatmış. Bobby silahtan korkar, yakalamak istemeyince tabanca taşların arasına düşmüş. Sert zemine çarpıp bir deliğe yuvarlanmış. Santo'ya doğru döndüğünde onun yavaş yavaş yukarıya tırmandığını görmüş. Bunun üzerine bir süre ne olup bittiğini anlayamamış ama sonra arkadaşının tabancasıyla yalnız, tamamen yalnız kalmak istemediğini anlamış. Santo'ya ve taşlı yolda giderek küçülen görüntüsüne karşı büyük bir yakınlık hissetmiş. Ama fikir değiştirip arkasından gitmemiş ve sonsuza dek değiştiğini düşünmüş.

Gidip tabancayı almış. Tiksinse de, ortadan ve San-

to' nun yaşayabileceği her yalnızlıktan, yok olsun, diye sırt çantasına koymuş. Sonra dönüş yolunda yürümeye başlamış.

Bu öyküyü, Bobby tüm ayrıntılarıyla bana anlattığı için biliyorum. Her şeyin büyük bir olasılıkla daha önce, jeolojik devinim yavaşlığıyla gerçekleştiğini ama o şeyin tam o gün, o taşlı yolda ansızın sona erdiğini bana açıklamak için anlattı. Bizim iyi bildiğimiz bir şeyden söz ediyordu Bobby – kullandığımız belirsiz ifade de şudur: inancını yitirmek. Bu bizim için bir karabasandır. Yaşamımızın her ânında böyle bir şey olabileceğini biliriz, tam bir ay ya da güneş tutulmasına benzer inancın yitimi.

Böyle bir olasılık karşısında, papazların bize öğretebilecekleri şeyler ancak ilk havarilerin yaşam deneyimleri incelendiğinde anlaşılabilir. İsa'nın çevresinde az kişi varmış ve çarmıha gerildiğinin ertesi günü, önderlerini haçtan indirdikten sonra, kaygı içinde bir araya gelmişler. Çok sevdikleri bir varlığı yitirmiş olmanın çok insanca acısını yaşadıklarını anımsatmak gerekir. Bir arkadaşlarının, bir peygamberin, bir önderin öldüğünü düşünmüşler, ama hiçbiri Tanrı'nın öldüğünün bilincinde değilmiş. Nasıl bir olayla karşı karşıya kaldıklarını anlayamamışlar. Büyük bir olasılıkla o adamın gerçekten Tanrı olduğunu düşünecek durumda değillermiş. Böylece İsa'nın çarmıha gerilmesinin ertesi günü, yitirdikleri, yeri doldurulamayacak insanı sade bir biçimde anmak için toplanmışlar. Ama gökyüzünden Kutsal Ruh inmiş. Bunun üzerine ansızın sır perdesi aralanmış ve her şeyi anlamışlar. Yıllarca birlikte yürüdükleri o Tanrı'yı tanımışlar, tam o anda yaşamlarının her küçük ânını, sonsuza dek içlerine işleyecek göz kamaştırıcı bir ışıkta, yeniden nasıl anladıklarını düşünmek güç değil. İncil'de o içe işleyiş bilin-

meyen bir dilde konuşma eğretilemesiyle anlatılır: Ansızın tüm dünya dillerini konuşur olmuşlar – bu bilinen bir olaymış, ama kâhin ve büyücülere özgü bir şey olarak görülürmüş. Gizlerle örtülü bir becerinin mührüymüş.

Papazların bize öğrettiği bilgilere göre, dinî inanç bir armağandır, gökyüzünden gelir ve gizemli bir dünyaya aittir. Bu nedenle tıpkı bir hayal gibi kırılgandır ve elle dokunulamaz ona. Doğaüstü bir olaydır.

Ama biz yine de öyle olmadığını biliriz.

Kilise öğretisine saygı duyarız, ama kökleri bizi yaratan uysal toprağa uzanan farklı bir öyküyü de iyi biliriz. Mutsuz ailelerimiz, bize bir yerlerde ve gözle görülmeyecek biçimde, yaşamın engin bir deneyim olduğuna kuşku duymadan inanma içgüdüsünü aşıladılar. Bize aktardıkları gelenekler ne kadar gösterişsizse, sınırsız bir hırssa –akıldışı sayılabilecek bir anlam bekleyiş– her gün yaptıkları gizli çağrı da o kadar derindi. Böylece, küçük yaşlardan başlayarak dünyaya, onu eski büyüklüğüne kavuşturmak amacıyla yaklaştık sadece. Onu adaletli, soylu, en iyiye doğru yönelmede kararlı ve yaratma yolunda durdurulması olanaksız olarak görmek isteriz hep. Bu da bizi isyancı yapar ve farklı olmamıza yol açar. Dış dünya bize küçük düşürücü bir görev gibi gelir, çoraktır ve beklentilerimize hiç uymaz. Dinî inancı olmayanların yaşamlarında, suçlu insanların günlük alışkanlıklarını; her davranışlarında düşünü kurduğumuz insanlığın kötü bir kopyasını görürüz. Her haksızlık, beklentilerimize hakaret gibi gelir – her acı, her kötülük, her ruh yoksulluğu, her çirkin şey de öyle. Her anlam boşluğu ve her umutsuz ve soyluluktan yoksun insan da. Her alçakça davranış. Her yitirilen an da.

Böylece, Tanrı'dan önce insana inanırız asıl – ve ilk inancımız sadece budur.

Dediğim gibi, bu inanç bizde bir savaş biçiminde or-

taya çıkıyor, her şeye karşıyız, farklıyız, deliyiz. Başkalarının hoşlandığı şeylerden tiksiniriz, başkalarının küçümsediği şeyler bizim için değerlidir. Bu durumun bizi coşturduğunu söylemeye gerek yok. Kahraman olduğumuz düşüncesiyle yetişiyoruz –ama klasik değil, tuhaf bir kahraman tipi bu– silaha, şiddete, hayvanca savaşmaya karşıyız. Kadınsı kahramanlarız, kavgaya dövüşe gözü kapalı dalarız, çocukça bir saflıktır gücümüz ve sinir bozucu alçakgönüllülük konumunda bizi yenmek olanaksızdır. Dünya çarkının dişlileri arasında ayaklarımızı sürüyerek başımız dik yürüyoruz ama hep arkada kalıyoruz. Adımlarımız, tıpkı tüm yaşamı boyunca Nasıralı İsa'nın dünyada, dinsel bir öğretiden önce bir davranış biçimi belirlemek için attığı adımlar gibi aşırı alçakgönüllü ve kararlı. Tarihin kanıtladığı gibi, yenilmesi olanaksız.

Bu altüst edilmiş destanın derininde Tanrı'yı buluyoruz. Doğal, kendiliğinden oluşan bir durum. Her varlığa o kadar çok inanıyoruz ki, bir yaratılma olayını düşünme bize doğal geliyor – Tanrı diye adlandırdığımız bilge bir davranış bu. Böylece, inancımız sihirli ve denetimi olanaksız bir olay değil, açık bir sonuç, miras alınan bir içgüdünün sonsuzluğa yayılması oluyor. Anlam arayıcıları olarak çok uzaklara gittik ve yolculuğun sonunda anlamın doruğu olan Tanrı vardı. Çok basit. Bu basitliği yitirecek gibi olduğumuzda İnciller koşuyor yardımımıza, çünkü bu kutsal kitaplarda insandan Tanrı'ya yolculuğumuz kesin bir model üzerine oturtulmuş sonsuza dek, insanın asi evladı, Tanrı'nın en değerli evladıyla birleşir, ikisi de kahramanca tek vücut olur. Bizdeki delilik, İncillerdeki Tanrı esini, yazılmış yazgıdır – kusursuz bir ideogramdır. Sivri yanları olmayan bir kesinlik çıkarırız bundan – adına da inanç deriz.

Onu yitirmek olağandır. Ama burada belirsiz, büyüyü anıştıran bir ifade kullanıyorum, sanki bizimle ilgili

olmayan bir şey. İnancımı yitirmeyeceğim, Bobby inancını yitiremez. Onu bulmadık, yitiremeyiz. Bu hiç de büyülü olmayan, farklı bir şey. Aklıma bir duvarın geometrik açıdan yıkılışı geliyor – yapının bir noktası çöktüğü an her şey yıkılır. Çünkü duvar ne kadar sağlam olursa olsun, içinde her zaman zayıf bir birleşme noktası, sağlam yerleştirilmemiş bir destek vardır. Bizler zamanla bunun yerini, bize ihanet edecek gizli taşı çok iyi öğrendik. Her yiğitliğimizi, dinsel duygularımızı dayadığımız noktadır o: Başkalarının dünyasını kabul etmediğimiz yerdedir, onu içgüdüsel kesinlikle küçümsediğimiz yerdedir, onu tamamen anlamsız bulduğumuz yerdedir. Yalnızca Tanrı yeter bize, başka şeyler asla yetmez. Ama bu her zaman doğru değildir, sonsuza dek doğru değildir. Bazen başkalarının bir davranışının hoşluğu ya da laiklik ifade eden sıradan bir sözcüğün güzelliği yeter. Yanlış yazgılardaki yaşam kıvılcımı... Ara ara kötü şeyin soyluluğu... Hiç aklımıza gelmeyen bir ışık sızar işte o zaman ve her şey yıkılır. Bunu çok insanda gördüm, Bobby'de gördüm. Çevremizde bir yığın gerçeklik var ve biz onu görmüyoruz ama var işte ve Tanrı'ya gereksinim olmadan bir anlamları da var, dedi bana.

Bir örnek ver.

Sen, ben, gerçekten olduğumuz gibi, rol yaptığımız gibi değil.

Bir örnek daha ver.

Andre, hatta çevresindeki insanlar bile.

Sence o tür insanların mı bir anlamı var?

Evet.

Neden?

Gerçek oldukları için.

Biz gerçek değil miyiz?

Değiliz.

Anlam olmadığında da dünyanın döndüğünü, ba-

zen o düzensiz var olma cambazlığında bizim bilmediğimiz bir güzellik, hatta bir soyluluk olduğunu söylemek istiyordu; bu sanki asla aklımıza gelmeyen bir yüreklilik, herhangi bir gerçeğin yürekliliğini sergileme olanağıydı. Bunu, dünyayı incelerken kendi gözlerinle, sadece bir kere bile olsa görebilirsen kayboldun demektir, senin için başka bir savaş başlar. Kahraman olduğun düşüncesiyle büyüyünce başka söylencelerde unutulmaz oluruz. Çocuksu bir çare olan Tanrı silikleşir.

Bobby dağdaki o taşlı yolun, ansızın gözüne yıkılmış bir kaleden geriye kalan tek iz olarak göründüğünü söyledi. Üzerinde yürümeye olanak yoktu artık, dedi.

O olaydan sonra yavaş yavaş uzaklara kaydığını gördük, bize asla arkasını dönmeden gözleri hâlâ bizim, arkadaşlarının üzerindeydi. Bir süre sonra dönecek sanırdın. Aslında tümüyle ortadan yok olmadı. Ama hiçbir şeyle, şu hastanedeki tırtıllarla da ilgilenmez oldu. Bir-iki kez daha kilisede bizimle birlikte çaldı, ama sonra bir daha gelmedi. Basgitar sesini ben piyanoda çıkarıyordum. Aynı şey değildi, her şeyden önce onsuz büyümek aynı şey değildi. Bir hafifliği vardı onun, bizim yoktu.

Bir gün gelip Andre'yle hazırladıkları gösteriyi haber verdi, gerçekten görmek isteyip istemediğimizi sordu. İsteriz, dedik ve gittik, bu da yaşamımızı değiştirdi.

Gösteri kent dışındaki bir tiyatrodaydı, arabayla bir saat sürüyordu, yollar ıssız, evler ışıksız, çevre bağlık bahçelikti. Bir kasabaydı, ama meydanında antik, at nalı şekilli sahnesi ve her şeyiyle tam bir tiyatro vardı. Yöre halkından pek kimse yoktu, genellikle izleyiciler arkadaş ve akrabalardan oluşuyordu, düğünlerdeki gibi herkes kapının girişinde birbiriyle selamlaşıyordu. Biz bir kenarda kalmıştık, çünkü onlar –şu Bobby'nin gerçek ol-

duklarını söylediği insanlar– çok sayıdaydı. Her şeye karşın bir kez daha iğrendim onlardan.

Gösteri o kadar güzel değildi. Tüm iyi niyetimizle izlediğimiz halde. Bizim anlayacağımız bir şey değildi. Andre'den başka Bobby vardı sahnede, basgitar çalıyordu, arkada slaytlar geçiyordu, ayrıca sıradan, hatta biçimsiz, güzellikle ilgisi olmayan üç de balerin vardı. Dans etmiyorlardı, o yaptıklarına, kurallara ve belli bir plana göre devinmeye dans denirse o başka. Ara sıra Bobby'nin gitarının notalarına, kayıt edilmiş başka ses ve gürültüler karışıyordu. Ansızın atılan çığlıklar ve final sahnesi.

Bobby'nin gitarının üzerinde Gandhi'nin resmi hâlâ duruyordu, bu hoşuma gitti. Farklı bir biçimde çaldığı gerçekti ama sadece notaları farklı değil, ayağını dayayış şekli, sırtının eğikliği, özellikle de araştıran yüzü değişikti, utanmıyordu, seyircileri unutmuş gibiydi, özel bir yüze sahipti sanki. Bobby'nin Bobby olmaktan vazgeçtikten sonra nasıl olduğunu, eğer istersen görebiliyordun. Büyülenmiş gibi onu izliyorduk. Santo ara sıra gülüyordu ama yavaşça ve çekinerek.

Bir de Andre vardı. Devinimleriyle, bütünüyle bir beden. Anladığım kadarıyla, devinimlerini düzenlemek için çabalıyor ama sonra her şeyi oluruna ya da doğallığına bırakmaya karar vermiş gibi davranıyordu, devinimlerini bir arada, kaçınılmaz olarak iç içe tutacak bir şeye gereksinim duyuyordu sanki. Kim bilir. Bir şey daha vardı, bulunduğu yerde özel bir yoğunluk oluşuyor, ara sıra insanı hipnotize ediyordu, bunu biliyorduk, okul gösterilerinde de görmüştük ama alışılabilecek bir şey değildir, her seferinde şaşırır insan, Andre dans ederken de aynı şey oldu.

Tam Bobby'nin dediği gibi, gösterinin hiçbir şey anlatmak istemediğini eklemem gerekir, ne bir ileti ne de başka bir şey, sadece şu dediğim gereksinim vardı. Bir ara

Andre sırtüstü yere yatmıştı ve kalkarken üzerindeki beyaz uzun gömleği yere bırakıverdi, deri değiştiren bir yılan gibi ve çıplak kaldı karşımızda. Böylece asla elde edemeyeceğimizi düşündüğümüz bir şey, bize karşılık beklemeden veriliyordu ama ne yapacağımızı şaşırmıştık. Andre, çıplak, dansına devam etti ve tiyatro koltuklarındaki oturuş biçimlerimiz, hatta ellerimizi tutuş şeklimiz bile ansızın uygunsuz olmaya başladı. Gözlerimi tüm sahneyi görmek için açmıştım ama bakışım onun bedeninin ayrıntılarını arıyordu, bu beklenmedik armağanı kapmak istiyordum. Bir de sanki az sürecek bir şey olduğu duygusu vardı içimde, acele etmek gerekiyordu ve gömleğine her yaklaşışında düş kırıklığı yaşıyordum. Ama onu hep olduğu yerde bırakıp yeniden uzaklaşıyordu – ondan kaçınıyordu. Gözümüzde neler canlandırdığını biliyor muydu, bilmiyorum. Onu hiçbir şeyin ilgilendirmediği, olayın özünün o olmadığı da olasıdır. Ama bizim için o olanlar olayın özüydü, örneğin ben hayatımda sadece dört kez çıplak bir kız görmüştüm, saymıştım bile. Ama o herhangi bir kız değildi. Andre idi. Ona bakıyor ama cinsellikle ilişkili hiçbir şey çıkaramıyorduk gördüklerimizden, sanki gözlerimiz bedenimizden kopmuştu, bu da bana bir büyü gibi geldi. Çıplak bir bedenin, çıplak bir beden değil de salt bir güç gibi davranması olanaksızdı sanki. Cesaret edip de bacaklarının arasına baktığımda bile –Andre izin veriyordu buna– hiç cinsellik yoktu, ortadan yok olmuştu sanki, sadece eşi görülmemiş, akla hiç gelmeyecek bir yakınlık vardı. Ve anladığım kadarıyla, o sahneden bana aktarılan tek ileti, anlatılan tek öykü oydu. Şu çıplak beden öyküsü. Gösteri daha bitmemişti. Andre yeniden giyiniyordu, ama yavaş yavaş, kravatına kadar bir erkek kıyafetiydi giydiği – sanırım simgesel bir şeydi. En son bacakları arasındaki sarışın üçgen yok oldu, koyu renkte ütülü pantolonun

içinde, işte tam bu uzun giyinme sahnesinde salonda kimilerinin, sanki uzak bir yerlerden geri dönmüşler gibi öksürdüğü duyuldu, böylece bir önceki özel sessizliğin farkına vardık.

Sonra soyunma odasına gidildi. Bobby mutlu görünüyordu. Hepimizin boynuna sarıldı. Güzel miydi? diye sordu. Tuhaftı, dedi Luca. Ama sözünü bitirir bitirmez Luca'nın başını tutup kendi alnına dayadı ve başını onunkine sürttü – duygulandığımızda, sevecenleştiğimizde genellikle böyle hareketler yaparız, erkek erkeğe olunca araya bedenleri sokmayız. Santo, ya Santo ne diyor? diye sordu Bobby. Santo bir adım arkamızdaydı. Hoş bir biçimde gülerek başını sallamaya başladı. Aferin, dedi yarım ağızla. Buraya gel, salak, dedi Bobby ve gidip onun boynuna sarıldı. Bilmem ama hepimiz bir tuhaftık – daha iyiydik.

Sonra Andre geldi yanımıza, kendiliğinden yaklaştı, öyle karar vermişti. Arkadaşlarım, dedi Bobby sadece. Bir adım ötemizde durmuştu, başıyla, evet, der gibi yaptı, mavi bir bornoza sarınmıştı. Ayakları çıplaktı. Müzik grubum, dedi, ama hiç küçümsemeden – bir şey açıklıyordu. Bobby önce beni, sonra Luca'yı – en son da Santo'yu tanıştırdı. Andre, Santo'ya dikkatle baktı, o da bakışını kaçırmadı. Sanki ikisi de bir şey söylemek üzereydiler. Ama tam o sırada gelen biri Andre'ye arkadan sarıldı, arkadaşlarından biriydi, şu yüzünden gülümseme eksik olmayan tiplerden. Nasıl da güzel bir gösteriydi, diyerek onu aldı götürdü yanımızdan. Andre kalıyorsunuz, değil mi? gibi bir şeyler söyledi. Ama çoktan uzaklaşmıştı bile.

Bobby, şu kalma işini oldubittiye getirmişti. O dönemde ona hayır demeye cesaret edemiyorduk, Andre'

nin büyük bir çiftlik evi olduğunu, gösteriden sonra bir parti vereceğini, gece orada kalabileceğimizi, uyuyabileceğimiz birer yatak olduğunu söylemişti. Biz kolay kolay yatıya gitmeyiz, başkalarına ait eşyalarla –kokularla, banyodaki diş fırçalarıyla– sıkı fıkı olmaktan hoşlanmayız. Bizim şu tuhaf yüreklilik biçimimize pek yakışmayan partilere de pek istekli gitmeyiz. Ama ona peki demiştik artık – Kaçmak için kesin bir yol buluruz, diye düşünmüştük.

Ama birçok insan hep birlikte, genellikle spor arabalarla arka arkaya, birkaç kilometre uzaktaki o eve doğru yola çıktı. Onun için kaçacak bir delik bulamadık. Şöyle ayıp olmayacak şekilde kaçacak bir delik. Nasıl davranacağımızı bilemediğimiz bir partide buluverdik kendimizi. Santo sessizce içki içmeye başladı, bu da bize iyi bir çözüm gibi geldi. Bunun üzerine işler kolaylaştı. Tanıdığımız birileri vardı, örneğin ben, kız arkadaşımın bir arkadaşını gördüm. Bana kız arkadaşımın nerede olduğunu, neden partiye gelmediğini sordu: Artık pek birlikte çıkmıyoruz, dedim. O zaman gidip dans edelim, dedi kız, sanki sözlerimden çıkan doğal ve tek sonuç oymuş gibi. Luca'yı da yanımda sürükledim; Santo uzun saçlı, yaşlı biriyle hararetli bir konuşmaya dalmıştı, çok yüksek olan müzik sesini delmek için onlar da seslerini yükseltiyordu. O müzikle başladık dans etmeye. Bobby bizi gördü, sanki bir sorun çözümlenmiş gibi mutlu görünüyordu. Ben, her şarkının başında bu son diyordum ama sonra dansa devam ediyordum – Luca yanıma geldi ve bağırarak kulağıma gülünç olduğumuzu söyledi; ama bunun tersini, kırk yılda bir, çok güzel olduğumuzu söylemek istiyordu, belki de haklıydı. Sonunda, nasıl olduğunu bilmiyorum ama kendimi bir koltukta buldum, yanımda da kız arkadaşımın arkadaşı vardı. Herkes ter içinde dans edenleri izliyor ve başıyla tempo tutuyordu. Konuşmak

olanaksızdı, konuşmuyorduk. Kız döndü, kollarını boynuma doladı ve beni öptü. Dudakları güzel, yumuşaktı, sanki susamış gibi öpüyordu. Uzun uzun öptü beni, hoşuma gitmişti. Sonra yeniden dans edenleri izlemeye başladı, galiba elimi tutmuştu, anımsamıyorum. O öpücüğü düşünüyordum, ne olduğunu anlamamıştım. O sırada ayağa kalkıp yeniden dans etmeye başladı.

Uyuşturucu çevrede fazla dolaşmaya başlayınca yatmaya gittik, çünkü ya sen de uyuşturucu kullanacaktın ya da gerçekten işin yoktu orada. Onun için de kalkıp gittik oradan, o iş bize göre değildi. Nerede yatabileceğimizi sormak için Bobby'nin yanına gitmek zorunda kaldık, ama epey esrar içmişti, onu böyle görmek istemiyorduk, o da her şeyin bizim yüzümüzden mahvolmasını istemiyordu. Bunun üzerine, sanki anlamış gibi Andre geldi yanımıza, kim bilir nereden çıkıvermişti, partide yoktu, nazik bir sesle, davranışını denetleyerek bize eşlik etti. Evin öteki tarafındaki bir odaya götürdü. Bir ara, Biliyorum, ben de bir süre sonra dans etmekten sıkılıyorum, dedi. Bir sohbetin başlangıcına benziyordu, bunun üzerine Luca hiç dans etmediğini ama doğruyu söylemesi gerekirse ettiğinde de çok hoşuna gittiğini, müthiş bir şey olduğunu söyledi ve güldü. Öyle, dedi, Andre, Luca'ya bakarak. Farkında değilsiniz ama siz üçünüz var ya, çok güzelsiniz. Bobby de. Sonra gitti, çünkü bir sohbetin başlangıcı değildi o, sadece söylemek istediği bir şeydi, o kadar.

Belki o cümle, belki de alkol ve dansı neden olan, ama üçümüz yalnız kalınca sanki bir şeyi sürdürürmüş gibi epey konuştuk. Luca ve ben büyük bir yatağa uzanmıştık, Santo da odanın öbür ucundaki bir divana yerleşmişti. Sanki önümüzde, yeni keşfedilmiş bir gelecek varmış gibi konuşuyorduk. Bobby'yi de anıyor ve yeniden bize katılmasını sağlamamız gerektiğini konuşuyorduk.

Başka birçok şeyden, özellikle de itiraf edilmesi güç şeylerden, farklı bir bakış açısıyla, pişmanlık duymadan söz ettik – kendimizi her şeyi yapabilecek güçte hissediyorduk, gençlere özgü bir şeydir bu. Kulaklarımız uğulduyordu, gözlerimizi kapadığımızda da midemiz bulanıyordu – ama konuşmayı sürdürüyorduk, panjurların arasından bahçenin ışığı sızıyordu içeri, çizgi çizgi tavana ulaşıyordu, birbirimize bakmadan gözlerimizi o çizgilere dikmiş, konuşmaya devam ediyorduk. Santo'ya ortadan yok olduğunda nereye gittiğini sorduk. Söyledi. Hiçbir şeyden korkmuyorduk. Luca, Santo'ya ilk kez babasını anlattı, bana da hiç bilmediğim başka şeyler. Her şeye gücümüz yetermiş gibiydik ve anladığımızı gösteren sözcükler dökülüyordu ağzımızdan. Hiçbirimiz bir kez bile Tanrı demedik. Birçok kez biraz susup bekledik, çünkü hiç acelemiz yoktu ve bu durumun bitmesini hiç istemiyorduk.

Yakınımızda bir yerde bir gürültü duyduğumuzda Santo konuşuyordu, sonra kapı açıldı. Susmanın ötesinde, üzerimize çarşafı çektik – her zamanki utanç duygusu işte. Gelen herhangi biri olabilirdi, ama Andre idi. İçeri girdi, kapıyı kapattı, üzerinde sadece beyaz bir tişört vardı. Biraz çevresine bakındı ve sonra gelip bizim yatağımıza, sanki önceden anlaşmış gibi, Luca ile benim arama girdi. Her şeyi rahatlıkla, tek kelime söylemeden yapıyordu. Başını Luca'nın göğsüne dayadı, bir süre öyle yan yatmış, kımıldamadan durdu. Bir bacağını Luca'nın bacaklarının üzerine atmıştı. Luca önce hiçbir şey yapmadı, sonra onun saçlarını okşamaya başladı, uzaktan hâlâ çalan parti müziği geliyordu. Sonra birbirlerine daha çok sarıldılar, bunun üzerine oradan çekip gitmek düşüncesiyle –aklıma tek gelen oydu– yatakta doğruldum. Andre hafifçe bana dönerek elimi tuttu ve, Buraya gel, dedi. Böylece arkasına uzandım, yüreğim sırtına da-

yalıydı, önce bacaklarımı arkaya doğru çektim ama sonra iyice sarıldım ona, erkeklik organım şişmiş, tenine değiyordu, yavaş yavaş devinmeye başladı. O dudaklarını yavaşça Luca'nın gözlerinin üstünde gezdirirken ben ensesini öpüyordum. Böylece Luca'nın soluğunu duyuyor ve çok yakın olduğum için yarı aralık ağzını hissediyordum. Elimi uzattığım yerlerden çekiyordu elini – Andre'ye birbirimize değmeden dokunuyorduk, bu konuda hemen anlaşmıştık. Andre bize yavaşça ve sessizce sarılırken bakışlarını bizden hiç ayırmıyordu.

Gizem Andre'ydi, bunu çok uzun süre önce anlamıştık ve ulaşmaya bir adım kalmıştı. Başka bir şeyi hiç bu kadar çok istememiştik. Onun için kendimizi ona bırakmıştık ve her şey çok basitti, benim için asla kolay olmayan şeyler bile. Böyle bir şey daha önce başıma hiç gelmemişti ama her tür karanlık öylesine ortadan kalkmıştı ki, göreceğimi biliyordum, bir ara Santo'nun bulunduğu noktaya döndüğümde onu koltukta oturmuş, ayaklarını yere dayamış, anlamsız bir yüzle bizi izlerken buldum – İspanyol tablolarına benzer bir görüntüydü. Kımıldamadan duruyordu. Hafif soluk alıyordu. Korkmam gerekirdi, çünkü bakışı şu bildiğim bakışına yakındı, ama bir şey olmadı. Dediğim gibi, her şey basitti. Bana bir işaret yapmaya kalkmadı, söylemek istediği bir şey yoktu. Gözlerini ayırmadan duruyordu öylece. O gördüğüne göre her şey gerçek o zaman, diye düşündüm – gerçekti ve sustuğuna göre suç değildi.

Böylece yeniden Andre'ye bakmaya başladım – sırtı bana dönük, açık bacakları arasındaki Luca'yı kendine doğru çekip itiyordu. Cinsel ilişkiye girmeden sevişme konusunda o kadar eğitimliyiz ki, bizim için heyecan verici şeyler, o birbirinin içine girme ve hayvansı devinim değil doğal olarak. Ama sevişen birinin gözünün içine bakmayı, işte onu hiç hayal etmemiştim, olası yakınlığın

en müthişi gibi geldi bana, neredeyse kesin bir egemen olma gibiydi. O anda gizemi gerçekten ele geçirmiş gibi hissettim kendimi. Gözlerimi Luca'nın itişiyle sallanan Andre'nin bana bakan gözlerine diktim. Neyin eksik olduğunu biliyordum ve eğilip onu dudaklarından öpmek istedim, bunu daha yapmamıştım ve başından beri yapmak istiyordum, Andre yüzünü bana döndü, yanağını uzattı, bir elini omzuma koydu ve hafifçe itti beni. Onu öpmeye devam ettim, dudaklarına ulaşmaya çalışıyordum – gülüyor ve kaçıyordu benden. Onu bırakmayacağımı anlamış olmalı ki, Luca'dan sıyrılıp bir oyunmuş gibi, üzerime eğildi ve erkeklik organımı ağzına aldı, istediği gibi dudaklarını dudaklarımdan uzaklaştırmıştı. Luca'yla bakışlarımız karşılaştı, sadece o an, saçları alnına yapışmıştı ve gerçekten çok güzeldi. Sırtüstü yattım. Erkeklik organımı emen Andre'ye bakacağımı düşündüm, onu sonunda öyle görecektim. Oysa elimi saçlarına götürdüm ve parmaklarımı sıktım, kolumu bükerek başını kendime doğru çektim. Eğer onu öpmeyi başaramazsam her şeyin boşuna olacağını bir şekilde biliyordum. Onu kendime doğru çekmeme izin verdi, gülümsüyordu, dudaklarına değmesine ramak kalmıştı, gülümsüyordu. Omuzlarımı yatağa yapıştırarak üstüme çıktı, dudaklarıma değdi değecekti, bir oyunmuş gibi gülümsüyordu. Başının arkasından tuttum ve kendime doğru çektim, önce kasıldı, artık gülmüyordu, sonra bilmediğim bir kalça devinimi yaptım, içine girmeme izin verdi ve ben teslim oldum, ilk kez cinsel ilişkiye giriyordum. Orospularla bile yapmamıştım bunu asla.

Uyuyakaldığımızda panjurlara sabah güneşi vurmuştu, koltuk boştu, Santo kim bilir nereye kaybolmuştu. Saatlerce uyuduk. Uyandığımızda Andre yoktu. Bir an Luca ile göz göze geldik. Kahretsin, dedi. Başını yastığa vurarak birçok kez tekrar etti bunu.

Çok geçmeden Andre'nin bir bebek beklediği haberi yayıldı – kızlar söylüyordu, sanki olması gereken bir şeymiş gibi ve olmuştu işte.

Luca bu haber karşısında dehşete kapıldı. Ne desem dinlemiyordu, bu konuda henüz bir şey bilmediğimizi, büyük bir olasılıkla doğru olmadığını söyleyip duruyordum ona. Hem kim demişti bizim çocuğumuz olduğunu. Böyle söylüyordum, bizim diyordum.

Neler olduğunu anımsamaya çalışıyorduk. Bazı şeylerin nasıl olduğunu az çok biliyorduk ama o kadar. Tohumumuzu nereye ektiğimizi anlamanın önemli olacağını düşündük, bu da boşalmak yerine rahiplerin kullandığı İncil'e ait bir sözdür. Ama tam olarak anımsamıyorduk – tuhaf gelebilir, ama anımsamıyorduk. Daha önce söylediğim gibi, çok seyrek olarak boşalırdık ve bu da istemeden olurdu, seks yapma biçimimiz farklıdır, Andre'yle de öyle olmuştu, onunla yaptığımız da sanki seks değildi. Yine de içine boşaldığımız sonucunu belirledik, üstelik içine boşalmıştık – ve o üstelik sözcüğü Luca'yı güldüren tek şey oldu, ama sadece bir an.

Çocuğun bizim olabileceğini anladık.

Bu düşünce korkunçtu, söyleyecek bir şey yoktu. Evlat olma sanatını daha yeni kavramışken baba olacaktık, akıldışı biçimde gelişen olaylara yem olmuştuk. Sınırsız bir suçluluk ve cinsel utanç duygusunun ötesinde, annelerimize, babalarımıza bunu nasıl açıklayacaktık, okula ne diyecektik. Olayı anlattığımızda olacakların ayrıntılarını, yaptığımıza anlam verilemeyeceğini, oluşacak sessizlikleri, her birimizin koşullarında düşünmek doğaldı. Gözyaşlarını da. Ama belki de başkalarından öğreneceklerdi durumu – eve her dönüşümüzde, kapıyı açarken karşılaştığımız sessizliğin her zamanki uysal hüzne

mi, yoksa felaketin yarattığı boşluğa mı bağlı olduğunu soruyorduk kendi kendimize. Yaşamak değildi bu. Sonrasını, gerçek bir çocuğun doğacağını, yaşamını, hangi evde, hangi ana ve babayla, hangi parayla yaşayacağını hiç düşünmüyorduk. O kadar ileri gidemiyorduk, o günlerde o çocuğu hayalimde bir kez bile canlandırmadım, ona asla ulaşmadım.

Ben gizlice daha gerisini düşünüyordum, bize ait olmayan bir görünümde buluyordum Luca ile kendimi, zenginlere özgü trajedi eğilimine kapılmış gidiyorduk – bir yırtılmaydı bu, çıkardığı sesi duyabiliyordum. Andre' nin peşinde fazla ileri gitmiştik ve ilk kez dönüş yolunu bir daha bulamayacağımızı düşündüm. Başka korkularım bir yana, asıl kapıldığım dehşet buydu işte, ama Luca'ya söylemedim hiç – zaten olanlar, yaşadığımız serüven onu çok korkutmuştu.

Olayı tek başımıza yaşıyorduk, bunu da söylemek gerek, her şeyi içimize atıyorduk. Bobby'ye bir şey söylemek istemiyorduk, Santo ortadan kaybolmuştu. Tırtıllara gitmez olmuştuk, ayinde ikimiz çalıp söylemek zorunda kalmıştık, bir şeye benzememişti. Santo'yla konuşmaya çalışıyordum, ama buz gibi soğuktu, kaçıyordu benden, bir kez okul çıkışı onu durdurmayı başarmış ama bir şey elde edememiştim. Zamana gereksinimi olduğu belliydi. Çevremizde kimse yoktu. Bu tür işler için papazlara başvurulamazdı. Çok yalnızdık, felaket habercisi bir yalnızlıktı bu.

Çok da küçüktük.

Andre'yle konuşmak aklımızdan bile geçmiyordu. O da gelip bizimle konuşmazdı, biliyorduk bunu. Böylece sözcükleri vurgulamadan ellerimiz cebimizde, orada burada soruyorduk. Bir bebek beklediği biliniyordu, kendisi birisine söylemiş ama babanın adını vermemişti. Gerçek gibi görünüyordu. Ama ben yine de, yolda, kır-

mızı bir spor arabanın içinde, Andre'nin babasına rastlayıncaya kadar asla tam olarak inanmadım bu öyküye. Gösteri günü tanışmıştım babasıyla, sadece tanıştırılmıştık ama garip bir şekilde beni anımsadı. Yaya kaldırımına yanaştı ve yanımda durdu. O günlerde, Luca ile ben, bizimle konuşan herkesi, bir felaket habercisi olarak görüyorduk. Andre'yi gördün mü? diye sordu. Sahnede ne harikaydı, gördün mü, hatta genelde hayatta ne harikadır değil mi, demek istediğini düşündüm. Onun için, Evet, dedim. Nerede? diye sordu. Her yerde, demek geldi içimden. Aslında biraz abartılı bir yanıt olacaktı. Onun için, Uzakta, diye ekledim. Andre'nin babası başıyla evet anlamında bir işaret yaptı, Tamam, anladım, der gibi. Çevresine bakındı. Belki de tuhaf bir tip olduğumu düşündü. Hoşça kal, dedi. Ve çekti gitti.

Dört kavşak ileride, güneşte boşuna yanıp sönen bir trafik ışığında, kırmızı spor araba çılgın bir minibüsle çarpıştı. Korkunç bir çarpışmaydı bu ve Andre'nin babası oracıkta yaşamını yitirdi.

O zaman, o çocuk işinin doğru olduğunu anladım, çünkü olanaksız gibi görünen bir karşılaşmaydı; olayı, bir dairenin dörtgenleşmesini, iki geometrinin karşılaşmasını gördüm. Her doğumu bir ölümle birleştirerek o aileyi yöneten büyü, her suçu bir cezaya bağlayan içgüdümüzle kesişmişti. Bundan da açıkça görülen çelikten bir cezaevi çıkıyordu ortaya – belirgin bir şekilde kilidin mekanik sesini duydum.

Bundan Luca'ya söz etmedim – okula gelmemeye başlamıştı, telefonu da açmıyordu. Onu dışarı çıkarmak için bazen gidip evden almak zorunda kalıyordum ama gelmediği de oluyordu. O saatlerde her şey zordu, normal yaşantımızı sürdürmek sıkıntı veriyordu. Bir sabah onu okula götürmeyi aklıma koydum, sabah yedi buçukta evine gittim. Girişte babasıyla karşılaştım, başında

şapkası, elinde çantası vardı, işine gitmek için çıkmak üzereydi. Ciddi davranıp bir-iki şey söyledi, o zamansız gelişimden çok rahatsız olduğu belliydi, ama bunu bir doktor ziyareti gibi kabul etmişti. Luca odasındaydı, giyinmiş, düzeltilmiş olan yatağına uzanmıştı. Kapıyı kapattım, belki sesimi yükseltmeyi aklıma koymuştum. Kitaplarını çantasına yerleştirdim – bir asker çantasıydı, kullanılmış eşya satan dükkânlardan alırız onları. Hıyarlık etme ve kalk oradan, dedim.

Sonra okula doğru yürürken bana bir şeyler anlatmaya çalıştı, bir ara aklını kullanmasını sağladığımı ve korkusunu yenmeyi başardığımı sandım. Ama sonra içini asıl kemiren şeyi, utancının altında yatan şeyi şu sade sözcüklerle dile getirdi: Babama bunu yapamam. O adamın ölürcesine yaralanacağından emindi ve böyle korkunç bir şeye hazır hissetmiyordu kendini. Ona gerçekten ne yanıt vereceğimi bilemedim. Yaşamımızın her şeyden önce anne ve babalarımızın yaşamının bizlere emanet edilen bir parçası olduğunu düşünmeye eğilimli olmamız, bizi çaresiz bırakır. Sanki yorgun bir anlarında kendileri için değerli olan o parçayı tutalım, diye bize vermişlerdi – er ya da geç onu hiç zarar görmemiş halde geri vermemizi isteyeceklerdi. Onu sonra yerine yerleştireceklerdi, bir yaşamın, kendi yaşamlarının yuvarlaklığını oluşturarak. Ama bize güvenmiş olan yorgun babalarımıza, elimizden düşen eşyaların kırık sivri parçalarını geri veririz. Böyle bir düş kırıklığı sessizce yaşanırken bizim durup düşünmeye zamanımız yoktur, başkaldırmak için de bir ışık göremeyiz. Yalnızca suçun hissedilmeyen durağanlığı vardır. Böylece yaşamımız, artık çok geç olduğunda yeniden bizim olacak.

Luca okula girmek istemeyince sabah saatlerinin boşluğuna tek başına çare bulsun, diye onu yalnız bıraktım. Ben yapılması gereken şeyleri düzenli bir şekilde

yerine getirmeyi yeğliyordum. Okul, ödevler, sorumluluklar. Bana yardımcı oluyorlardı. Başka çarem de yoktu zaten. Bu gibi durumlarda, her zaman yaptığım gibi, günah çıkarır, ardından da tövbe ederim. Ama artık din kurallarının ayrıcalığını, hatta dinsel bir cezayla avunma olanağını hak etmediğim inancıyla içimden bunların hiçbirini yapmak gelmiyordu. İlacım yoktu – alışkanlıklarımın ötesinde, sadece dua etme içgüdüsü kalmıştı içimde. Diz çöküp çok uzun süre dua etmek rahatlatıyordu beni, rastladığım herhangi bir kiliseye giriveriyordum, yalnızca yaşlı kadınların ayaklarını sürüme seslerinin, ara sıra da kapı çarpmalarının duyulduğu saatlerde. Tanrı'yla baş başa kalıyordum, ondan hiçbir şey istemeden.

Andre'nin babası öldükten sonra cenaze töreni günü geldi çattı – Luca'yla katılmaya karar verdik.

Törende Bobby de vardı, Santo yoktu. Kilisedeki kalabalık içinde, biz bir yanda, Bobby öbür yandaydı, artık giyimi bile bizden farklıydı – özenli giyinmeye başlamıştı, oysa biz pek aldırmazdık giysilerimize. Orada bulunan insanların birçoğunu daha önce görmüştük ama hiç bu kadar ciddi ve ölçülü görmemiştik. Koyu renk gözlükler takmışlar, birbirlerine kısa işaretler yapıyorlardı. Ayin sırasında ayakta durmuşlardı, dua sözcüklerini bilmiyorlardı. Ezberden okuyanları anlarız, gerçek dinsel duyguyla hiçbir bağlantısı yoktur, zarafetle, bir tören gerekliliğiyle ilgisi vardır. Yüreklerde yeniden canlanma olmaz, hiçbir şey uyanmaz. Barış ve huzur için dua edilip el sıkışıldığında Luca'nın elini sıktım, bakıştık. Huzura ne kadar gereksinimimiz olduğunu bir tek biz biliyorduk.

Tabii ki uzaktan Andre'yi incelemiştik iyice ama ceketinin altında bir şey görünmüyordu, ne kadar zayıf ol-

duğu belliydi, o kadar. Bundan bir şeyler çıkarabilmek için fazla bilgimiz yoktu.

Kiliseden çıktığımızda Bobby'yle kucaklaştık, sonra nezaket gereği Andre'nin yanına gideceğimizi çok iyi biliyorduk. Kabul etmesek de bir şeyler bekliyorduk, Andre'nin bize açık bir işaret vermesini bekliyorduk. Kilisenin önünde insanlar sıraya girmişti, Andre'nin annesi ve erkek kardeşinden biraz uzaklaşmasını bekledik, gülümsüyordu, gözünde koyu renk gözlük olmayan bir tek oydu, çok güzeldi. Yavaş yavaş, sıramızı bekleyerek bakışlarımızı bir an bile ondan ayırmadan yaklaştık – karşımda dururken ansızın, o geceden sonra bedenine her an ne kadar özlem duyduğumu anımsadım. Luca'nın gözlerinde de aynı düşünceyi aradım ama sadece kaygı okunuyordu. Andre yaşlı bir çiftle konuştu, sonra sıra bize geldi. Önce Luca elini uzattı – sonra ben. Elimi sıktı. Geldiğin için teşekkür ederim, dedi gülümseyerek ve yanağımdan öptü, o kadar. Sanki bir ara durur gibi oldu ama bilemiyorum. Sonra başkasına teşekkür etmeye başladı.

Andre.

Bizim değil, dedim Luca'ya, kiliseden uzaklaşıp eve doğru yürürken. Bizim olması olanaksız.

Öyle olsa belli ederdi, diye düşünüyordum. Yanağıma kondurduğu o öpücükle her şey kayboldu, diye de düşünüyordum, tıpkı dipte duran taşı unutarak akıp giden su gibi. Coşkuluydum, yaşamımı bana geri vermişlerdi sanki. Luca'ya da anlatmaya çalıştım bunu, dinledi. Ama başı önünde yürüyordu. Birden kuşkulandım ve Andre'nin ona bir şey söyleyip söylemediğini sordum. Cevap vermedi, yalnızca başını yana eğdi biraz. Ne olduğunu anlamıyordum, sertçe kolundan tuttum, Neyin var senin? dedim. Gözleri yaşlarla doldu, tıpkı o sefer bizim evden çıkarken olduğu gibi. Durdu, titriyordu. Geri dönelim, dedi.

Andre'ye mi?

Evet.

Ne yapacağız ki?

Hüngür hüngür ağlamaya başlamıştı. Konuşabilmek için rahatlaması epey sürdü.

Ben artık dayanamıyorum, bırak geri döneyim oraya, soralım bitsin, böyle devam edemez, aptalca bir şey, ben artık dayanamıyorum.

Haklı olabilirdi ama orada, bir cenaze töreninde, tüm o insanların arasındayken sorulamazdı. Utanıyordum. Bunu Luca'ya söyledim.

Bana ne be onların cenaze töreninden, dedi.

Kararlı görünüyordu.

Ben gelmem, dedim. Eğer çok gitmek istiyorsan tek başına git.

Başıyla, evet, işareti yaptı.

Saçma bir şey yapıyorsun ama, dedim.

Çekip gittim. Bir ara dönüp arkama baktığımda hâlâ orada duruyordu, elinin tersiyle gözyaşlarını siliyordu.

Eve döndükten sonra bir süre bekledim, sonra telefon etmeye başladım, hep annesi ya da babası çıkıyor, henüz gelmediğini söylüyorlardı. Bu durum hoşuma gitmedi, aklıma kötü şeyler gelmeye başlamıştı. Onu gidip aramak geçiyordu aklımdan, onu orada, yolun ortasında tek başına bırakmamam gerektiği düşüncesi daha da kesinleşiyordu. Sonra onu Andre'yle birlikte, bir yerlerde hayal etmeye başladım, nasıl davranacağını, ne söyleyeceğini bilmeden duruyordu onun karşısında. Her şey karmakarışıktı. Hiçbir şeyle oyalanamıyordum, tek yapabildiğim sürekli ona telefon etmekti, her seferinde çok özür diliyordum. Altıncı kez telefon ettiğimde o yanıtladı.

Tanrı aşkına, bana bir daha bu tür şakalar yapma.

Ne var?

Hiç. Gittin mi?

Bir süre sustu. Sonra, Hayır, dedi.

Hayır mı?

Canım şimdi açıklayamam.

Tamam, dedim. Böylesi daha iyi. Her şey düzelecek.

Buna gerçekten inanıyordum. Bir-iki aptalca şey söylemek geldi içimden, Bobby'nin cenaze törenindeki ayakkabılarından söz etmeye başladım. Onları gerçekten gidip satın aldığına inanamıyordum. Ya gömleği? dedi Luca. Bizim evde öyle bir gömleği ütülemeyi bile bilemezler, dedi.

Luca akşam, yemek sırasında, tabakları evyeye koymak için ansızın yerinden kalktı, dönüp o banka, duvarın karşısına oturacağına, balkona çıktı. Babasını binlerce kez yanında gördüğü parmaklığa dayandı – ama sırtı dışarı, yüzü mutfağa dönük durdu. Belki bir kez daha her şeye yeniden baktı. Sonra arkaüstü kendini boşluğa bıraktı.

Havari Yuhanna'nın İncili'nde, sadece onda, Lazar'ın esrarengiz ölümü anlatılır. İsa, uzaklarda bir yerde vaaz verirken Beytanya'da, bir arkadaşının ağır bir şekilde hastalandığını öğrenir. Aradan iki gün geçer, üçüncü gün şafak vakti havarilerine Yahudiye'ye dönmek için hazırlanmalarını söyler. Nedenini sorduklarında şöyle yanıt verir: "Dostumuz Lazar uyudu onu uyandırmaya gidiyorum." Yola çıkarlar, Beytanya köprüsünde Lazar'ın kız kardeşlerinden Marta'nın onlara doğru koştuğunu görürler. İsa'nın önüne gelince kadın şöyle der: "Ya Rab, burada olsaydın, kardeşim ölmezdi." Kente girince İsa, Lazar'ın başka bir kız kardeşi olan Meryem'le karşılaşır. O da şöyle der: "Ya Rab, burada olsaydın, kardeşim ölmezdi."

Yalnızca ben biliyordum nedenini. Başkaları için Luca'nın ölümü bir sırdı – pek belli olmayan nedenlerin kuşkulu sonucuydu. O ailedeki kötülüğün uzun gölgesi, gerçekten dile getirilmese de, elbette biliniyordu: Baba. Ama bunu kabul etmeye kimse hazır değildi, sanki asıl önemli etken değilmiş gibi davranılıyordu. Genellikle kötülüğün kökü gençlikti – artık anlaşılması olanaksız gençlik.

Öğrenmek için beni arıyorlardı. Beni dinleyecek değillerdi aslında – gizli, söylenmemiş bir şeyler olup olmadığını öğrenmek istiyorlardı yalnızca. Sırlar. Gerçekten uzak değildiler ama benden yardım alamazlardı – günlerce kimseyi görmedim. Bilmediğim bir sertlik, hatta küçümseme duygusu kaplamıştı içimi – o şekilde tepki verdim. Annem ile babam, çevremdeki yetişkin insanlar, papazlar benim için kaygılanıyorlardı. Cenaze törenine gitmedim, yüreğimde yeniden diriliş yoktu.

Bobby aradı beni. Santo bir mektup yazdı. Mektubu açmadım. Bobby'yi görmek istemedim.

Bir görüntüyü silmek istiyordum belleğimden, Andre'nin yatağında Luca'nın alnına yapışmış saçlarıyla yüzü aklımdan çıkmıyordu, asla da çıkmayacaktı, işte sonsuza dek onunla ilgili anımsayacağım şey bu. Aynı aşktaydık, o anda – yıllarca sanki başka bir şey yapmamıştık. Onun güzelliği, ağlaması, benim gücüm, onun adımları, benim dua etme biçimim – aynı aşktaydık. Onun müziği, benim kitaplarım, benim geç kalmalarım, onun tek başına geçirdiği akşamüstleri – aynı aşktaydık. Yüzümüze vuran temiz hava, ellerimize işleyen soğuk, onun unutkanlıkları, benim kesin inançlarım, Andre'nin bedeni – aynı aşktaydık. Onun için beraber öldük – ve ben ölünceye kadar beraber yaşayacağız.

Bobby ve Santo'yla birbirimizi aramamamız, birbirimizden uzak durmamız özellikle büyükleri tedirgin

ediyordu. Birleşerek bu darbeyi yumuşatmamızı istiyorlardı, oysa parçalanmıştık. Bu durumda, düşündüklerinden daha büyük ya da daha derin bir yara görüyorlardı. Ama tıpkı bir silah atışından sonra, her biri bir yana dağılan ve yeniden sürüye katılmayı bekleyen ya da sıra halinde bir telin üzerine tünemiş, koyu lekelerden başka bir şey olmayan kuşlar gibi dağılmıştık. Yalnızca bir-iki kez karşılaşır gibi olmuştuk. Geçmesi gereken zamanı – ne kadar sessizlik gerektiğini biliyorduk.

Ama bir gün, bir zamanlar flört ettiğim kız arkadaşım geldi bana, birlikte dışarı çıktık. Bir süredir görüşmüyorduk, her şey tuhaftı. Araba kullanmaya başlamıştı, küçük ve eski bir araba, annesiyle babası on sekiz yaşına bastığı gün armağan etmişlerdi. Onunla pek gurur duyuyordu, benim de görmemi istiyordu. Güzel giyinmişti, ama yeniden başlamak isteyen ya da aklından başka şeyler geçen biri gibi değil. Saçlarını arkaya toplamış, topuksuz, sade ayakkabılar giymişti. Yola çıktık, araba kullanırken devinimlerini izlemek hoşuma gitti, sanki biri söylüyor, o da uyguluyormuş gibiydi, ama bu arada benim tanıdığım kızın içine kadınsı bir şeyler kayıyordu sanki. Belki bu etkiledi beni. Ayrıca onun o eski olayla bir ilgisi olmadığını bilmek de etkili oldu, ona açılmak bomboş bir kâğıda resim yapmak gibi olacaktı. Evet, anlattım ona. Tüm öyküyü – Andre'yi, Luca'yı ve kendimi anlattığım ilk kişiydi. O araba kullanıyor, ben de anlatıyordum. Sözcükleri bulmak kolay değildi, bekliyordu, sonunda söylüyordum. Gözü ön camdaydı, gerektiğinde de dikiz aynasına bir göz atıyor, bana hiç bakmıyordu, iki eli de direksiyonda, tam rahat bir biçimde dayamamış olsa da sırtı koltuktaydı. Bir ara kentin ışıkları yandı.

Sadece sonunda, bizim evin önüne geldiğimizde baktı yüzüme. Babamın hiç hoşlanmadığı biçimde, yaya kaldırımından biraz uzak ama bunu kaldırıma dönük park

etti arabayı. Sen delisin, dedi. Ama yaptığım şeyle değil, yapmam gereken şeyle ilgiliydi bu sözü. Git Andre' yi bul, dedi, hemen, şimdi, korkmaktan vazgeç. Gerçeği bilmeden nasıl yaşayacaksın?

Aslında biz gerçeği bilmeden yaşamayı her zaman çok iyi biliriz ama o konuda haklı olduğunu da kabul etmek gerek, bunu kendisine söyleyince içimde tuttuğum bir şeyi daha anlatmak zorunda kaldım – çok zordu anlatmak. Andre'ye gitmeyi denediğimi söyledim, belli bir noktada ona gitmenin gerekli olduğunu düşünmüş ve gitmiştim. Luca'nın ölümünden birkaç gün sonra, ama öğrenmek için değil, kızdığım için – intikam için. Artık dayanamadığım bir akşam, içimde daha önce hiç hissetmediğim bir kötülükle dışarı çıkmıştım ve onu, o saatte, kendi çevresinden insanlarla bulabileceğimi düşündüğüm kafeye doğru yürümeye başlamıştım. Bu karşılaşmayı daha iyi bir biçimde planlamalıydım ama o anda onu görmezsem, söylemezsem öleceğimi sanıyordum – onun için de onu hemen bulmam gerekiyordu, başka bir şey düşünecek halde değildim. Aklımda onunla savaşmak vardı. Kafenin bulunduğu caddeye geldiğimde, karşı kaldırımdan, dışarıda, ellerinde bardaklarla duran insanlar arasında, can sıkıntısıyla karışık neşeleriyle dikkat çeken şık giyimli arkadaşlarını görmüştüm, aralarında, biraz kenarda kalmış da olsa, onlarla birlikte olduğu açıkça belli olan Santo da vardı. Bir duvara dayanmıştı, onun da elinde bir bardak vardı. Sessiz, tek başınaydı, önünden geçenlerle konuşuyor, hep birlikte gülümsüyorlardı. Aynı sürüdeki hayvanlar gibi. Bir ara bir kız durup konuşmaya başladı, aynı zamanda onun saçlarını karıştırıyor, o da buna izin veriyordu.

Andre'nin orada, bir yerlerde olup olmadığına bakmamıştım bile. Arkamı dönüp hızlı adımlarla uzaklaşmıştım oradan, beni görmelerinden korkmuştum sadece,

başka bir şey ilgilendirmemişti beni. Eve döndüğümde boyun eğmiş biri gibi hissetmiştim kendimi.

Nedenini bilmiyorum, ama Santo'yu orada gördükten sonra artık hiçbir şey beni ilgilendirmez oldu, dedim kız arkadaşıma.

Başıyla, peki, der gibi bir işaret yaptı, sonra, Ben gidip bakayım, dedi ve arabayı çalıştırdı. Andre'ye kendisinin gideceğini söylemek istiyordu ve bu konuyu tartışmak bile istemiyordu. Pek bir şey söyleyemeden indim arabadan, doğru sinyal işaretini verip her şeyi doğru ve nazikçe yaparak uzaklaştı.

Onu durdurmaya kalkışmadığını için ertesi gün yeniden geldi, Andre'yle konuşmuştu.

Sizinle seviştiğinde zaten gebe olduğunu söyledi.

Alçak sesle konuşuyordu, yine o küçük arabanın içinde yan yana oturmuştuk. Ama bu kez, bizim evin arkasında, ağaçların altındaydık.

Luca'nın bir hiç uğruna öldüğünü düşündüm.

Andre'nin karnındaki çocuğu, erkeklik organımı içinde hissettiğim anları, o tür şeyleri de düşündüm. Biz erkekler ve kadınlar ne gizemli yakınlıklar kurarız aramızda.

Sonunda her şeyin bittiğini ve artık bir baba olmadığımı düşündüm.

Onun için asla yapmadığım bir şey yaptım – ben hiç ağlamam, neden bilmiyorum.

Kız arkadaşım beni rahat bıraktı, hiçbir şey yapmadı, tek söz söylemedi, yalnızca hafifçe uzun farların ayar düğmesini oynattı.

Sonunda Andre'nin ona Luca hakkında bir şey söyleyip söylemediğini sordum – O uçuşta rolü olduğu hiç aklına gelmiş miydi?

Güldü, dedi.

Güldü mü?

Sorun o olsaydı, gelip bana söylerdi, dedi.

Andre'nin Luca hakkında hiçbir şey bilmediğini ve bizi hiç tanımadığını düşündüm.

Oysa Andre haklı, dedi kız arkadaşım, Luca o yüzden canına kıymış olamaz, sadece sen böyle bir şey düşünebilirsin.

Neden?

Körsün de ondan.

Ne demek bu?

Başını salladı, konuşmak istemiyordu.

Yaklaşıp öpmek istedim onu. Bir elini omzuma koyup uzaklaştırdı beni.

Bir öpücük sadece, dedim.

Git, dedi.

O zaman baştan başlamaya karar verdim. Her şey karmaşık bir duruma gelmeden önce sağlam bir an yakalamak için zamanı geriye sarıp düşünmeye başladım – o andan itibaren yaşananları düşünecektim. Fırtınadan sonra tarlasına geri dönen çiftçinin attığı adımları atmak vardı aklımda. İlk dolu tanelerini görüp ekimin hangi noktada yarıda kaldığını bulmak söz konusuydu sadece.

Karmaşık anlarda, bir çiftçi imgesine başvururuz alışkanlık olarak oysa çok eski zamanlardan beri ailelerimizde kimse toprakla uğraşmamıştır. Esnaf, tüccar, papaz ve memur çıkar bizden, yine de toprak bilgeliğini miras olarak almış, özümsemişizdir. Bu nedenle ekimin yaratıcı geleneğine inanır, her şeyin, mevsimlerin gelip geçmesiyle özetlenen çevrimselliğine güvenerek yaşarız. Sabandan her tür şiddetin son anlamını, çiftçilerden de sabrı öğrendik. Emek ve ürün arasındaki denkleme körü körüne inanırız. Bir çeşit simgesel sözlük – esrarengiz bir şekilde geçmiş elimize.

Böylece baştan başlamayı düşündüm, yazgının fırtı-

naları karşısında başka bir içgüdü bilmiyoruz – çiftçinin inatçı ve budalaca adımları bildiğimiz tek şey.

Toprağı işlemeye bir yerlerden başlamalıydım, sonunda hastanedeki tırtıllardan başlamaya karar verdim. Anımsadığım tek sağlam şey oydu hayatımda – dördümüzün o tırtıllara gidişiydi. O hastaneye girip çıkışımızdı. Uzun zamandır gitmiyordum oraya. Orada her şeyin eskisi gibi olduğundan emin olabilirsin, gitmediğin süre içinde sana ne olduğu önemli değildir. Yüzler ve bedenler değişmiş olabilir ama acı ve unutulmak hep vardır. Rahibeler soru sormaz ve seni hep bir armağan gibi karşılarlar. İşleri başlarından aşkın, geçip giderler yanından, beraber pek sevdiğimiz bir nakaratı tekrarlarız: Tanrı'ya şükürler olsun, şükürler olsun her zaman!

Başlangıçta her şey biraz güç geldi bana – davranışlar, sözcükler. Gidenleri anlatıyorlardı, yeni gelenlerin elini sıkıyordum. İş hep aynıydı, sidik dolu torbalar. Bir ara, içlerinden biri beni gördü, avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı, hangi cehennemin dibine gitmiştik, ben ve arkadaşlarım. Yanına gittiğimde, Hiç görünmediniz ortalarda, dedi. Kızmıştı.

Yatağının yanına bir sandalye çekip oturdum. Yemekler berbat, dedi, özet olarak. Bir şeyler getirip getirmediğimi sordu. Ara sıra yiyecek getiriyorduk gizlice, turfanda üzüm, çikolata gibi şeyler. Sigara bile getiriyorduk, biz cesaret edemiyorduk da Santo getiriyordu. Rahibeler biliyordu.

Yanımda ona göre bir şey olmadığını söyledim. Zor günler geçiriyoruz, bazı şeyler aksi gitti, dedim açıklamak için.

Şaşırarak bana baktı. Onlar başkalarının başına da aksilikler gelebileceğini uzun zaman önce unutmuşlardı.

Ne saçmalıyorsun sen? dedi.

Hiç.

Hah, şimdi oldu.

Gençken benzinciymiş, işleri yolundaymış. Oturduğu semtteki futbol takımına bir süre başkanlık bile yapmış. Tam yenilecekken üç-iki kazandıkları bir maçı ve penaltılar sonucu kazanılan bir kupayı anımsıyordu. Sonra kavga etmişti.

Kızıl saçlı arkadaşımızın nerede olduğunu sordu. Beni güldürüyordu, dedi.

Bobby'den söz ediyordu.

Bir daha gelmedi mi? diye sordum.

O mu? Bir daha görmedik yüzünü. Beni bir tek o güldürüyordu.

Gerçekten de Bobby onlara nasıl davranacağını çok iyi biliyordu, alay edip dururdu, bu da onları keyiflendirirdi. Sondayı çıkarmayı hiç beceremezdi ama bu kimsenin pek umurunda değildi. Genç bir çocuğun hayranlıkla kuşuna bakıp, Aman Tanrım, değiştokuş yapalım mı? demesi kan işeyen birinin hoşuna giderdi elbette.

Vedalaşmadı bile, dedi yaşlı adam, çekip gitti, kalleştir gördüm, diyen olursa. Nereye sakladınız onu? Bobby'ye takmıştı aklını.

Gelemez, dedim.

Öyle mi?

Evet. Sorunları var.

Sanki benim suçummuş gibi yüzüme baktı.

Ne gibi?

Demir sandalyeye oturmuş, ona doğru eğilmiş, dirseklerimi dizime dayamıştım

Uyuşturucu kullanıyor, dedim.

Ne saçmalıyorsun sen?

Uyuşturucu. Ne olduğunu biliyor musunuz?

Tabii biliyorum.

Bobby, uyuşturucu kullandığı için buraya gelmiyor.

Ona hemen kalkmasını ve sidik dolu torbasıyla bir-

likte bütün pılısını pırtısını toplayıp oradan gitmesini söylemiş olsaydım, yüzünde aynı ifade olurdu.

Ne saçmalıyorsun sen? dedi yeniden.

Gerçeği söylüyorum, dedim. Gelemez, çünkü şu anda bir yerlerde bir çakmak aleviyle ısıtılan bir kaşıkta kahverengi bir toz eritiyor. Sonra sıvıyı bir şırıngaya aktaracak ve kolunun üst kısmını hemostatik bir bağla sıkacak. İğneyi damarına batıracak ve sıvıyı enjekte edecek.

Yaşlı adam bana bakıyordu. Kolunun kıvrımındaki damarını işaret ettim.

Şırıngayı attığında uyuşturucu kana karışacak. Beyne ulaştığında Bobby şu lanet olası düğümün ve başka bilmediğim şeylerin çözüldüğünü hissedecek. Etkisi bir süre devam eder. İşte o sırada çıkarsa karşına, bir sarhoş gibi konuşur ve pek bir şey anlamaz. İnanmadığı şeyler söyler.

Yaşlı adam anladım der gibi yaptı.

Bir süre sonra uyuşturucunun etkisi yavaş yavaş geçer. O zaman Bobby uyuşturucuyu bırakması gerektiğini düşünür. Ama kısa bir zaman sonra bedeni onu yeniden ister, isteyince de Bobby satın almak için para aramaya başlar. Bulamazsa başlar acı çekmeye. Sizin bu yatakta, aklınızın alamayacağı kadar büyük bir acı. İşte onun için gelemiyor buraya. Zar zor okula gidiyor. Onu sadece paraya gereksinimi olduğu zaman görüyorum. Onun için gelmesini beklemeyin, ne yapacaksınız, bir süre gülmek yok. Beni anladınız mı?

Başıyla evet işareti yaptı. Yüzünde tuhaf bir ifade, bir eksiklik vardı. Tıpkı bahse tutuşup kaybettikten sonra bıyıklarını kesenler gibi.

Şu torbayı boşaltalım mı artık? dedim ve örtüyü üzerinden çektim. Tüpe doğru eğildim. Söylenmeye başladı.

Ne biçim insanlarsınız siz? dedi dişlerini sıkarak.

Küçük tüpü, büyük tüpün içinden dikkatle çıkardım.

Uyuşturucu kullanıyorsunuz, buraya gelip iyi çocukları oynuyorsunuz, sonra uyuşturucu kullanıyorsunuz, şu boktan işe bak.

Homurdanıyordu ama yavaş yavaş sesini yükseltmeye başlamıştı.

Siz kendinizi ne bok sanıyorsunuz, söyler misin bana?

Torbayı yatağın kenarından çıkarmıştım. Sidik koyuydu, dibine kan birikmişti.

Sana söylüyorum, kendinizi ne bok sanıyorsunuz siz?

Elimde sidik torbası, ayakta duruyordum.

On sekiz yaşındayız ve biz her şeyiz, dedim.

Torbayı boşaltmak için tuvalete gittiğimde bağırdığını duyuyordum, Ne demek yahu? Esrarkeşsiniz, işte ne olduğunuz belli, buraya gelip iyi çocukları oynuyorsunuz ama esrarkeşsiniz! Bağırıyor, evimizde oturmamızı, bizi istemediklerini, esrarkeşlere orada yer olmadığını söylüyordu. Kişisel bir saygısızlık olarak algılamıştı söylediklerimi.

Ama işimi bitirip gitmeden önce, sanki bedeninin içine, kendini emniyette hissettiği bir noktasına kaçmış gibi küçücük kalmış yeni bir hastaya uğradım. Torbasını boşaltıp çalkaladım, yatağın kenarına tutturup her şeyi yerli yerine koyduktan sonra, elimi son kalan beyaz ve seyrek saçları arasında gezdirdim. Biraz doğruldu, metal komodininin çekmecesini açtı, parlak renkte cüzdanından 500 liret çıkardı. Al, iyi bir çocuksun sen. Almak istemedim ama ısrarla vermek istedi. Şöyle dedi: Al da kendine güzel bir şey satın al. Almak aklımın ucundan geçmiyordu ama sonra gözümün önüne aynı şeyi torunuyla, oğluyla nebileyim genç bir çocukla yapabileceği geldi, sevdiği birisine aynı hareketi çok kez yaptığını düşündüm. Kim olursa olsun şimdi orada değildi. Ben vardım orada sadece.

Teşekkür ederim, dedim.

Sonra, dışarı çıkınca hastanenin merdivenlerinden

inerken her zaman duyduğum sağlamlık duygusunu tadıp tatmadığımı anlamaya çalıştım ama anlamaya zamanım olmadı, çünkü basamakların sonunda Luca'nın babasını gördüm, şık giyinmişti, ayakta durmuş beni bekliyordu.

Seni evden aradım ama burada olduğunu söylediler, dedi.

Elini uzattı, sıktım.

Onunla biraz dolaşmak isteyip istemediğimi sordu.

Ben bisikletimi itiyordum, onun da elinde iş çantası vardı. Öylece yürümeye başladık. Boğazımdaki o düğüm uzun zamandır vardı, onun için hemen Luca'nın cenaze törenine gitmediğim için üzgün olduğumu söyledim. Sanki bir şey kovmak istermiş gibi eliyle havada bir işaret yaptı. Gitmemekle iyi yaptığımı, cenaze töreninin onun için tam bir işkence olduğunu, insanların "duygularını açığa vurmaları"na dayanamadığını söyledi. Bir şeyler söylememi istiyorlardı, dedi, ama söyleyemedim. Söyleyecek ne var? diye ekledi. Bir süre sessiz kaldıktan sonra, Santo'nun cenaze törenine gittiğini, mikrofonun başına geçip soğukkanlılığını hiç yitirmeden Luca'dan ve bizden söz ettiğini söyledi. Luca'nın babası onun tam olarak ne söylediğini anımsamıyordu, çünkü herkesin önünde duygulanmak istemediği için, onu dinlememeye çalışmış ve dikkatini başka düşüncelere yöneltmişti. Ama Santo'nun mikrofonun başında, olağanüstü olduğunu, yüce ve eski günlerden kalma görüntüsünü anımsıyordu. Konuşmasının sonunda, her ölümün Luca'yı alıp götürdüğünü, bizlere salt dinin göz kamaştırıcı ışığında yaşam armağanının kaldığını söylemişti. Her ölüm ve her korku, diye altını çizdi Luca'nın babası, tam böyle söylediğini anımsıyorum, her ölüm ve her korku

Luca'yı alıp götürdü. O cümleyi dinlemişti ve iyi anımsıyordu.

Tuhaf çocuk, dedi.

Ben hiçbir şey söylemedim, evlerine gittiğimizde sofradaki dua olayını düşünüyordum.

Bir süre bir şey söylemeden ya da havadan sudan konuşarak yürüdük. Açmamız gereken Luca'nın bunu neden yaptığı meselesi vardı, bir süre konuya hiç değinmeden çevresinde dolandık. Sonunda konuya girdi ve bana Andre'yi sordu.

Özel bir kız, değil mi? diye sordu.

Evet, özel bir insan.

Cenaze törenine geldi, sağ olsun, dedi. Çıkışta Bobby'yi gördüm, kilise merdivenlerine oturmuş ağlıyordu. Andre ona yaklaştı, elini tuttu, ayağa kalkmasına yardım etti ve birlikte uzaklaştılar. Başı dik yürümesi beni etkiledi, Bobby için de dik yürüyordu sanki. Bilmem. Bir kraliçeyi andırıyordu.

Kraliçe mi o? diye sordu.

Gülümsedim. Evet, bir kraliçedir o.

Gençken kullandıkları bir deyim olduğunu söyledi. Kraliçe kızlar vardı.

Sonra Andre ile Luca arasında ne olduğunu sordu.

Luca'nın ona âşık olduğunu biliyordu sadece. Luca evde ondan söz ettiğinden değil, başka şeylerden anlamıştı, sonra da dolaşan dedikodulardan. Andre'nin bebek beklediğini biliyordu. O haftalarda çok şey gelmişti kulağına, bunlardan biri de o bebeğin Luca'yla ilgili olduğuydu. Ama ne anlamda ilgili olduğunu iyice anlamamıştı. Ona bu konuda yardımcı olup olamayacağımı sordu.

O yüzden öldürmedi kendini, dedim.

Aslında sözlerim tam olarak düşüncemi yansıtmıyordu ama o öyle düşünmeliydi. Gerisini tek başına anlamak zorundaydı.

Bekledi. O bebeğin Luca'nın bebeği olup olmadığını öğrenmek için biraz daha ısrar etti, bu konu onu çok üzüyordu.

Hayır, dedim. Onun değil.

Aslında onu biraz diken üstünde tutmak isterdim ama Luca'yı düşündüm, ona bunu borç bildim, babasını kaygılandırmak istemezdi, o nedenle hemen söyledim.

Böylece, Hayır, onun değil, dedim.

Bana gelmesinin nedeni bu yanıtı almaktı. Alınca da içinde bir şeyler çözüldü sanki ve gezintimizde o andan sonra, hiç görmediğim başka bir insan oldu. Eşiyle gençlik zamanlarını anlatmaya başladı. Mutlu olduklarını bilmemi istiyordu. İkisinin de ailesi evlenmelerini istememişti ama onlar çok istemişlerdi, bir ara vazgeçecek gibi olmuşlarsa da o umudunu asla yitirmemişti ve de sonunda evlenmişlerdi. İkimiz de korkunç ailelerden geliyorduk, dedi ve iğrenç olmayan tek zaman birlikte geçirdiğimiz anlardı. Gençliklerinde bir yığın ahlaksal sorunlar olduğunu söyledi ama içlerindeki kaçma isteği o kadar büyüktü ki, hemen sevişmişlerdi, her fırsatta, herkesten gizli sevişmişlerdi. Onun güzelliği, tıpkı Luca'nınkine benzeyen o tertemiz güzelliği kurtarıyordu beni, dedi. Sonra o itirafların beni rahatsız ettiğini anlamış olmalıydı ki, sustu. Gerçekten de anne ve babalarımızın cinsel yaşamı, hiç bilmek istemediğimiz şeyler arasındadır. Öyle bir yaşamın olmadığını, asla olmadığını düşünmek isteriz. Açıkçası onlar hakkında edindiğimiz izlenimde bu konunun nerede yer aldığını bilemeyiz. Böylece, evliliklerinin ilk zamanlarını, o yıllarda ne kadar çok güldüklerini anlatmaya başladı. Sözlerine artık kulak vermez olmuştum. Bu öyküler genellikle her zaman aynıdır, annelerimiz ile babalarımız gençliklerinde hep mutlu olmuşlardır. Her şeyin ne zaman koptuğunu, bildiğimiz görgülü zavallılığımızın hangi noktada başladığını duymak istiyordum as-

lında. Örneğin bir süre sonra neden hastalandıklarını öğrenmek isterdim. Ama bu konuya değinmedi. Belki de değindi ama üstü kapalı bir şekilde. Sevimli sayılacak bir biçimde eşinin Luca'nın ölümünden sonra çok değiştiğini söyleyince onu yeniden dikkatlice dinlemeye başladım, karısının onu suçladığı ve onu asla bağışlamayacağı belliydi. Bana yapmadığını bırakmıyor, dedi. Bazen eve dönüyorum, bakıyorum yemek bile hazırlamamış. Konserve kutusu açmaya alışmaya başladım. Dondurulmuş yiyeceklere de. Dondurulmuş sebze çorbası, işte o fena değil, dedi. Denemelisin. Hoşuma gitmeye çalışıyordu.

Bir ara durup bacağını yukarı kaldırdı, açmak için üzerine çantasını dayadı. Bunları sana getirdim, dedi. Çantasından bazı kâğıtlar çıkardı. Luca'nın yazdığı şarkılar sanırım, eşyaları arasında bulduk. Eminim bunları sana bırakmak isterdi.

Gerçekten de şarkı sözleriydi bunlar. Belki de şiir ama büyük olasılıkla şarkıydılar, çünkü ara sıra yanlarına notalar koymuştu. Ama melodilerini Luca sonsuza dek alıp götürmüştü.

Teşekkür ederim, dedim.

Rica ederim.

Bizim evin önüne geldiğimizde vedalaşmak gerekiyordu. Ama sanki birbirimize hiçbir şey söylememişiz gibi bir duygu vardı içimde. Onun için bir veda biçimi aramadan önce, Size bir soru yöneltebilir miyim? diye sordum.

Tabii, dedi. O an kendinden o kadar emindi ki.

Bir kere Luca bana, sizin akşam yemekleri sırasında sofradan kalkıp balkona çıktığınızı söyledi. Orada, parmaklığa dayanır, aşağıya bakarmışsınız. Doğru mu bu?

Biraz şaşırarak yüzüme baktı.

Olabilir, dedi. Olabilir, evet.

Akşam yemeği sırasında, diye yineledim.

Şaşkın şaşkın yüzüme bakıyordu hâlâ. Evet, olabilir. Neden sordun?

Çünkü orada durup aşağıya baktığınızda aklınızdan atlamak geçer mi, bilmek isterim. O şekilde kendinizi öldürmek, demek istiyorum.

İnanılır gibi değil ama gülümsedi bana. Kollarını iki yana açtı. Bir süre ne diyeceğini bilemedi.

Dünyaya yukarıdan bakmak beni rahatlatır sadece, çocukken de hep bakardım, dedi. Üçüncü katta otururduk, saatlerce pencereden trafik ışıklarında duran ve sonra yeniden hareket eden arabalara bakardım. Neden bilmiyorum. Çok hoşuma giderdi. Çocukça bir şey.

Sevimli bir ses tonuyla söylemişti bunu, öyle ki yüzünde asla görmediğim bir şey, çok uzun zaman önceki çocuk halinden bir şeyler gördüm.

Nereden aklına geldi bu? diye sordu ama tatlılıkla – o adam, tatlılıkla.

Hiç, dedim. Bu olayda bir gerçek varsa, o bile artık bilmiyor, diye düşünüyordum. Hiçbir zaman, hiçbir şey anlamayacağız, diye düşünüyordum. Ne anne babalarımızla ilgili ne çocuklarımızla ilgili olarak her şeyi anlayacağız – belki de her şeyle ilgili olarak.

Vedalaşırken bana sarıldı, iş çantası sırtıma çarptı. Kolları arasında gergin durdum. Bunun üzerine bir adım geriledi ve elini uzattı.

Davranışını anlıyordum ama köylü bilgeliği, gökyüzünü anlayan ve onun hoşnutsuzluğunu ölçüp biçen göz yoktu bende.

Ne kadar olduğunu anımsamadığım bir zaman geçtikten sonra, gazeteler, günün ilk saatlerinde, kent dışında, bir ırmağın kenarında çok aceleyle gömülmüş bir travesti cesedinin bulunduğunu yazıyordu. Adam ense-

sine sıkılan bir kurşunla öldürülmüştü. Ölümü kırk sekiz saat öncesine dayandırılıyordu. Yazıda travestinin adı ve soyadı geçiyordu. Ama takma adının Sylvie olduğu da yazıyordu. Sylvie Vartan'dan.

Haber beni etkiledi, çünkü o travestiyi tanıyorduk.

Ne zaman olduğunu anımsamam güç ama geceleri bisikletlerimize atlayıp orospuların bulunduğu yerlerde dolaşmaya başlamıştık. Başlangıçta kilise gençlik etkinliklerinden ya da bir toplantıdan eve dönerken yolda karşı koyması zor davranışlarıyla ansızın karşımıza çıkıyorlardı. Sonraları sokak köşelerinde belirmeye başladıkları geç saati bekler olmuştuk. Ya da geri dönüyor, kentte yaşam sona erince onlar birden ortaya çıkıncaya kadar yolu aşındırıyorduk. Ne olduğunu söylemeyi beceremediğimiz bir şey hoşumuza gidiyordu ama onlara para vermek asla aklımızdan geçmiyordu – zaten hiçbirimizin parası yoktur. Onlarla yatma düşüncesi götürmüyordu bizi yanlarına – birkaç metre yaklaşıncaya kadar pedal çevirir, sonra bisikletin üzerinde doğrulur, erişilen hızla ayakta durarak tekerleklerin vızıltısıyla yanlarından geçerdik. Hiçbir önlem almadan görünmez olduğumuzdan emin yaparız her şeyi – bizim bile farkına varmadığımız paralel bir dünyadayız. Gündüzleri bazen aynı sokak köşelerinden geçeriz ama neredeyse tanıyamayız oraları. Geceleri başka bir kenttir kentimiz.

Önlerinden geçeriz ama çoğu kez dönüp bakmayız bile onlara. Bazen geri döneriz ve yolun öbür yanından, uzaktan bakarız – çizmelerine, bacaklarına, göğüslerine.

Bırakırlar bakalım. Gece kelebekleri gibiyizdir. Ara sıra çıkarız ortaya.

Ama bir gün Bobby birinin tam karşısında, ayağının tekini yere dayayarak durdu. Bir öpücük verir misin? diye sordu. O kimseyi adam yerine koymayan küstah havasıyla orospu gülmeye başladı. Annelerimizin yaşındaydı

ama hali tavrı başkaydı. O günden sonra daha gözüpek davranmaya başladık. Ben ve Luca değil de, Bobby. Biz onun peşinden gidiyorduk sadece. Santo da, sanki uzun zamandır içinde tuttuğu o farklı biçimde davranıyordu. Yanlarına gidip konuşuyorduk ama müşterileri uzaklaştırmamak için az kalıyorduk. Sevimli bulduklarımıza arada bir bira götürmeye başlamıştık. Bazen de tatlı. Özellikle de az ışıklı bir caddede, aynı köşede müşteri bekleyen iki orospuya. Bizi sevmişlerdi. Gittiğimiz ilk ev de onların evi oldu. Ama sonra başka orospuların evine de gittik. Müşteri çıkmayan gecelerde bazen sıkılıyor, bizi evlerine çağırıyorlardı. Zilinde ad yazmayan küçük evlerine. Çoğunda inanılmaz lambalar vardı – radyo sürekli açıktı, eve girmeden anahtarı kilide soktuklarında duyuyordun sesini. Merdivenlerden çıkardık yukarı, çünkü apartmanda oturanlar onların asansörü kullanmalarından hoşlanmıyorlardı – görünmekten korktuğumuz tek uzun zaman merdivenlerde, sonra da sahanlıklarda yaşanıyordu. Belki de onun için anahtarlarını çantalarında uzun uzun, oyun oynayarak ararlardı. Gürültü yapmamak için merdivenlerin başında topuklu ayakkabılarını ya da çizmelerini çıkarırlardı.

Bu işe kelebekler gibi başladık ama sonra başka bir şeye dönüştü. Her birimiz içimizde yaşıyorduk bu olayı ve ne kadar derin yaşadığımızı düşünmeye korkuyorduk – ama başkalarının gözünde disiplinli ve saf bir şekilde Tanrı Krallığını kurmaya devam ediyorduk. Bizim yaşamımız ile orospuların yaşamı arasındaki büyük ve derin ayrılıkla ilgili ne biliyoruz, sırdır bu. Kimse bir şey bilmiyor ve günah çıkarırkefi bile sözünü etmiyoruz. Anlatmak için sözcük bulamıyoruz. Belki gündüzleri, içimizde sakladığımız üzüntüde görülebilecek bir utanç ve tiksinti yansıması oluyordu – tıpkı içlerindeki gizli bir çatlağın farkında olan kusurlu vazolar gibiydik. Ama bi-

zim yaşamımızı o gece serüvenlerinden ayıran çizgi o kadar sağlam görünüyordu ki, yaptıklarımızdan emin değildik, hiçbirimiz bunların gerçekten yaşadığına inanmıyordu. Belki Santo dışında, gerçekten de, biz gittikten sonra o kalıyordu o evlerde – bizlerse gecenin açıklayamayacağımız saatlerinde dönmek istemiyorduk. Santo'nun artık aldırmadığı bir önlemdi bizimkisi, o, gecelerce eve dönmeyip dışarıda kalabiliyordu. Bazen günlerce. Ama onun için farklı bir durumdu bu, bizim sahip olmadığımız bir yeteneğin soluğuydu, biz oyunun belli bir ânında duruyorduk. Onun şeytanlara doğru yürümeye başladığı çizginin ötesine geçmiyorduk.

Sylvie'yi de o sırada tanıdık. Travesti düşüncesine açık değildik, anlamadığımız bir zorlamaydı ama kısa zamanda onların içinde özel bir neşe ve her şeyi daha kolaylaştıran bir çaresizlik olduğunu keşfettik – anlamsız bir yakınlık da vardı aramızda. Ortak noktamız, şu çocuksu, vaat edilmiş toprak beklentisiydi ve hiç utanmadan onu arama isteğimiz. Böylece bedenlerine kendilerinin her şey olduğunu yazıyorlardı – aynı şey bizim ruhlarımızda da okunuyordu. Ayrıca, hiçe dayalı olduğu için bizimkine benzer ilginç bir güç sergiliyorlardı. Meydan okuyan bir güzellikte sergiliyorlardı o gücü, ışık olarak çıkıyordu ortaya, geceleri bisikletinle bildik sokak köşesine vardığında onları göremeyince tam olarak algılıyordun bunu, otomobiller öyküsüz, uzaktan geçer, trafik ışığı da tutkusuz bir zamanı sayardı – dükkânların kör vitrinleri karanlığı yansıtırdı. Sylvie bunu bilirdi, bu onun yaşamıydı ve topuklu ayakkabılarını çıkarıp kahve hazırlarken anlatırdı yaşamını. Gündüzleri yaşamıyordu. Bir erkeğin penisini asla okşamadım ama onunkini okşadım, nasıl okşamam gerektiğini söylemiş, Bobby de gülmüştü. Ne kadar sıkmam gerektiğini bilmiyordum, sonunda o işi hiç beceremediğimi söyleyerek koltuktan

kalkmış, dantel donunu yukarı çekip kırıtarak mutfağa gitmişti. Önemli müşterileri vardı, para kazanıp güneyde yaşayan erkek kardeşini yanına alacaktı – bu düşlerinin en önemlisiydi. Birçok düşü vardı, her seferinde yeni düşler –vaat edilmiş topraklar– anlatırdı. Hadi gel yanıma, derdi, boğuk sesiyle.

Nehrin birkaç kilometre yukarısında, yatağın genişlediği yerde bir otomobil bulundu. Kan lekeleri içindeydi. Birisi suya itmeye çalışmış ama sonra orada bırakmıştı. Sahibi bulundu, sorgulanan genç, arabasının çalındığını söyledi. İyi bir aile çocuğuydu, Andre'nin arkadaş çevresinde sık sık gördüğümüz biriydi. Arabasının çalındığını söyleyip durdu ama sonunda dayanamadı ve yavaş yavaş gerçeği anımsamaya başladı. O ve iki arkadaşıyla birlikte üç kişi olduklarını, Sylvie'yi bir partiye götürmek üzere arabaya aldıklarını anlattı. Arabayı o kullanıyordu, Sylvie'yi her zamanki köşede görünce durmuş ve onlarla birlikte biraz eğlenmek isteyip istemediğini sormuştu. Sylvie onları tanıyordu, onlara güvenmişti. Arabada, ön koltuğa oturmuştu, hep birlikte yola çıkmışlardı. Uyuşturucu almamışlardı, hatta sarhoş da değillerdi. Gülüp eğleniyorlardı. Arkada oturan iki arkadaşı bir ara bir tabanca çıkarmıştı, bu da herkesi biraz heyecanlandırmıştı. Tabanca elden ele dolaşmıştı, Sylvie de almıştı – iki parmağının ucuyla tutmuş, iğrenmiş gibi yapmıştı. Sonunda arkadaki arkadaşlarının eline geçmişti tabanca, pencereden insanların üzerine ateş eder gibi yapmışlardı. Heyecan duymadan gazetede adlarını okudum, iki addan ilki Santo'nunkiydi. Tek düşüncem, saçma da olsa, o sözcükler arasında ne kadar küçük yazılmış olduğuydu, birçok sözcükten biriydi ve onun adıydı. Okulda gerçek adı ve soyadı söylendiğinde onu hep çıplak, hatta aşağılanmış gördüğüm duygusuna kapılırdım, çünkü o bizim için Santo'ydu. Orada, gazetede süssüz, sıradan

adlar arasındaydı – çoktan tutsaktı. Arabada yanında oturan genç de Andre'nin arkadaşlarından biriydi, yaşça daha büyüktü. Sorgulanması sırasında orada, arabada olduğunu itiraf etmiş ama ateş edenin kendisi olmadığını söylemiş, yeminler etmişti. Cesedin gömülmesinde ve arabanın suya itilmesinde onlara yardım etmişti. Arkadaşlarına yardım etmek için herkes yapar bunu, demişti. Santo'ya gelince gazetede evinden alınıp götürüldüğünden beri tek kelime söylemediği yazıyordu – böylece hâlâ yaşadığını ve gerçekten o olduğunu anladım. Kesin bir davranış biçimi olduğunu ve bunu bilinçli bir şekilde uyguladığını biliyordum. Getsemani'de yakalanıp Gordon Calvariumu'nda çarmıha gerilinceye kadar Önder, bu davranış biçiminin değişmez kurallarını saptamıştı – her Tanrı kuzusu kendini kurban etme saati geldiğinde bunlara uyacaktı. Şehitlik kuralları dizisi bu, biz onun için görkemli bir deyim kullanır, İsa'nın Çilesi deriz, oysa bu sözcük dünyanın geri kalanı için arzu anlamına gelir. Özenli balistik incelemeler sonucunda polis, olayların nasıl geliştiğine dair oldukça kesin bir bilgiye ulaşmıştı. Ateş eden kişi, tabancayı önce Sylvie'nin ensesine dayamış, sonra tetiği çekmişti. Rastlantı olarak çıkan bir kurşuna benzemiyordu. Tabanca, Santo'ya aitti. Cinayetin bir nedeni olmadığını yazıyordu gazeteler, can sıkıntısından işlenmişti.

Yazıyı kestim, saklamayı düşünüyordum. İçimizde en iyi olan kişinin sınırsız utancıyla bitti her şey, diye düşündüm. Durağanlığımızın gizlediği uzun yolculuğu şimdi herkesin gözüyle görebiliyordum; sır, haber olmuş, skandala dönüşmüştü. Luca'nın ölümü ya da Bobby'nin uyuşturucusu gibi, Santo'nun tutuklanması da elden ele dolaşacak anlaşılmayan bir nesne gibi –anlamsız, nedensiz tepeden inme bir felaket olarak– görülecekti. Oysa ben onun soluk, ölümsüz bir çiçeğin beklenen tomur-

cuklanması olduğunu biliyordum. Nasıl anlatacağımı bilmiyordum – hiç kimsenin anlayamayacağı ilgisizliğimde yazılıydı. Ve kimsenin çözemeyeceği cümlelerde.

O gün telefon hiç susmadı – akşam çaldığında arayan Andre'ydi. Bana daha önce hiç telefon etmemişti. Hiç beklemiyordum. Özür dileyip benimle buluşmayı yeğlediğini ama dışarı çıkmasına izin vermediklerini söyledi, klinikteydi, çocuğunu doğurmak üzereydi. Kızımı, diye ekledi. Gazetelerde yazan o olay hakkında bir şey bilip bilmediğimi sordu. Onun benden daha fazla şey bildiğinden emindim, tuhaf bir telefon görüşmesiydi. Az şey bildiğimi, korkunç bir şey olduğunu söyledim. Ama o soru sormayı sürdürüyordu, diğer iki arkadaşı onu pek ilgilendirmiyor gibiydi, Santo'yu soruyordu. Kısa kısa, sonu havada kalan cümlelerle. Onun öldürmüş olamayacağını söyledi. Ama bunu ona söyletmeyi başaramayacaklar, dedim. Bir şey söylemedi. Salakça bir şey, dedi, salakça bir şey için yaşamını mahvedecek kadar aptal değildir herhalde. Gülüyordu, ama dediklerinden pek emin değildi. Bile bile bir insanın beynine sıkılan bir kurşunu salakça bir şey olarak ancak zenginlerin tanımlayabileceğini düşündüm. Bunu sadece sen salakça bir şey, diye adlandırıyorsun, dedim. Uzun süre konuşmadı. Belki, dedi. Konuşmayı bitirmeye çalıştım, ama telefonu kapatmak istemiyordu. Sonunda, Lütfen, dedi. Git onunla konuş, lütfen. Benimle konuştuğunu söyle ona. Böyle söyle. Benimle konuştuğunu. Lütfen. Sanki Andre değildi o. Sesi, konuşma biçimi onundu, ama sanki sözcükler onun değildi. Konuşacağıma söz verdim. Çocukla ilgili bir şeyler daha söyledim, Her şey güzel olacak, dedim. Evet, dedi. Vedalaştık. Öperim, dedi. Telefonu kapattım.

Sonra düşünmeye başladım. Bana gerçekten ne söylediğini anlamaya çalışıyordum. Beni soru sormak için aramadığını hissediyordum, soru sormak ona göre değil-

di, bir ricada bulunmak için de aramamıştı, beceremezdi. Sadece bana söylenmesi gereken ve sadece bana söyleyebileceği bir şey için telefon etmişti. Yaşamda nasıl davranıyorsa öyle yapmıştı bunu, o doğal olmayan yaslanmaların, belli belirsiz devinimlerin zarifliğiyle. Güzellikle yapmıştı. Cümlelerini içimden tekrarladım – söyleyiş biçimi ve sessizliğindeki sabır gizli bir kaygıyı anımsatıyordu. Bir resim gibiydi. Onu çözdüğümde çocuğun babasının Santo olduğunu kesinlikle anladım – bu hep bildiğim bir şeydi, ama şu bizim asla bilmediğimiz biçimde.

Hemen değil, birkaç hafta sonra gidebildim Santo'ya.

İlk kez bir cezaevinde bulunuyordum, görüşme salonuna giden koridorlardan geçerken hiçbir şey, ne yüksek tavanlar ne de parmaklıklar bende merak uyandırdı, beni tek ilgilendiren onunla konuşmaktı. Hayal ettiğimiz tüm coğrafyayı, uzaklıkların yittiğini, biz ve onlar arasındaki tüm sınırların yok olduğunu düşünüyordum. Bu farklı sonsuzlukta, fırtınanın bizi savurduğu talihsizlik limanlarından çıkıp yönümüzü bulmayı başarıp başaramayacağımız vardı aklımda. Ona soracaktım bunu, bildiğinden emindim. Geri kalan her şey, işlemler, insanlar, üniformalar, kötü yüzler beni rahatsız ediyordu.

Geldin, dedi.

Tuhaf giysisi dışında, ta kendisiydi. Asla giymeyeceği bir eşofman vardı üzerinde. Saçları kısa kesilmişti, ama papazlara özgü sakalı duruyordu. Garip bir biçimde azıcık şişmanlamış görünüyordu.

Ne oldu, diye sormak istiyordum – arabada ya da Andre'yle neler olduğunu değil, o konuların hiçbir önemi yoktu. Bize ne olmuştu? Biliyordum, ama onun sözleriyle ve kesinliğiyle değil. O korkunçluğun nedenini bana hatırlatsın, istiyordum.

Korkunçluk değil, dedi.

Mektubunu alıp almadığımı sordu. Luca'nın ölümünden sonra yolladığı mektubu. Önce açıp bakmamıştım bile ama sonra açmıştım. Öfkelenmiştim. Mektup bile sayılmazdı. Zarfın içinde bir tablonun fotoğrafı vardı sadece.

Bir Meryem Ana yolladın bana Santo, ne yapayım ben Meryem Ana'yı?

Sinirli sinirli bir şeyler mırıldandı. Sonra aslında haklı olduğumu, açıklaması gerektiğini ama zaman bulamadığını, o günlerde çok şeyler olduğunu söyledi. Fotoğrafı saklayıp saklamadığımı sordu.

Bilmem.

Senden rica ediyorum, ara, dedi. Bulamazsan tekrar yollarım.

Arayacağıma söz verdim. Rahatlamışa benziyordu. O, Meryem Ana olmadan tam olarak düşüncelerini açıklayamayacağını düşünüyordu.

Andre'lerde, bir kitapta buldum onu. Ama Andre'ye bir şey söylemedim, bilirsin onu, dedi.

Sustum.

Onunla konuştun mu? diye sordu.

Evet.

Ne diyor?

Senin yaptığına inanmıyor. Kimse inanmıyor.

Elini havada sallayarak anlaşılmayan bir hareket yaptı.

Andre'yle konuştuğumda klinikte bulunduğunu, ziyaretine gelemediği için üzgün olduğunu söyledim.

Başıyla evet işareti yaptı.

Ona bir şey söylememi ister misin? diye sordum.

Hayır, dedi, boş ver.

Bir süre düşündü.

Yok, ona de ki, ben... – gerisini getirmedi.

Bir şey deme, dedi.

Yemin edemem ama sesinde bir kırıklık sezdim, ansızın elini kaldırıp sinirli bir hareket yaptı.

Bebekle ilgili tek kelime söylemedi.

O görüşmelere belli bir süre ayrılmıştı, bir gardiyan zamana uyulmasını sağlamakla görevlendirilmişti. Ne tuhaf meslek.

Sanki kovalanıyormuşuz gibi hızlı hızlı konuşmaya başladık. Nereden başlayacağımı bilmediğimi, onlardan koparılan her parçayı dikebileceğimi ama hangi ipliği kullanacağımı bilemediğimi söyledim. Yavaşlığımızın ansızın hız kazanmasından sonra neyin sağ kaldığını soruyordum kendi kendime, hangilerinin bizim ve hangilerinin onların hareketleri olduğunu anımsamadığım için, neyi seçeceğimi bilemediğimi anladı. Çabuk çabuk ona tırtılları, kiliselerin sessizliğini, aradığımı bulmak için karıştırdığım İncil sayfalarını anlattım. Bekleme alçakgönüllüğünü göstermeden korkusuzca fazla işlere kalkıştığımız kuşkusuna hiç kapılıp kapılmadığını ve Göksel Krallığı kurmak için bizim anlamayı başaramadığımız bir yol olup olmadığını sordum. Bir özlem aradım onda, benim de duyduğum özlemi.

Sonra her şeyi tek cümleyle söyledim.

Daha önce hoşuma gidiyordu, Andre'den önce.

Santo gülümsedi.

Bunun üzerine en güzel sesiyle açıkladı bana – o sesiyle yaşlı bir insanı anımsatır hep.

Adları ve geometrileri söyledi.

Her izi ve her yolu.

Gardiyan biraz bize yaklaşıp kötülükle değil, yansız bir biçimde görüşmenin bittiğini söyleyene kadar konuştu.

Ayağa kalktım, sandalyeyi yerine koydum.

Vedalaştık, bir hareket ve yavaşça söylenen bir-iki sözcükle.

Arkama bakmadan uzaklaştım.
Kesinliği kaldı aklımda – korkunçluk değil.
Nedir o zaman? diye düşünüyordum.

Santo, zarfa sığdırabilmek için Meryem Ana'yı, düzgünce, kenarları üst üste gelecek biçimde dörde katlamıştı. Şu parlak kâğıda basılmış büyük sanat kitaplarından birinden alınmıştı. Bir yüzünde sadece yazı, diğer yüzünde *Madonna* ve *Çocuk İsa* resmi vardı. Resim ilk bakışta tamamen kavranabilirdi – alfabenin tek bir harfi gibi. Tabloda ağız, el, göz gibi birçok ayrıntı olsa da her şeyden önce iki şey –anne ve çocuk– belirgindi. Siyah fonda, net bir biçimde tek olduğu anlaşılan bir görüntüde kaynaşmışlardı.

Bir bakire o, bunu anımsamak gerek.

İsa'nın annesinin bakireliği, 553 İstanbul Konsülü'nde saptanmış bir dogma olduğu için tartışma götürmez. Özellikle de, Katolik Kilisesi, yani, bizler Meryem'in bakireliğinin sürekliliğine, yani doğumdan önce, doğum sırasında ve doğum sonrasında onun bakire olduğuna inanırız. Sözünü ettiğim bu tablo, bakire bir ana ve çocuğunu canlandırıyordu.

Sanki sayısız Bakire Ana ve çocuğu yaşadıkları yerlerden oraya çağırılmış, önemsiz farklılıklarını ve özelliklerini unutarak tek bir görüntüde birleşmişlerdi, özet yoğunlukta tek bir duruşa çağırılmışlardı. Her Bakire Ana ve çocuğu – bu da önemli. Örneğin Meryem Ana'nın sevgi dolu bir hareketinde her anne sevgisinin anısı vardır –başını bir yana eğer, şakağı çocuğunkine değer, yaşam verir, yüreği çarpar– kucağının sıcaklığında.

Tablodaki çocuğun gözleri kapalı, ağzı yarı açıktı – bu, can çekişmeyi, ölümün yaklaşmakta olduğunu ifade ediyor olabilirdi ya da yalnızca açlığı. Bakire Ana iki par-

mağıyla çocuğun çenesini tutmuştur – bir canlandırma. Çocuğun kundak bezi beyaz, Bakire Ana'nın giysisi erguvan rengi, ikisinin de üzerine inen tül siyahtır.

Tam bir durağanlık çarpar göze. Düşmesi gereken bir yük ya da çözülmek üzere olan bir kıvrım ya da sonlandırılması gereken bir davranış yoktur. Zaman durmamış, bir önce ve bir sonra arasındaki bir kesit de değil, her zamanı ifade eder.

Gizli bir el, Bakire Ana'nın yüzünden olası tüm ifadeleri uzaklaştırmış, sadece kendi anlamını belirten bir simge bırakmış.

Bir ikon.

Uzun süre incelendiği zaman, insanın bakışı zorunlu gibi duran bir yol izleyerek yavaş yavaş içine dalıyor tablonun – neredeyse hipnotize olmuş gibi. Böylece her ayrıntı çözülüyor ve sonunda gözbebeği artık kımıldamıyor, ama tek bir noktada, her şeyi gördüğü, tüm tabloyu ve oraya çağrılan her dünyayı algıladığı yerde durağanlaşıyor.

O nokta, gözlerin olduğu noktadır. Meryem Ana'nın yüzünde, gözler. Hiçbir şey ifade etmemeleri güzellik kuralıydı. Boş gözler – zaten bakmıyorlar, sadece bakışları karşılamak için varlar. Dünyanın kör yüreği onlar.

Bütün bunu elde etmek için kim bilir ne çok ustalık gerekmiştir. O kusursuzluğa erişebilmek için ne çok yanlış yapılmıştır. Er ya da geç gerçekleştirileceğine inanılıp kuşaktan kuşağa ne çok iş aktarılmış. Onları buna yönelten büyük gereksinim neydi, neden bu kadar uğraşmışlardı? Verilmiş hangi söze inanıyorlardı? Ellerinin emeğinde çocuklarının çocukları için neyi kurtarmak gerekiyordu?

Hırsı, evet, öğrendiğimiz hırsı. İnanç ve öğretinin arkasına saklanmış, gizli bir iletiyi Bir Bakire Ana hatırası. İnsanoğlu deneyiminde acı ve derin yara olarak bilinen her şey, durağan bir biçimde, olanaksız bir Tanrısal

Varlık'ta bulunuyordu. Onda, her karşıtlığın, tüm aykırılıkların tek bir güzellikte toplandığı düşüncesine tapıyorlardı. Bunun, uçların gizli bütünlüğünün kutsal şeylerde öğrenileceğini biliyorlardı, tek bir devinimle –bu bir tablo ya da tüm bir yaşam olsun– onu anma becerisine sahibizdir. Bakire ve ana, onu huzur ve yetkinlik olarak hayal ettiler. Ortaya çıkarıncaya, ustalıkla yaratıncaya kadar çalıştılar.

Böylece verilen söz tutuldu ve çocuklarının çocukları miras olarak yürekliliği ve çılgınlığı aldılar. Dinsel eğitimle bize, ahlaki bir eğilimden çok ve tüm öğretilerin tersine, her şeyden önce kuralcı bir örnek verildi – bize iyi öyküyü anlatan şiddetli görüntülerle saplantılı bir biçimde yinelenen bir örnekti bu. Şu bölünmez Bakire Ana öğesi de şehitlerin coşkusunda, zamanların başlangıcı her kıyamet gününde ve melek olan şeytanların gizeminde yer alır. En yüceltilmiş ve kalleş bir biçimde, son ve kesin ikonumuzda çarmıha gerilmiş İsa vardır – baş döndürücü uçların birleşimidir; Baba, Oğul, Kutsal Ruh, tek bir cesettedir, o da Tanrı'dır ve Tanrı değildir. Ussal çelişkiyi put yaptık – ölmüş bir tanrıya tapan tek biz varız. O zaman her şeyden önce bu olanaksızlığa karşı yeteneği ve her uzaklığı yok etme hırsını nasıl öğrenmeyebilirdik ki? Böylece, bize doğru yolu öğretirlerken biz çoktan keçiyollarında örümcek ağı olmuştuk ve hedefimiz her yerdi.

Bu kadar güç olduğunu söylemediler bize. Onun için kusurlu Meryem Analar çiziyoruz ve sonunda o boş gözleri değil de, acı ve pişmanlık bulunca şaşırıyoruz. Onun için kendi kendimizi yaralıyoruz ve ölüyoruz. Ama sadece bir sabır meselesi bu. Alışma meselesi.

Santo, bir elin parmakları gibi olduğunu söylüyor. Yalnızca yavaşça kapatmalıyız, ölçülü bir el sıkışın gücüyle, buna erişmek için çok zaman tüm bir yaşam ge-

rekse bile. Korkmamalıyız diyor, eğer her şeysek bu bizim hastalığımız değil, güzelliğimizdir, diyor. Korkunçluğun arka yüzü.

Asla bir Andre öncesi ve sonrası olmadığını, bizim her zaman böyle olduğumuzu da söylüyor. O yüzden, hiçbir özlem düşmüyor payımıza, geri dönmek için de bir yol yok.

Hiçbir şey olmadığını söylüyor. Asla hiçbir şey olmadığını söylüyor.

Eski yaşantıma geri dönüp her zaman yaptığım şeyleri teker teker yeniden yapmaya başladım. En son da kiliseye gitmek istedim, pazar günü müzik grubunda çalmak için. Artık başka gençler vardı, yeni bir grup kurulmuştu – papaz müziksiz olmayacağını düşündüğü için yerimize başkalarını bulmuştu. Gençtiler, kendi öyküleri yoktu, bilmem böyle söyleyebilir miyim – piyano çalan fena değildi sadece. Öbürleri daha çocuktu. Gitarımla onlara katılıp katılamayacağımı sordum, bundan gurur duyacaklarını söylediler. Bu gençlerin on üç yaşındayken ayine bizi dinlemeye geldiklerini belirtmek gerek – böylece durum anlaşılabilir. Hatta içlerinde bir tanesi saçı ve sakalıyla Santo'ya benzemeye çalışmıştı. Grubun bateristiydi. Gitarımla, onlardan biraz uzak bir yere yerleştim ve yapmam gerekeni yaptım. Şarkı söylememi istiyorlardı ama söylemeyeceğimi belirttim. Orada durup gitar çalmak istiyordum – başka bir şey beni ilgilendirmiyordu.

Giriş şarkısının daha iki notasını bile çalmamıştım ki, kendimi gülünç ve eve dönüş yolundan uzak hissettim. Hem yıl hem de yitirilen saflık bakımından onlardan o kadar yaşlıydım ki. Başkalarının arkasına saklanamazdım, yalnızca ben vardım orada. Sıralardaki anneler,

babalar ve küçük kardeşler gözleriyle beni arıyorlardı, sağ kalanı görmek istiyorlardı, üzerimde yitirdiğim arkadaşlarımın kara gölgesini görmek istiyorlardı. Bu beni rahatsız etmiyordu, kendim istemiştim, belki de özellikle bunu arzuluyor, artık gizli hiçbir şey kalsın istemiyordum. Her şeyi yüzeye çıkarmak ilk yapılacak bir şey gibi geliyordu bana. Onun için bana bakmalarına izin verdim, bunu bir aşağılanma olarak görüyordum, gerçekten içimde narsist bir duygu ya da kahramanlık isteği yoktu, bir aşağılanma olarak yaşıyordum bu durumu ve şiddetsiz, o şekilde aşağılanmak istediğim bir şeydi.

Bir ara papaz, laf arasında, benim geri döndüğümü ve cemaatin beni sevinçle karşıladığını söyleyiverdi. Sıralarda oturan birçok kişi başıyla, evet, işareti yaptı, insanlar gülümseyip duruyordu, mutlu bir uğultu duyuldu – tüm gözler üzerimdeydi. Ben hiçbir şey yapmadım. Sadece bir alkış kopmasından korkuyordum. Ama o insanların terbiyeli olduklarını, doğru olanı seçebilecek düzeyde olduklarını da –yitirilmek üzere olan bir sanattır bu da– söylemek gerek.

Vaaz sırasında papazın saçlarına bakmaya başladım, ilk kez nasıl olduklarını fark ettim. Yıllar önce fark etmem gerekirdi, ama sadece o gün gerçekten gördüm. Başın sadece bir yanındaki saç tutamı uzatılmış ve öbür yandaki kelliği örtecek biçimde taranmıştı. Bu nedenle saçların uzatıldığı yerdeki ayrık gülünç duruyordu, ayrıca çok aşağıda kalmıştı, neredeyse kulağın hemen üzerindeydi. Papaz sarışındı, saçlarını özenle taramıştı. Bir sprey kullanmış olabilirdi. Papaz o saç modeliyle Günahsız Doğum gizeminden söz ediyordu.

Kimse bilmez ama Günahsız Doğum'un Meryem'in bakireliğiyle bir ilgisi yoktur. Meryem'in kendisinin günahsız bir gebelik sonucu doğduğu anlamına gelir. Cinsel ilişkinin bununla hiçbir ilgisi yoktur.

Sonsuz yaşam ve Tanrı Krallığını kurma amacıyla yaşarsan saçların ne önemi vardır? diye kendi kendime soruyordum. Böyle şeyler için nasıl zaman kaybedilir – bir tür saç spreyi kullanmış olmalıydı, satın almak için bir gün dışarı çıkmıştı.

Yaşadığımız serüvenlerden sonra neden en azından hoşgörülü ya da anlayışlı olmayı öğrenememiştim. Durumumuza, hepimizin durumuna karşı acıma duygusunu.

Vaazdan yararlanıp artık bana bakmayan insanların yüzlerini incelemeye başladım – papaz sözleriyle onları hipnotize etmişti. Çoğunu uzun zamandır görmüyordum. Sonra, arka sıraların birinde onu gördüm, önce yanıldığımı sandım, ama oydu, evet, Andre koridorun yanındaki son yere oturmuştu, papazı dinliyor, bir yandan da meraklı bakışlarla çevresini izliyordu.

Belki de ilk kez gelmiyordu kiliseye.

Artık Andre'den nefret ediyordum, çünkü onun başımıza gelen birçok kötülüğün kaynağı olduğunu düşünüyordum ama o an, kuşkusuz, birçok yabancı arasında vatanımdan birini gördüğümü düşündüm, çünkü duygularımın sınırı genişlemişti. Ne kadar saçma olursa olsun, o tuhaf sal üstünde dostlarımdan birinin bulunduğu duygusuna kapılıp yanına gitmek istedim.

Ama bir an için.

Ayin bittikten sonra çıkıp gitmesini bekledim. Müzisyen çocuklarla vedalaştım, sonra ilk sıraya gidip diz çöktüm, dirseklerimi tahtaya dayadım ve yüzümü ellerimin arasına alıp dua etmeye başladım. Daha önce sık sık yaptığım bir şeydi bu. Dışarı çıkan insanları görmeden seslerini duymak ve içimde bir yer keşfetmek hoşuma gidiyordu.

Sonunda ayağa kalktım, sunağa çekidüzen veren çocukların kadifemsi devinimleri duyuluyordu sadece.

Dönüp baktığımda Andre'nin hâlâ orada olduğunu,

yerinden kalkmadığını gördüm – kilise hemen hemen boşalmıştı. O öykünün henüz bitmemiş olduğunu işte o anda anladım.

Haç çıkarıp sunağa arkamı döndüm ve sıralar arasındaki koridorda yürümeye başladım.

Andre'nin yanına geldiğimde durup selam verdim. Andre biraz kenara çekilerek bana yanında yer açtı. Oturdum.

Her şeye karşın, yaşamı onurlu bir biçimde ve dopdolu sonuçlandırmayı soylu bir zorunluluk sayan bir direniş için eğitilmiştim. Bunu başarmam için bana güç ve yüreklilik aşılamış ve ders olsun, diye üzüntülerini miras bırakmışlardı. Bu nedenle asla ölmeyeceğimi, belki ancak geçici devinimlerde ve unutulabilir anlarda öleceğimi biliyorum. Gidişimin de her tür korkudan daha keskin olmayacağından kuşkum yok.

Buna inanıyorum.

Çağdaş İtalyan edebiyatının temsilcilerinden Baricco, "karakter" üstüne kurulu anlatılarıyla klasik akımın sürdürücülerinden.

1980'li yıllar. İtalya'da küçük bir kent. Aldıkları Katolik eğitim nedeniyle katı kurallarla büyütülen dört İtalyan genci...

Baricco, benzersiz üslubuyla, bu gençlerin kendi dünyalarının dışında akıp giden yaşama duydukları özlemi ve zamanı geldiğinde, önlenemez bir arzuyla hapsolduklarını sınırları aşarak farklı maceralara sürüklenişlerini anlatıyor.

Emmaus, zaman, mekân ve cinsiyet gözetmeksizin, insanın mutluluk arayışına dair meselesi olan herkesi cezbedecek bir metin. Karşılarına çıkan sonsuzlukta yollarını bulmaya çalışan gençlere dair bir cesaret öyküsü...

Kapak resmi: GIORGIO MAGINI

ISBN 978-975-07-134

9 789750 713484

9,50 TL
KDV DAHİL